't Lēmēs in 't Soendaasch.

DOOR

R. A. KERN.

VOORBERICHT.

De oorsprong van dit werkje is te zoeken in de moeilijkheden die ik ondervond bij 't raadplegen der bestaande woordenboeken in zake lēmš-woorden. 't Bleek me dat de verschillende woordenboeken op dit punt belangrijk van elkaar afweken. Bij 't eenigszins zwevende karakter van 't lēmš, is dit ten deele te verklaren uit den verschillende tijd van samenstelling en de plaats van wording, maar buiten dat zijn de woordenboeken niet konzekwent en vaak onjuist.

Ik heb getracht de woorden slechts op te nemen na waarneming van 't gesproken woord. Gaat men navraag doen, dan krijgt men tegenstrijdige antwoorden en de fantazie heeft vrij spel. 't Is me echter door omstandigheden niet mogelijk geweest ten aanzien van alle woorden zoo te werk te gaan. Indien er dus nog onjuistheden in deze Woordenlijst voorkomen, wat zeker 't geval zal zijn, hoop ik dat anderen te hulp willen komen om die te verbeteren evenals 't onvolledige aan te vullen, ten einde zodoende te geraken tot een juistere kennis van 't lēmš in 't Soendaasch, een verschijnsel van groote, praktische beteekenis voor allen die zich gaarne in den omgang met hoofden en bevolking van 't Soendaasch bedienen.

't Geheele stuk is in tweeën gedeeld: vooraf gaat een bespreking van 't lēmš, welke als INLEIDING te beschouwen is van 't tweede gedeelte, de WOORDENLIJST, waarvan de indeeling is als volgt:

In de eerste kolom vindt men alle woorden die vermelding behoeften, in alfabetische volgorde; deze kolom is ter vergemakkelijking van 't opzoeken, op de rechtsche bladzijde herhaald. Bij elk woord is opgegeven tot welke taalsoort 't behoort (kolom 2) en de vertaling (kolom 11). Wordt er bovendien in de derde kolom naar een ander woord verwezen, dan wil dat zeggen dat men onder dat woord de volledige lijst vindt van kasarwoord met vervangwoorden benevens vertaling. Als zulke hoofdwoorden zijn aangenomen 't kasar

als gewoon, dagelijksch woord, eventueel 't kasarlēmēs. Betreft 't werkwoorden of afleidingen, dan neemt 't grondwoord (g.w.) van 't kasar (kasar lēmēs) die plaats in. Echter zijn ook bij die werkwoorden en afleidingen, behalve de verwijzing, taalsoort en vertaling steeds vermeld. Bij de grondwoorden van lēmēswerkwoorden kon alleen naar 't grondwoord van 't kasar verwezen worden.

Op die wijze meen ik 't verwijzen zooveel mogelijk te hebben beperkt, zonder verplicht te zijn achter elk woord van de eerste kolom de volledige lijst van kasar pisan tot lēmēs pisan plus vertalingen en mogelijke toelichting te vermelden.

Javaansche afleidingen die in 't Soendaasch in haar geheel als nieuwe woorden zijn overgenomen, terwijl 't grondwoord in 't Soendaasch onbekend is, zijn als grondwoorden beschouwd.

Om de lijst niet te uitgebreid te maken, heb ik voorts afleidingen alleen opgenomen als de verhouding van kasar tot lēmēs een andere is dan bij de woorden, waarvan zij zijn afgeleid. Vindt men dus b.v. onder adoe wel ngadoe k., ngabēn l., 't woord pangadoean k., pangabēnan, dat in zake lēmēs geen verschil daarmee aanbiedt, is achterwege gebleven, enz. Een volledige opsomming is beter in een woordenboek op haar plaats.

Mei 1906.

DE SCHRIJVER.

'T LĚMĚS IN 'T SOENDAASCH.

I.

't Is bekend, dat in 't Soendaasch voor vele begrippen twee of meer woorden bestaan, waaraan dezelfde beteekenis wordt gehecht, doch die niet willekeurig door elkaar gebruikt kunnen worden. Welk dier woorden men in een bepaald geval moet gebruiken, is als regel zeer beslist aan te geven. Gebruikt men dat woord niet, maar een der andere van dezelfde beteekenis, dan is men wel niet onverstaanbaar, maar drukt zich toch verkeerd uit en zondigt tegen de wellevendheid, een ernstig vergrijp.

De reden van 't feit, dat men voor één begrip meerdere woorden gebruikt, is hierin gelegen dat men min of meer beleefd, min of meer eerbiedig spreken wil. In 't Soendaasch onderscheidt men lĚmĚs — wat „fijn” beteekent, van kasar — grof. Wat fijn en wat grof is, is zeer betrekkelijk en tusschen die beide is in 't algemeen geen scherpe grens te trekken. Als een landbouwer tegen den Regent gekuischter taal spreekt dan tegen zijn kinderen, is hij tegen de laatste daarom nog niet grof. Zou hij tegen den Regent grof — kasar zijn, als hij woorden gebruikte die hij pleegt te zeggen tot zijn kinderen, jegens deze zou hij pas grof (kasar) wezen, als hij ze platte, gemeene woorden toevoegde of ze uitschold. Wanneer men dus, in 't algemeen, afkeurend zegt, dat iemand zich „kasar” gedraagt, „kasar” spreekt enz. beteekent zulks dat men grovere, minder beleefde woorden bezigt dan in dat geval gepast ware, dus een tekortkoming, een ongemanierdheid. 't Kan b.v. ook kasar zijn om zich een weinig lĚmĚs uit te drukken waar zĚr lĚmĚs op zijn plaats was.

Bij 't onderscheiden der verschillende voor één begrip bestaande woorden heeft men ter aanduiding der onderlinge verhouding ook de woorden kasar en lĚmĚs in gebruik genomen, met toevoegingen ter nadere bepaling (lĚmĚs pisan, kasar pisan enz.) en in dezen zin zijn de begrippen kasar en lĚmĚs scherper omljnd en hebben zij ook een vastere beteekenis. De lĚmĚswoorden zijn dan die

woorden welke men bezigt, sprekende in beleefde termen tegen iemand dien men daardoor eeren wil of boven zich zelf stellen. Bestaat er geen aanleiding zijn beste beentje voor te zetten, dan spreekt men kasar, wat dus niet volstrekt meebrengt dat men grof wil zijn, maar in veel gevallen de eenig juiste wijze van zich uitdrukken is. Ten naastenbij kan men dus zeggen, dat 't kasar de alledaagsche manier van zich uit te drukken is, zonder plichtplegingen, zooals bv. een vader tot zijn kinderen. In den vervolge zal aan 't woord kasar deze engere zin worden gehecht. 't Lēmēs is dan de niet-gemeenzame taal. Hierbij zullen nog onderverdeelingen worden gemaakt.

De vraag, hoe 't gebruik van meer dan één woord voor eenzelfde begrip in de wereld is gekomen, ligt buiten mijn bestek, ook hoe daaruit de tegenwoordige toestand is ontstaan.

Hoe uit men thans zijn bedoeling, lēmēs te willen spreken?

In de eerste plaats ligt 't voor de hand dat men beleefd of eerbiedig sprekende, zijn woordenkeus beter zal overwegen, zijn zinnen beter zal vormen, kortom, zorgvuldiger spreken zal dan in 't kasar, doch veelal ook stijver, minder levendig, meer gemanieerd. Naar Soendasche begrippen klinkt 't ook lēmēs, met meer omhaal te spreken, langere woorden en zinnen te maken, wat vanzelf overgaat in 't geven van een exotisch tintje aan den woordenstroom.

Doch in de tweede plaats onderscheidt 't lēmēs spreken zich door 't gebruik van woorden die voor de kasarwoorden met dezelfde of nagenoeg gelijke beteekenis worden in de plaats gesteld. 't Aantal woorden waarvan wisselwoorden bestaan, is betrekkelijk gering; voor de groote meerderheid van begrippen bestaat slechts één woord dat steeds gebruikt wordt. Met voorbehoud van 't in de eerste plaats genoemde is dus een lēmēszin gelijk aan een kasarzin, waarin eenige woorden door andere, niet in 't kasar gebruikelijke zijn vervangen. Hieruit volgt dat 't verschil tusschen al of niet lēmēs spreken zeer duidelijk is waar te nemen; 't verkeerd gebruiken van een woord is een fout, de indruk dien lēmēs spreken te weeg brengen moet, zou worden weggenomen door er kasarwoorden in te mengen. Dat noopt den spreker tot behoedzaamheid. Alvorens den mond te openen, maakt men zich, haast onbewust, een voorstelling van de verhouding die tusschen zichzelf en den aangesprokene of derden bestaat. Men neemt stelling als 't ware en eerst dan vangt men aan.

Nu zijn die woorden, welke bij 't lēmēs spreken in de plaats

van (sommige) kasarwoorden worden gesteld, in tweëerlei soort te verdeelen, de zg. lĚmĚs en de lĚmĚspisan woorden. Pisan is „zeer,” de namen beteekenen dus lĚmĚs en zeer lĚmĚs. Men zou echter dwalen door uit deze benamingen op te maken dat er tusschen beiden alleen een verschil bestaat van graad. 't Is met deze namen als met krāmā en krāmā inggil in 't Javaansch; bij gebrek aan een vaste, algemeen aangenomen benoeming in 't Soendaasch zijn ze naar analogie van 't Javaansch genomen.

Wanneer men lĚmĚs spreekt, dus beleefd, geeft men tevens te kennen dat men den aangesprokene eeren wil. Dit kan plaats hebben tusschen gelijken die niet op vertrouwelijken voet met elkaar verkeeren, maar gewoonlijk tot iemand dien men boven zich stelt. En aangezien de beleefdheid meebrengt zelf bescheiden te zijn en den aangesprokene te verheffen, kan men ook in 't eerste geval zeggen dat er tusschen spreker en dengene tot wien (of van wien) men lĚmĚs spreekt, de verhouding is van lagere tot hoogere. Men wil den aangesprokene eeren, hem onderscheiden van de groote massa en doet dit door bv. zijn hoofd niet hoeloe te noemen, maar mastaka; vraagt men hem of hij ergens zal komen, dan zegt men niet datang, wat Jan en alleman doet die komt, maar soemping. De woorden hoeloe en mastaka, datang en soemping vertegenwoordigen 't zelfde begrip, maar door mastaka en soemping te bezigen, maakt men een schifting en zondert degenen van wie deze woorden gebruikt worden, af van de overige menschheid, ze daarboven stellende. Zulke voorname woorden heeten lĚmĚs pisan (vrg. Jav. K. I.). Gaat men de beteekenis na der woorden van welke l.p. (lĚmĚs pisan) woorden bestaan, dan blijkt 't dat zij met den mensch in verband kunnen worden gebracht, bv. lichaamsdeelen, familiebetrekkingen, handelingen die de mensch kan verrichten zoowel de hooggestelde zelf als anderen ten opzichte van hem, bezittingen, ook woorden die de plaats ten opzichte van een persoon aanduiden als: vóór, achter, links, rechts enz. Daarentegen heeft men voor de benaming van dieren, planten, de doode natuur als regel geen l.p. woorden, alleen wel van enkele kleine dieren die op 't lichaam leven.

't Laat zich denken dat men lĚmĚs sprekende, zich beperkt tot 't vervangen van alle kasarwoorden, den aangesprokene betreffende, door l.p. woorden, voor zoover deze ter beschikking zijn. Men plaatst hem daarmee buiten en boven de groote massa, geeft hem alle eere, is beleefd.

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Lintar Liren Liroe	Ngalintar			Moepoeh	Visschen met een werpnet Ophouden, uitscheiden
Liron Lisa Lisah Lisan Liwat Loba	Lisa	Langkoeng Roa of Seueur		Paseuk	Neet Olie Voorbij, ook: zěér Veel Sneeksel

begrijpelijk dat men ook in gesprek met anderen, bv. zijns gelijke of mindere, van die waardeering doet blijken en dus, kasar sprekende, van 't hoofd en 't komen van die hooggestelde personen blijft zeggen mastaka en soemping. De lĚmĚspisan woorden worden dus met die benaming alleen juist gekarakteriseerd als men 't woord lĚmĚs hier in zijn ruimeren zin opvat, nl. wellevend, niet ongemanierd.

't Aantal woorden waarvan lĚmĚswoorden bestaan, is in verhouding tot de lĚmĚspisanwoorden klein en in 't algemeen gering. Bv. Hoeloe met lp. mastaka heeft geen l. Boven werd de voorstelling gegeven, alsof 't gebruik van l. woorden nà dat van lp. woorden in zwang is gekomen, Men zou daartegenover de voorstelling kunnen plaatsen dat zich met de ontwikkeling van 't lĚmĚs-spreken de l. p. woorden hebben afgescheiden van de overige l. woorden, waartoe zij eerst behoorden. Daartegen pleit dat 't gebruik der l. woorden lang niet zoo vast en algemeen is als van l. p. woorden en zij veel minder talrijk zijn. Echte Soendasche vervangwoorden vindt men vooral onder de l. p. woorden. De overgang van l. woord waarvan 't gebruik op konventie berust tot l. p. woord dat 't object waarop 't slaat, afscheidt van den grooten hoop, zou ongerijmd wezen. 't Zou trouwens in strijd zijn met 't karakter dat 't lĚmĚs spreken nog heden ten dage heeft. Men kan dagelijks waarnemen dat de l. p. woorden veel meer spreken tot 't volk dan de l. woorden. 't Is voor een Soendanees heel natuurlijk zich van een hoog personage alles anders en mooier voor te stellen dan van zichzelf. Er is werkelijk een drang om l. p. woorden te gebruiken. Nederig is hij, vreesachtig maar ook boersch, zonder etiquette. L. woorden leert hij gebruiken door oefening. 't L. spreken is 't meest ontwikkeld in de hogere standen. Merk op bv. hoe iemand in een afgelegen uithoek, die zelden met de buitenwereld in aanraking komt, zoo goed als geen l. woorden gebruikt, wel l. p. woorden, hoewel weinig omdat zijn woordenschat natuurlijk zeer beperkt is; hij heeft zelden aanleiding l. p. woorden te gebruiken. Dit alles verklaart ook waarom er in 't gebruik der l. woorden plaatselijk zooveel verschil is.

Een bevestiging van 't bovenstaande kan men zien in 't feit dat er naast l. p. ook nog de zg. sĚdĚng woorden bestaan. SĚdĚng beteekent middelmatig. Deze sĚdĚngwoorden zou men l. p. woorden kunnen noemen van lageren rang. Ze hebben 't zelfde doel, nl. te onderscheiden, te stellen boven 't geen waarmee wordt vergeleken, maar op minder hoog voetstuk dan 't met l. p. woorden genoemde.

Zij kunnen dus ook in 't kasar worden gebruikt. 't Aantal echte sěďěng woorden is zeer gering. Bv. Van datang bestaat er geen, wel van hoeloe, nl. sirah. Er heeft een soort wisselwerking plaats gehad tusschen l.p. en l. Kan men 't nog dagelijks toenemend gebruik van l. woorden beschouwen als middellijk door 't l.p. te zijn veroorzaakt, deze ontwikkeling van 't lěmēs spreken leidde er toe dat men meer wilde gaan nuanceeren, 't welk niet doeltreffender kon worden uitgedrukt dan door een schifting van de l.p. woorden in hooge en lage. Men schoof als 't ware tusschen 't onderscheidende l.p. en niet-onderscheidende ks. een woord in dat zwakjes onderscheidde. De woorden tot die tusschenkategorie behoorende, noemt men wel paněngah — in 't midden, 't midden houdende. Feitelijk vervullen zij dezelfde funktie en zijn zij slechts een aanvulling van de sěďěng (s) woorden. Ook deze paněngah woorden zijn weinig talrijk (seuweu enz.). 't Juiste gebruik dezer s. woorden (om ze onder één hoofd samen te vatten) is voor den vreemdeling zeer moeilijk te vatten en lijkt daarom soms willekeurig. 't Is onderscheidend; éénmaal op dien weg, moet men voorzichtig zijn niet te weinig eer te geven.

Deze aanduidingen van k. (kasar), l. (lěmēs), l.p. (lěmēs pisan) en s. (sěďěng) woorden, waren noodig om 't onderscheid in de vervangwoorden in 't licht te stellen. 't Zijn echter benamingen die niet algemeen gangbaar zijn en waaraan verschillende beteekenis wordt gehecht. Ik geef ze gaarne voor beter. De Soendanees noemt vaak lěmēs alle woorden welke hij niet-kasar sprekende moet gebruiken en onderscheidt dan de l. van de l.p. woorden door ze te noemen adab — nederig, beleefd. Paněngah heeten dikwijls de boven als l. gekenschetste woorden. Doch niet deze houden 't midden tusschen k. en l.p., dat zijn de s. woorden.

De l.p., s. en l. woorden duiden alle op een meer dan gewoon beleefd spreken. Omgekeerd kan men ook zeer grof zijn, bv. als men boos is, iemand uitscheldt of zijn minachting wil toonen. De dan gebezigde, aan dien toon eigen woorden heeten kasar pisan (k.p.) en beoogen dus 't tegenovergestelde der l.p., s. en l. woorden. De meeste dezer k.p. woorden zijn bepaald scheldwoorden. De woordenlijst is in dit opzicht zeer onvolledig.

II.

De schat aan vervangwoorden (d. z. alle die woorden welke voor kasarwoorden van gelijke beteekenis in de plaats kunnen worden gesteld, dus l.p., l., s. en k.p. bij elkaar) is niet groot en 't aantal vervangwoorden van verschillende kasarwoorden zeer ongelijk. Weinig begrippen hebben de gansche serie k.p. — k. — l. — s. — l.p. Er zijn woorden waarvan een k. en een l. bestaan; anderen hebben daarnaast nog een l.p. enz. Allerlei kombinaties zijn mogelijk. Maar in verband met wat boven gezegd werd over 't meestsprekende van l.p. woorden en hun betrekkelijke talrijkheid, is 't duidelijk dat 't meest voorkomt een woord dat in kasar en lēmēs wordt gebezigd — en naar Javaansch voorbeeld *k.l.* (kasar-lēmēs) kan worden genoemd — met een l.p. ernevens.

Evenals in 't Javaansch waaraan de meeste zijn ontleend, kunnen de vervangwoorden 1^e geheel andere woorden zijn dan 't k. woord of 2^e vervormingen, zoodat men van een lēmēs vorm van een woord kan spreken. Op 't eerste gezicht lijkt 't of men bij dat ontleenen aan 't Javaansch ter voorziening in de behoefte aan vervangwoorden (vormen) zeer willekeurig is te werk gegaan. Echter ligt 't tijdperk waarin 't Javaansch grooten invloed kon uitoefenen op 't Soendaasch, reeds geruimen tijd achter ons. De waardeering van woorden wordt in verloop van tijd lager, de begeerte steeds fraaier te spreken, drukt de woorden omlaag, bv. van KN tot Ng. In 't algemeen kan men dus wel zeggen dat in den tijd toen 't meest Javaansche woorden in 't Soendaasch werden overgenomen om den schat aan vervangwoorden te verrijken, deze tot een gelijke of hoogere taalsoort behoorden dan in 't hedendaagsch Javaansch. Er zijn echter enkele woorden die in 't Javaansch tot een hoogere taalsoort behooren dan in 't Soendaasch.

Tegenwoordig is de invloed door 't Javaansch op 't Soendaasch uitgeoefend zeer gering, zelfs hernemen echt-Soendasche woorden en afleidingen hun rechten op de door een vroeger geslacht gebruikte Javaansche. De verder-ontwikkeling van 't lēmēs steunt nu niet langer op die der taalsoorten in 't Javaansch, zij is eigen banen ingeslagen.

't Blijve aan bevoegden overgelaten na te gaan hoe vroeger 't overnemen van vervangwoorden uit 't Javaansch is geschied. Ook ligt 't buiten mijn vermogen uit te maken in hoeverre van overnemen mag gesproken worden. In 't onderstaande wordt alleen naast

elkaar gesteld de plaats die een woord inneemt in 't hedendaagsch Javaansch en 't hedendaagsch Soendaasch.

- Javaansche KRĀMĀ woorden of vormen vindt men in 't Soendaasch
- Kr. = l. terug gewoonlijk als L, maar ook als L.P. Zoo komen de JAV. KR. woorden lepen of lĚlepen, istĚri, sĚpoeh, tilar, goemoedjĕng, sadereq, rasoeqqan, alle zonder K.I., kalpika
- Kr. = l.p. voor ring daargelaten, overeen met de SOEND. L.P. woorden lelepen — ring, istĚri of estĚri — vrouwelijk, vrouw, sĚpoeh — oud (van jaren), tilar — achterblijven, goemoedjĕng — lachen (ook geluidloos), saderek — broer of zuster, verwante, raksoekan — baadje, jas. — Jav. Kr. sĚrat — brief (zonder K.I.) is in Soend. l.p. maar ook l., sindjang is met gewijzigde betekenis l.p. v. samping—saroeng, manah is in 't Soendaasch zeer hoog l.p. — hart, gemoed, hooger dan galih; oeninga dat in sommige streken l. is, wordt gewoonlijk als l.p. — weten, kennen
- Kr. = k. gebruikt. — JAV. KR. engĚt is daarentegen in SOEND. K. ingĚt — in herinnering hebben, indachtig zijn. JAV. KR. woelan is SOEND. K. boelan — maand; ook toempak koeda — te paard
- Kr. = s. is in SOEND. K. — JAV. KR. sirah is in SOEND. s. sirah — hoofd.

- De JAV. K.I. woorden die ook in 't SOENDAASCH gebruikt worden,
- K.I. = l.p. zijn gewoonlijk L.P., ook wel s., wat te begrijpen is. Voorbeelden
- K.I. = s. van dit laatste zijn: Sare — Soend. sare, s. van slapen, dahar — Soend. dahar, s. van eten. — JAV. K.I. mijos is echter in 't SOENDAASCH slechts L. — uitgaan, vertrekken, op weg gaan. Pri-
- K.I. = l. badi is K.L., in l. dikwijls door pribados vervangen (zelf), ook
- K.I. = k.l. K.I. piṇḍah — verhuizen is in SOEND. K.L.

- Als L.P. doen dienst, behalve woorden die in 't Javaansch K.I. en Kr. zijn, zeer vele K.N. woorden: njandak (tjandak) — grijpen, opnemen; ngawajoeh (wajoeh) — meer dan één vrouw hebben, een 2de, 3de, 4de vrouw nemen; koreng — zweer, uitslag; langse — Soend. lalangse, gordijn, draperie; wĚlas — medelijdend, deernis hebben; kiwa — links; tĕngĕn — rechts; kawalon — stief (kind bv.); pilĕg — verkouden; pangkon — schoot; ngalamar (lamar) — aanzoek doen om de hand van een meisje; asih — liefhebben; ampĕg — asthma, aamborstig; sĕdĕp — behagen hebben in, lusten, behagenwekkend; soegih — rijk; woedĕl — Soend. oedĕl, navel; kaloeron — een miskraam hebben; ngadĕg — recht overeind staan (gezegd van de lichaamshouding; in algemeenen zin k.l.); loengsoer —

l.p. = Kr. }
 l.p. = K.I. }
 l.p. = K.N. }

Zie
 boven

af dalen, afstijgen; soesoer — tabakspruim (ook l.); ngalih — verhuizen, van plaats veranderen; latar — voor- en zij-erf; goegah — opstaan, ontwaken.

Veelal is 't JAV. K.N. gelijk aan 't SOENDASCH L.P., ofschoon er een K.I. woord bestaat. Bv. Poetoe — kleinkind; tĕkĕn — Soend. tĕtĕkĕn, wandelstok; ngamboeng — kussen, ruiken, opsnuiven; nangis — weenen; karingĕt — zweet, zweeten; oembĕl — snot; lambe — lip; ramboet — hoofdhaar; afleidingen van tangan, op zichzelf in 't Soendaasch niet gebruikelijk, nanganan — slaan en panangan — hand; bantal (Tjiandjoer) — hoofdkussen.

De vertalingen betreffen de Soendasche woorden. Ook K.N. in 't JAVAANSCH en L.P. in 't SOENDAASCH, maar met afwijkende beteekenis zijn: Jav. Tangkĕpan of Tangkĕban, wat op elkaar sluit — Soend. Tangkĕpan, (speciaal) kopje en schoteltje; Java kĕmbĕn, borstdoek — Soend. kĕkĕmbĕn, slendang; Jav. lĕmar, offer waarin sirih is — Soend. ngalĕmar, sirih kauwen; Jav. mĕpĕr, stomp maken. — Soend. *mĕpĕr, tanden vijlen; Jav. saer, mondeling antwoord — Soend. njaoer, spreken, zeggen en roepen, ontbieden; Jav. tandang, in de weer komen (om te helpen) — Soend. pitandang, hulp; Jav. Kĕtjĕr, vocht dat men door persing uit laat druppelen — Soend. Kĕtjĕr, oogdruppel; Jav. toedoen, soort zonnehoed en oogklep — Soend. toedoen, zonnehoed.

Zelfs zijn er woorden, in 't JAVAANSCH NGOKO, in 't SOENDAASCH L.P., l.p. = Ng. bv. eling — in herinnering hebben, indachtig zijn; warĕg — verzadigd, zad; lali — vergeten; moelih — naar huis gaan; an om — jong (van jaren), ook l; nganggo — zich kleeden, gekleed, ook l.

Gelijk gezegd, zijn de SOENDASCH L. woorden voor 't grootste deel l. = Kr. Zie
boven
in 't JAVAANSCH KR., een enkel K.I.; men vindt er ook K.N. woorden l. = KI.
l. = KN.
onder: Koeping — oor; sosi — sleutel; nanging — maar, doch; enggal, — snel, spoedig; njimpĕn — plaatsen, bergen; sanggĕm — op zich nemen; wangkid — grens; wangi — geurig, welriekend; Jav. nonton — Soend. nongton, toeschouwen; bodjo — echtgenoot (in 't Soend. uitsluitend van de vrouw gezegd); parĕk — dichtbij; nĕmbe — pas, eerst; sangoe — leeftocht; nalika — tijdens (verleden tijd); taboeh — klokke....

Soend. doengkap of dongkap is l. van datang — gekomen; srangenge wordt wel eens als l. van panonpowe — zon(licht) gebruikt; voor njaho — weten, kennen zegt men in l. tĕrang; in Tjiandjoer is noeroet l.v. ngiring — volgen.

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Gĕde		Midamĕl			Vervvaardigen, maken
Gedeng Gegelehean		Agĕng		Agĕng	Groot (van omvang)
Gelehe	Ngagelehe Gegelehĕan			Ebog Ebog	Zijde van 't lichaam Verkeeren in den toestand, dat men is gaan liggen om te slapen en nog niet ingeslapen is
Gĕloeng Gĕntos	Gĕloeng			Sanggoel	Gelegen zijn om in te slapen Verkeeren in den toestand, dat men is gaan liggen om te slapen en nog niet ingeslapen is
Gĕntra Gĕring		Oedoer		Teu damang of Ngangloeh	Haarwring 't Geen voor iets anders in de plaats komt, verander- ren van . . . Stem, geluid Ziek, ongesteld
Geubis					OmvalLEN — neervallen (van een hoogte)
Geulang Geureuha Geus	Geulang	Parantos		Pinggĕl	Armband Echtgenoot, gemalin Reeds, Perfectumvormer
Gigir	Gigir	Parantos of Salse (Mal.)		Gedeng	Gereed, afgedaan (zelfstan- dig gebruikt) Zijde, 't l. p. woord alleen v. zijde van 't lichaam
Gingsir Gobang Gobrag Goedjĕng Goegah Goegoeling Goegoerah	Gobang			Soengkĕlang	Houwer, zwaard
Goeling Goemoe- djĕng Goerah	Goegoeling			Pĕpĕdĕk	Opstaan, ontwaken Rolkussen Den mond spoelen Rolkussen Glimlachen, lachen

aandacht gevestigd op die woorden die in 't Soendaasch tot een verkeerden stam worden teruggebracht, bv. mijos tot pijos, mědal tot pědal, moelih tot poelih, namboet tot tamboet en die dus zeker overgenomen zijn.

Wat betreft de l. woorden die een vervorming zijn van k. woorden, hierbij valt tweěerlei te onderscheiden: 1. verandering van klinker en 2. verandering van uitgang. De op de eerste wijze gevormde woorden kunnen in een aantal kategoriěen worden verdeeld:

a. Verandering van *a* in de laatste lettergreep in *i*, wanneer 't woord op *a*(ah) uitgaat: oepama, oepami — indien; atawa, oetawi (= 't meer gebruikelijke atanapi) — of; oetama, oetami, — voortreffelijk; tjoba, tjobi — gw. van beproeven; roepa, roepi — (verschijnings) vorm; djaga, djagi — gw. van waken; tampa, tampi — gw. van ontvangen; moega, moegi — moge; (ka) djaba, (ka) djawi — uitgezonderd; prajoga, prajogi — passend; warna, warni — kleur (warni is ook l. v. roepa); djělěma of djalma, djalmi (zelden) — mensch.

Verscheidene zulke Kr. vormen worden in 't Soendaasch in l. gebruikt, terwijl 't k. een geheel ander woord is, bv. lami l. van lila — lang, tijdsduur; margi l. van (koe) sawab — reden, om reden dat; sami l. van sarowa — gelijk en van pada — gelijkelyk, allen; nami l. van ngaran — naam; manawi l. van soegan en palangsiang — misschien, wellicht; noe mawi is l. van noe matak — de reden dat, dat is de reden.

Voor zoover mij bekend, komen niet voor in 't Javaansch: mani l. van mana — een tusschenwerpsel, nadruk leggende op 't volgende woord, als nja, doch met verbazing; tambih l. van tambah — toegenomen, vermeerderd; bawi l. van bawa in bawiraos l. van bawarasa — gevoelen, meening, oordeel; sajagi l. van sajaga — zonder dat er iets aan hapert; wargi l. p. van warga (koelawarga) — verwante. Haksami is l. vergiffenis; 't Jav. wb. noemt een K. W. haksama, in Soend. onbekend.

b. Verandering van *oe* in de laatste lettergreep in *a*, wanneer de voorlaatste lettergreep een *ě* heeft: těpoeng, těpang — te samen getroffen, elkaar ontmoeten; sěboet, sěbat — gw. van uitspreken, vermelden. Niet in 't Jav.: těroes, těras — doorgaande, doorgaan; rěmpoeg, rěmpag — eens van zin, 't eens zijn.

Van sěpoeh l.p. — oud van jaren wordt een sěpah s. gemaakt. Als in 't Jav. is etang l. van itoeng — gw. van rekenen.

c. Verandering van *oe* in de voorlaatste lettergreep in *ě*, wanneer de laatste lettergreep een *a* heeft, bv. soerat, sěrat (l. en lp.) — brief; roeksak, řesak — bedorven, vernield; sěsah l. van soesah is, meen ik, in 't Jav. een onbekende vorm.

d. Verandering van *oe* in de laatste en voorlaatste lettergreep beide in *ě*: koempoel, kěmpěl — vergaderd, bijeen; soewoeng, sěwěng — ledig; poengkoer, pěngkěr — achter, kan hier ook toe gerekend worden, daar pěngkěr als sierlijker dan poengkoer beschouwd wordt.

e. Verandering van *oe* in de laatste lettergreep, wanneer ook de voorlaatste een *oe* heeft, in *a*, terwijl de *oe* der voorlaatste lettergreep in *ě* verandert: loěpoet, lěpat — mis; tjoekoe, tjěkap — ruim voldoende, welgesteld; koedoe, kědah — moeten; moenggoeh (zelden, gewoonlijk ari), měnggah — wat betreft.

Ook lěnggah is op dezelfde wijze gevormd van loenggoeh. In 't Soend. wijken de beteekenissen echter uiteen.

f. Verandering van *oe* in de voorlaatste lettergreep in *i*, wanneer de laatste lettergreep een *a* heeft: loembrah, limbrah — gewoon, algemeen; moerah, mirah — goedkoop; boengah, bingah — blijde, verheugd; koerang, kirang — te min zijn, afgenomen, ontbreken; koewat, kijat — sterk, krachtig, met weerstandsvermogen; toelad, tilad — gw. van een voorbeeld, dat men zich gesteld heeft, navolgen.

Miwah wordt in brieven wel gebruikt, moewah is in Soend. onbekend.

Andere klinkerverandering kent men in 't Soendaasch niet. De hierv vermelde l. vormen komen overeen met Jav. (Kr. + KD.). Zelfs de meeste zoo gevormde l. woorden bestaan ook in 't Jav.; alleen onder a, b en c komen specifiek-Soend. woorden voor, 't aantal is slechts bij a van eenige beteekenis. Moge dus de l. vorming door klinkerverandering al niet oorspronkelijk Soendaasch zijn, die weinige door den Soendanees zelfstandig gemaakte l. woorden toonen toch dat 'tgeen den Javaan als verfraaiing in de ooren klinkt, ook

op den Soendanees dien indruk maakt. Mede uit andere verschijnselen is de waardeering der klinkers te benaderen. Open *o* en *e* klinken 't grofst, *eu* en *oe* minder, *ě* en *i* 't fijnst. Ten aanzien van *ě* zou men dat opmaken uit woorden als *sěsah*, in 't Jav. onbekend, *kěmpěl* en *sěwěng*, in 't Jav. slechts KD.; dat *i* als fijne klank geliefd is, blijkt nog hieruit, dat men de l. woorden *dongkap* en *tjěkap* nog mooier tracht te maken door te zeggen *dongkip* en *tjěkip*. Oorspronkelijk eigen aan Tjiandjoer, de groote fabriek van nieuwe maaksels, verbreiden deze woorden zich meer en meer. Misschien kunnen er nog wel eenige aan worden toegevoegd. Van *sěmoe* wordt wel een *sěmi* gemaakt.

Later zal nader besproken worden, hoe men met 't gebruik van vervangwoorden zeer vrij te werk gaat en ook in l. vaak k. woorden bezigt waarvan l. woorden bestaan. Tot de woorden die men echter 't gereedelijkst vervangt, *lěměs* sprekende, behooren die met open *o* en *e* als: *boga*, *njaho*, *hese*, *heės*. Dit is evenwel geen wet van Meden en Perzen, hojong is l.p. v. *hajang*.

De 2^e wijze van *lěměs*vorming geschiedt door verandering van den uitgang:

a. Verandering van den uitgang in 'ntěn: *kira*, *kintěn* — naar gissing; *hampoera*, *hampocěn* — vergiffenis;

sore, *sontěn* — avond;

karana, *karantěn* — want (zelden gebruikt);

beda, *bentěn* — verschil, verschillen;

manantěn wordt plaatselijk gezegd (Tjiandjoer) in plaats van *manawi* l. v. *soegan*, *palangsijang* = 't weinig gebruikte *manawa* — misschien, wellicht.

Speciaal Soendaasch zijn: *njana*, *njantěn* (plaatselijk) — vermoeden; *soemawonna*, *soemawontěn* — hoeveel te meer;

saniskara, *saniskantěn* — al, alles, wat bij elkaar hoort.

sinari, *sinantěn* in *sisinarieun*, *sisinantěneun* — hoogst zelden, met lange tusschenpoozen;

soepaja, *soepantěn* (naast *soepados*) — opdat;

aja, *antěn* (plaatselijk) — er is, er zijn, (aanwezig) zijn;

pěrtjaja, *pěrtjantěn* — gelooven;

oepama, *oepantěn* (naast *oepami*) — indien;

badami, *badantěn* — beraadslagen.

De Kr.vormen *dintěn* en *kantěnan* worden gebruikt als l. van *powe* — dag en *poegoeh* — zeker, gewis.

b. Verandering van den uitgang in os, dos en jos: *harti*, *hartos* — beteekenis, zin, begrip; *ati-ati*, *atos-atos* — wakker, op zijn hoede zijn; *pati*, *patos*, zeer, bijzonder; *ganti*, *gĕntos* of *gantos* — 't geen voor iets anders in de plaats komt.

dangdan, *dangdos* — gereed, uitgerust;

prihatin, *prihatos* — leed; *batin*, *batos* (zelden) — 't inwendige;

kawatir (*hawatir*), *hawatos* (*kawatos*) — beducht, beduchtheidwekkend;

watja (*batja*), *waos* — gw. van lezen;

waspada, *waspaos* — helder, helder uitzicht hebbende;

tjarita, *tjarios* — verhaal;

rasa, *raos* — smaak, gevoel (ook l.p.), gevoelen (subst);

adji, *aos* — gw. van den Koran lezen (l.p.);

soepaja, *soepados* (naast *soepantĕn*) — opdat;

pĕrtjaja, *pĕrtjados* (Soekapoera), dit heeft echter geen burgerrecht.

Baktos komt een enkel maal voor als l. van *bakti* — huldeblijk; *boepatos* als l. van *bopati* (of *boepati*), ook zelden gebruikt — Regent; *jaktos* is l. van *jakti* = 't veel meer gebruikelijke *ĕnja* — waar, werkelijk; *wartos*, Kr. in de 2^e macht van *warti-warta*, is l. van *bedja* — bericht, terwijl *warta* weinig gebruikt wordt; *antos* (Kr. van *anti*) is l. gw. van *dago*, gw. van *wachten*, *anti* is onbekend; *pangaos* (Kr. van *pangadji*) is overgegaan als l. van *harga* — waarde, prijs; *kados* (Kr. van *kaja* is l. van *tjara* — zooals, op de manier van (in vragende zinnen); *artos* is l. van *doewit* — geld, waarvoor wel eens *arta* gezegd wordt, *artos* wordt door 't Jav. wb. en Walbehm-Taalsoorten in 't Jav. niet opgegeven; *waos* is l.p. van *hoentoe* — tand, *wadja* is onbekend.

taros (KD. van *tari*) is l. gw. van *tanja* — gw. van vragen, informeeren, *tari* is onbekend.

't Soendaasch kent bovendien nog:

sapĕrti, *sapĕrtos* — zooals, bijvoorbeeld; *pribadi*, *pribados* — zelf;

kawas, *kaos* — 't schijnt wel alsof;

tangtoe, *tangtos* — zeker, bepaald;

pĕrmisi, *pĕrmijos* — vergunning;

pariksa, *parijos* — gw. van onderzoeken;

c. Verandering van den uitgang in 'ntoen:

wani, *wantoen* — durven;

kirim, *kintoen* — gw. van zenden;

kari = 't meer gebruikelijke *tinggal*, *kantoen* — achterblijven, overblijven.

bawa, *bantoen* — gw. van brengen; dit laatste is in 't Javaansch onbekend.

d. Verandering van den uitgang in *ël* of *il*: *oeni*, *oengël* — geluid, luid (v.e. brief);

tanggoeng, *tanggël* — gw. van instaan voor;

roegël, l. v. *roegi* is specifiek-Soendaasch. *Gampang*, *gampil* — gemakkelijk.

e. Verandering van den uitgang in *wis*:

antara, *antawis* — tusschenruimte; (sa) *watara*, (sa) *watawis* — ongeveer; *pĕrkara* (*prakara*, *palakara*), *pĕrkawis* (*prakawis*) — zaak; *katara*, *katawis* — zichtbaar, te zien, merkbaar.

Tawis is l. en lp. van *tanda* — teeken (*tara* onbekend), *awis* is l. van *tjarang* — zelden, zeldzaam.

f. Verandering van den uitgang in *djĕng*:

boeroe, *boedjĕng* — gw. van najagen, nastreven;

arĕp, *adjĕng* in *ngarĕp-ngarĕp*, *ngadjĕng-ngadjĕng* — al maar hopen;

padjoe, *padjĕng* — gw. van voorwaarts gaan;

pajoe, *padjĕng* — gewild, goed van de hand gaande;

pajoeng, *padjĕng* l.p. — zonnescherm;

waloeja, *wiloedjĕng* — welvarend; dit laatste is echter gewoonlijk l.p. van *salamĕt* of *tjageur*.

Ladjĕng is l. van *toeloey* — vervolgens, zijn weg vervolgen; *ladjoe* is zeldzaam; *goemoedjĕng* is l.p. van *seuri* — lachen, *goemoejoe* of *goejoe* zijn onbekend.

g. Verandering van den uitgang in *'mbĕng*:

palang, *pambĕng* — gw. van over dwars liggen (staan).

h. Verandering van den uitgang in *bĕn* en *ĕn*: *adoe*, *abĕn* — gw. van zich of iets met elkaar meten, wedden, dobbelen; *akoe*, *angkĕn* — gw. van erkennen, bekennen.

De hier gegeven l. vormen staan niet altijd precies gelijk met de k. grondvormen. Zij worden dikwijls ook gebruikt als l. bij andere woorden. Zie de Woordenlijst.

Ik heb me in 't bovenstaande beperkt tot de vermelding van

die Kr. vormingen waarvan ook 't Soendaasch representanten heeft, terwijl daar tevens de grondvormen in gebruik zijn als k. 't Javaansch kent er echter nog verscheidene meer. Vele zulke Kr. vormen hebben hnn weg gevonden naar 't Soendaasch als l. (of l.p.) bij geheel andere k. woorden. Voor den Soendanees staan zulke Kr. vormen gelijk met l. woorden, die geen vervormingen van k. origineelen zijn; zij zijn daarom bij de lēmēsvormingen niet opgenomen.

't Aantal specifiek-Soendasche l. vormen is bij deze 2de wijze van lēmēsvorming betrekkelijk groot. Zij schijnt meer in den smaak te vallen dan de l. vorming door verandering van klinker; in 't bijzonder de uitgang 'ntēn is geliefd.

Als een 3de wijze van l. vorming zou nog genoemd kunnen worden, verandering van den aanvangs-aksara ba in sa: *barēng* — *sarēng* — tegelijkertijd; *bangēt* — *sangēt* — zeer, beide ook Jav. en 't voorvoegsel ra, waarmee l.p. woorden gevormd zijn: raka, rai.

Zonderling is de l.p. vorm *angkeng* van *tjangkeng* — *lendenen*. Afkapping is anders de gewone wijze van sneller te spreken, daar samentrekken als in 't Javaansch niet plaats heeft.

Een ander geval dat, zoover mij bekend, op zichzelf staat, is dat *ngimpen* l.p. is van *ngimpi* — *droomen*!

Opmerking verdienen nog de volgende woorden:

Tamparaos k, *tampiraos* l — niet aangenaam aangedaan, waarbij 't k. woord half k. half l. is. Daarentegen zegt men *bawarasa*, *bawiraos* — meening, gevoel.

Nikah en *kawin* zijn beide vreemde woorden, 't eerste is l.p. (soms l.) van 't tweede.

Ningal en *ningali* worden in dezelfde beteekenis gebruikt, 't eerste als l, 't tweede als l.p. van *nendjo* — zien.

Ninggal — achterlaten is k.l.; in de overdrachtelijke beteekenis „sterven” s.; hier verandert dus met de beteekenis de waarde van 't woord.

Salse is 't eenige, mij bekende l. woord, aan 't Maleisch ontleend. *Ngawitan* is l. van *mimiti* — beginnen.

Van eigennamen bestaan in 't Soendaasch geen l. vormen of woorden.

Ten aanzien van de vervangwoorden, die geheel zelfstandige woorden zijn, kan men in de Woordenlijst zien dat de meeste ook in 't Javaansch voorkomen. De speciaal aan 't Soendaasch eigene vormen een minderheid en zijn hoofdzakelijk l.p. woorden

De oempak basa zijn in de Woordenlijst niet opgenomen. 't Is mogelijk dat er eenige zijn die bij l.p. woorden behooren, ze zijn me niet bekend. Wil men, lĚmĚs sprekende, een oempak basa vervangen, dan zegt men ladjĕng of iets dergelijks, doch noodig is dat niet.

Een oempak basa dient om den overgang tot een nieuwen toestand aan te duiden en komt dus meer te pas in verhalenden trant — waar de tyrannie van 't lĚmĚs weinig gevoeld wordt — dan in gesprekken.

Wil men den overgang tot zekeren toestand aangeven, dan wordt de oempak basa geplaatst vóór 't werkwoord dat dien toestand aanduidt; en in zoo'n geval lijkt 't in de vertaling alsof 't werkwoord de beweging aangaf: njĕkĕl, vasthouden, kĕk njĕkĕl, vast gaan houden, vastgrijpen. Men kan volstaan met de oempak basa zonder meer. In den imperatief is zij niet noodig. Secundair wordt 't toestand aangevend werkwoord ook wel gebruikt om den overgang aan te duiden, als de bedoeling uit 't zinsverband duidelijk blijkt: datang — gekomen, maar staat men bv. naar iemand uit te kijken en hij komt in 't gezicht, dan kan men roepen: „Datang!” — Hij komt!”

Geplaatst vóór een werkwoord dat een beweging weergeeft, als njokot, indit verandert de oembak basa aan de beteekenis niets, maar accentueert die alleen sterker. Ook hier kan de oempak basa alleen worden gebruikt.

III.

Bij de vaststelling der beteekenis van de termen kasar, lĚmĚs, lĚmĚs pisan, sĕdĕng en kasar pisan werd 't eenvoudigste geval genomen dat er alleen sprake was van spreker en aangesprokene. In een gesprek kunnen echter drie personen gemoeid zijn: spreker, aangesprokene en derde persoon. Er zijn allerlei combinaties mogelijk van de plaats die deze drie personen ten opzichte van elkaar innemen en daarmee van de woorden welke men gebruiken moet.

Voor een enkel woord moge dat hier nader worden toegelicht. Slapen is molor k.p., heĕs k, mondok l, sare s, koelĕm l.p. In de schematische voorstelling hieronder is door schuine lijnen aangeduid de stelling die de aan de uiteinden geplaatste personen ten opzichte van elkaar innemen, de aan 't boveneind geplaatste staat hoger, die aan 't benedeneind lager. Hoe schuiner de lijn,

hoe grooter de afstand. De appreciatie gaat natuurlijk uit van den spreker.

S. = spreker; A. = aangesprokene; D. = derde persoon.

I. Er wordt gesproken over 't slapen van den spreker.

II. Er wordt gesproken van 't slapen van den aangesprokene.

III. Er wordt gesproken van 't slapen van den derden persoon.

Is er geen l., dan wordt 't k. woord ook voor l. gebruikt (k.l.); is er geen s., dan kan men wat omlaag gaan en 't k. gebruiken of wat omhoog naar 't l.p., naar omstandigheden.

De verhoudingen kunnen nog weer wat anders zijn, maar met behulp van 't bovenstaande zal men voor nog subtieler onderscheiden 't juiste woord wel kunnen bepalen. In twijfelachtige gevallen neemt de Soendanees wel zijn toevlucht tot neutrale woorden. Weifelt men bv. tusschen „djoeragan anoe tatjan datang” en „— tatjan soem-ping”, dan kan men zeggen „tatjan aja”.

Uit de schema's is ook op te maken dat wanneer bv. een magang spreekt over slapen van den distriktsschrijver tegen den Wadana als mondok, hij tot dien schrijver zelf dat slapen koelēm zal noemen. Zoo kan de taal die spreker tot den aangesprokene bezigt, verandering ondergaan door de komst van een derde, omdat spreker

tusschen beide onderscheiden moet. Is er bv. tusschen spreker en aangesprokene (A.) een verhouding als akang tot rai. Nu komt een derde (B.) op 't tooneel, die onder den rai staat in rang of leeftijd. Den spreker staan nu 2 wegen open: Tot den nieuwelings ook rai te zeggen (zichzelf dus akang te noemen), maar dan moet hij A. promoveeren tot bv. gamparan en daarmee in verband zichzelf tegen A. niet langer akang, maar bv. koering, of hij kan voor A. de oude betiteling behouden, maar dan B. een mindere geven en dien bv. noemen poetra, zichzelf dus mamang (rama). Welk van beide wegen hij inslaat, hangt af van den afstand tusschen hem, A. en vooral B. Is die laatste groot, dan kan hij poetra zeggen; acht hij dat te aanmatigend, dan kiest hij den eersten weg. Door de nieuwe verhouding welke tusschen hen drieën is geschapen, wordt ook de woordenkeus anders. Noemt spreker B. rai en dus A. bv. gamparan en gaat B. een oogenblik later heen, dan kan spreker A. weer als rai betitelen en zijn woordenkeus daarnaar wijzigen.

De bedoeling met s. woorden is altijd fijne nuanceeringen te maken. In de volkstaal worden ze dan ook weinig gebruikt. Ze zijn vrijwel beperkt tot 't verkeer onder de hoogere klassen, die altijd gekuischter spreken en dan worden ze vooral gebruikt tegen en van minderen, tusschen welke en den spreker de afstand niet groot is. Tot of van boven ons staanden zijn ze minder gepast. Ze wijzen op een vriendelijke, welwillende houding. Een Regent bv. tot zijn Patih zegt: „Ĕngkang Patih! dek sare didijeu bae.” Hij had ook heës of koelĕm kunnen gebruiken; 't eerste zou getuigen van te groote ongeneerdheid, dus weinig achting voor den Patih, met 't laatste zou hij den Patih veel te ver beneden zich stellen.

De in de Woordenlijst als k.p. opgegeven woorden zijn dat ten opzichte van den mensch. Vele ervan zijn gewoon k. of k.l., wanneer zij betrekking hebben op dieren. In dat geval is de regel dat er geen vervangwoorden van zijn. Toch hoort men wel bv. van 't eten van een paard in lĕmĕs nĕda zeggen, al wordt daardoor de taal geweld aangedaan. Velen keuren dit af; niettemin is te verwachten dat woorden als nĕda en maot van dieren gebruikt meer en meer zich zullen indringen. Dat men van dierlijke handelingen l.p. woorden zou gebruiken, laat zich moeilijk denken. Want zelfs wie zich tot zulke byzantinismen wilde laten vervoeren, zou in strijd komen met zichzelf en den verheven eigenaar van zoon dier feitelijk te kort doen. Wel bestaan er l.p. woorden van dier namen,

Kahampang an (van hampang k. — licht) en kabeuratan (v. beurat k. — zwaar) l.p. van kiih en ngising, eig. ontlicht en ontzwaard. Ngadoewit (van doewit k. — geld) is l. van meuli.

Uit 't bovenstaande verklaart zich ook, dat eenzelfde woord l.p. of l. van verschillende kasarwoorden kan zijn. Bv. Njandak l.p. van njokot — grijpen is ook in gebruik als l.p. van mawa — medenemen, van njĕkĕl — vasthouden, van njabak — aanvatten, betasten. Dawoeh en timbalan kan naar omstandigheden eenvoudig een gezegde, een bericht, een mededeeling, een bevel of een oordeel zijn, altijd van een aanzienlijke. Een zelfde woord kan zelfs soms l., soms l.p. zijn, bv. lĕbĕt l. van djĕro — binnen; in de speciale beteekenis van Regentswoning, eig. binnen de omheining daarvan, is 't l.p.

't Komt voor dat er voor één begrip twee l.p. woorden zijn waarvan òf 't eene als sierlijker, mooier wordt beschouwd dan 't andere òf hooger is, dus alleen van zeer aanzienlijken gezegd wordt. Hoe aanzienlijker de persoon tot wien men spreekt, hoe sierlijker ook de taal wordt gemaakt; 't is soms moeilijk te beslissen welke gedachte bij 't gebruik van zoo'n bijzonder l.p. woord voorzit: sierlijkheid of meerdere verheffing. Bv. Ngadahoepekun is stadhuiswoord voor nikahkeun, maparin is zeker hooger dan masih, maar rawoeh en soemping, oeninga en tingali zijn niet zoo gemakkelijk in te deelen, enz. Denkbaar is ook een k. en l. vorm (woord) van een l.p. woord; dit is 't geval met ngadeuheus — doemeuheus resp. k. en l. van „zijn opwachting maken“, op zichzelf een l.p. woord. — Van een k. en l. sĕdĕng woord is misschien een voorbeeld: ngareungeu s.k. — ngaroengoe s.l. — hooren. Ik hoorde nl. eens een adellijken magang vragen aan een bejaarden, welgestelden, burgerlijken hadji: Hebt Ge 't gehoord? Mang, kareungeu?, waarop de hadji antwoordde: „Ngaroengoe!“ (Ja). 't Was van den magang zeer gepast, den ouden man met eenige onderscheiding te bejegenen en deze, zich te hoog achtende om „ngoeping“ te zeggen, was ook van zijn kant beleefd door 't sĕdĕngwoord in zijn lĕmĕs vorm te bezigen. Misschien is ook pĕtjil l. van seuweu k, beide sĕdĕng.

Evenals bij l.p. woorden, komt 't bij l. woorden voor dat er twee zijn met geen ander verschil dan dat 't eene voor sierlijker door gaat dan 't andere, b.v. midangĕt mooier dan ngoeping, beide l. van hooren.

Naast bestaande k.l. woorden komt soms een nieuwe l. vorm of woord in gebruik waarvan dan 't te verwachten einde is dat 't k.l. woord tot k. zal worden gedegradeerd. Een ander gevolg van de verfijning bij 't lĚmĚs spreken is dat een l.p. woord ook als l. wordt gebruikt, als er geen ander vervangwoord bij de hand is. B.v. sangoe is l.p. van kedjo — bereide rijst. Maar ook zal men hooren: "Abdi teu gadoeh sangoe di rorompok!"; evenzoo pajoen l.p. en l. van hareup — vóor, njĕrat l.p. en l. van noelis — schrijven, nawis l.p. en l. van nanda — teekenen e. a. 't Schijnt me toe dat dit gebruik zich uitbreidt.

Beleefdheid wordt met beleefdheid beantwoord. Stel dat spreker tot den aangesprokene spreekt op een wijze alsof deze iets boven hem staat. De aangesprokene zal dan niet antwoorden alsof de eerste spreker even veel beneden hem staat, maar hij zal van zichzelf iets nederiger zijn en den thans-aangesprokene iets hooger stellen, en men kan dus uit 't antwoord van iemand, vooral van een hoogere, opmaken of hij vindt dat jegens hem de juiste toon werd aangeslagen. Voor den lagere brengt de beleefdheid mede, liever in zijn nederigen toon te volharden en niet te toonen dat de hoogere hem c.q. kwetst, doch ook hier geldt: Een goed verstaander heeft maar een half woord noodig, en de taal is buigzaam genoeg om dit zeer kiesch te verstaan te geven.

Men gaat — er werd boven reeds op gewezen — bij 't gebruik

tjohag — ongemanierd, wat niet wegneemt dat men hem op zijn fout zal wijzen.

Men kan in 't algemeen zeggen dat 't gebruik van samengestelde of afgeleide vervangwoorden nog minder vast is dan van enkelvoudige. Hoe minder alledaagsch een samengesteld woord of afleiding is, hoe zeldzamer 't daarbij behoorende vervangwoord wordt gebruikt. Dat is de conclusie die men geneigd is uit 'tgeen men hoort te trekken, met dit voorbehoud dat ze slechts benaderend is.

In de Woordenlijst zijn slechts vermeld de grondwoorden of een enkele grammatikale vorm. Waar echter van een kasarwoord en zijn vervangwoorden afleidingen of samenstellingen zijn gevormd op verschillende wijze of wanneer van zeker k. woord één afleiding k. is, een andere l.p. enz., kortom als er afwijkingen zijn, zijn ook wel afleidingen en samenstellingen opgenomen. Volledig is 't echter zeker niet. Bv. Onder itoeng zal men behalve ngitoeng k. ngetang l. nog vinden itoengan k. = pa etangan l., omdat de afleidingen niet dezelfde zijn. Van gw. goeling is goegoeling k.l. — rolkussen (l.p. pĕpĕděk), pagoelingan daarentegen l.p. — slaapvertrek (k.l. ěnggon), beide zijn daarom vermeld. Doeloer is k.l., doeloer ipe echter l. enz.

Op bladzijde 387 is gezegd, dat l.p. woorden o.a. kunnen weergeven ten 1^e handelingen door een l.p. persoon verricht, maar ook ten 2^e handelingen door anderen ten opzichte van hem. Van een zelfde werkwoord kan dus zoon 1^e en 2^e l.p. bestaan. Bij 't 1^e l.p. is dan 't subjezt de aanzienlijke, bij 't 2^e l.p. 't objekt.

In 't algemeen is, in de Woordenlijst, bij de indeeling van woorden, uitgegaan van 't subjezt. Waar dit bij l.p. woorden niet 't geval is, is vóór 't woord een kruisje geplaatst. Bij intransitieve werkwoorden is 't l.p. òf 't een òf 't ander, b.v. 1^e l.p. geubis — vallen, 2^e l.p. *ngadeuheus — zijn opwachting maken. In 't laatste geval bestaat uitteraard geen k.

Maar bij transitieve werkwoorden wordt een betrekking geboren tusschen dengene die de handeling verricht en een ander persoen, hier zijn dus 2 l.p. woorden mogelijk Br. van geven is 't 1^e l.p. maparin (De Regent geeft aan zijn bediende), 't 2^e *hatoer of *ngahatoeran (De ondergeschikte geeft aan den Regent). Vaak kan men dit verschil tusschen 1^e en 2^e l.p. ook in de vertaling weergeven, bv. van geven: verleenen en aanbieden. Ook is soms uit de beteekenis van een grondwoord reeds op te maken of men met een

aandacht gevestigd op die woorden die in 't Soendaasch tot een verkeerden stam worden teruggebracht, bv. mijos tot pijos, mědal tot pědal, moelih tot poelih, namboet tot tamboet en die dus zeker overgenomen zijn.

Wat betreft de l. woorden die een vervorming zijn van k. woorden, hierbij valt tweěerlei te onderscheiden: 1. verandering van klinker en 2. verandering van uitgang. De op de eerste wijze gevormde woorden kunnen in een aantal kategoriěen worden verdeeld:

a. Verandering van *a* in de laatste lettergreep in *i*, wanneer 't woord op *a*(ah) uitgaat: oepama, oepami — indien; atawa, oetawi (= 't meer gebruikelijke atanapi) — of; oetama, oetami, — voortreffelijk; tjoba, tjobi — gw. van beproeven; roepa, roepi — (verschijnings) vorm; djaga, djagi — gw. van waken; tampa, tampi — gw. van ontvangen; moega, moegi — moge; (ka) djaba, (ka) djawi — uitgezonderd; prajoga, prajogi — passend; warna, warni — kleur (warni is ook l. v. roepa); djělěma of djalma, djalmi (zelden) — mensch.

Verscheidene zulke Kr. vormen worden in 't Soendaasch in l. gebruikt, terwijl 't k. een geheel ander woord is, bv. lami l. van lila — lang, tijdsduur; margi l. van (koe) sawab — reden, om reden dat; sami l. van saroewa — gelijk en van pada — gelijkelijk, allen; nami l. van ngaran — naam; manawi l. van

na komt te pas om van sommige persoonlijke voornaamwoorden der 2^e persoon, persoonlijke voornaamwoorden van de 3^e persoon te maken.

Zooals te verwachten was is bij de persoonlijke voornaamwoorden de verscheidenheid zeer groot. Met deze toch worden de verhoudingen tusschen verschillende personen zeer scherp gepreciseerd. Men zou haast zeggen, voor 't gevoel van den Soendanees te scherp, want zeer dikwijls worden pers. vrnw.n. vermeden en omschrijvingen ervoor in de plaats gesteld. Dit alles, ook 't gebruik van elk vrnw. in 't bizonder, uitvoerig uit een te zetten, blijve overgelaten aan de wetenschap.

Hier wordt slechts, volledigheidshalve, een korte opsomming gegeven: Enkelvoud.

1^e Persoon: Aing — tot zichzelf sprekende, tot anderen zeer uit de hoogte.

Kami — deftig, uit de hoogte.

Dewek — ruw, naar omstandigheden gemeenzaam of grof.

Oerang — welwillend, uit de hoogte.

Koela, kaoela, djasadkaoela — stijf, tot gelijken of iets minderen.

Koering, djisimkoering — bescheiden.

Abdi, djisimabdi — zeer nederig, nog onderdaniger te maken met andere woorden en verlengstukken (abdi gamparan, abdi dampal gamparan, abdi dalēm enz.).

2^e Persoon: Sija — zeer uit de hoogte, maar in 't gebruik minder beperkt dan "aing".

Silaing — welwillend, uit de hoogte.

Ilaing — 't zelfde, maar vriendelijker.

Maneh — vormelijk, uit de hoogte.

Andika — met eenige onderscheiding.

Sampejan — beleefd.

Adjengan — eerbiedig, op niet te grooten afstand.

Andjeun — zeer eerbiedig, maar koud.

Djoeragan — tot meerderen, gemoedelijk.

Gamparan — zeer eerbiedig, veronderstelt milde gevoelens. Onderdaniger te maken door verlenging (dampal, dalēm enz.) op de manier als abdi.

3^e Persoon: 't Minst gebruikt.

Manehna — vormelijk, uit de hoogte.

Manehannana — vormelijk, uit de hoogte.

Andjeunna — zeer eerbiedig, algemeen van l.p. personen.

Meervoud.

1^e Persoon: Oerang sluit den aangesprokene in, niet gepast tot meerderen. Verder: koela, koering, abdi en samenstellingen.

2^e Persoon: Als in 't enkelvoud. Bij sommige is meervoudsvorming mogelijk, doch niet noodzakelijk door invoeging van al of ar: Silalaing, ilalaing, maraneh, arandjeun (arandika?)

3^e Persoon: 't Gebruik van den meervoudsvorm is hier regel: maranehannana, arandjeunna.

't Reflexief voornaamwoord is maneh, voor l.p. personen andjeun en kan alleen voor de 2^e en 3^e persoon gebruikt worden. In alle personen kan men zeggen awak of gewoonlijk en minder grof diri, van l.p. personen salira, al of niet gevolgd door 't bezittelijk voornaamwoord (in de 3^e persoon na). Awak k.l., salira l.p. zijn de dagelijksche woorden voor lichaam.

In gesprekken worden de voornaamwoorden zeer dikwijls vervangen door woorden die familiebetrekkingen aanduiden. Onder verwanten is dit regel, maar ook onder niet-verwanten bestaat 't gebruik; 't maakt 't gesprek minder stijf.

Wat familie-leden betreft, zullen gewoonlijk de woorden worden gebruikt die de werkelijke familie-verhouding aangeven. Is de verwantschap minder nauw, dan wordt vaak een algemeener woord bv. doeloer k.l. saderek l.p. gebruikt of een woord dat een minder verwijderden graad van bloedverwantschap aangeeft (kakang).

Onder niet-verwanten spreekt men elkaar als familie-leden aan, indien men elkaar reeds kent en in dezelfde maatschappelijke sfeer leeft, dus menaks tegen menaks, santana's tegen santana's enz. De leeftijd en de positie beslissen dan, welke ideële bloedverwantschap men schept. De meest voorkomende verhoudingen zijn, in dit geval: vader tot zoon (voor grooten afstand), oudere tot jongere broer (voor kleineren afstand). Loopen de leeftijden veel uiteen en is de verhouding vader tot zoon te veel uit de hoogte, dan heet de oudste ook wel ě mang in plaats van akang.

Hoe hooger men gesteld is, hoe vrijmoediger men vreemden als familie-leden kan aanspreken. Lieden uit 't volk kan men zoo aanspreken als: Paman of Bibi, Aki of Nini, Bapa of Indoeng. 't Is vriendelijk, maar altijd uit de hoogte. Aki (Nini) zegt men tegen zeer oude menschen, Bapa (Indoeng) tegen jongere, Paman (Bibi) is meer onderscheidend.

WOORDENLIJST.

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
A				
Abdi		Pers. en biz. vnw. 1 ^e pers., zie Inleiding		
Abdi-abdi	l.	Zie DjělĚma leutik		
Abĕn	g. w.	Zie Adoe		
Aboes	k.	Zie Asoep		
Abot	l.	Zie Beurat		
Adĕg ¹	g. w.	Zie Tangtoeng		
Adi	k. l.	Zie aantekening bij Padjik		
Adibeuteung	k. l.			
Adjal	s. en l.	Zie Paeh en aantekening		
Adjang	k.	Zelden gebruikt. Zie Eukeur		
Adjĕng	g. w.	Zie Arĕp		
Adjĕngan		Pers. en biz. vnw. 2 ^e pers., zie Inleiding		
Adji	g. w.			
Adji	k.	Zelden gebruikt. Zie Harga		
Adjrih	k. l.	Zie ook Sijeun, aantekening		
Adoe	g. w.			Adoe Ngadoe
Adol	g. w.	Zie Ewe		
Agĕm	l. p.	Zie Sĕgoet		
Agĕm	g. w.	Zelden gebruikt. Zie Pake		
Agĕng	l. en l. p.	Zie Gĕde en aantekening		
Aing		Pers. en biz. vnw. 1 ^e pers., zie Inleiding		
Ais	g. w.	Pangais patoewangan, zie Adi- beuteung		
Aja	k. l.	Teu aja l., zie Euweuh		
Aki	k. l.			
Akoe	g. w.	Ngangkĕn vooral in den zin van bekennen		
Akoean	k. l.			
Ali	k. l.			

¹ Adĕg beteekent staan, opgericht zijn en is, evenals de afleidingen k.l. Slechts in de specia

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
A					
Abdi					Dienaar
Abdi-abdi					Kleine luiden
Abĕn					
Aboes					In —, Binnengaan
Abot					Zwaar
Adĕg ¹					
Adi	Adi			Rai, ook Raji en Jaji	Jongere broer of zuster
Adibenteung	Adibenteung		Doeloer ipe	Pangais pa- toewangan	Ten opzichte v. d. man de adi zijner vrouw, t. o. v. d. vrouw de adi haars mans Dood, gestorven Voor, om te, ten behoefte van
Adjal					
Adjang					
Adjĕng					
Adjĕngan					
Adji	Ngadji			Ngaos	Den Koran lezen, ook wel: — leeren lezen
Adji					Waarde, prijs
Adjrih					Beschroomd, met ontzag vervuld
Adoe		Abĕn			Kamp- Wed- (in samen- stellingen)
		Ngabĕn			Zich of iets met elkaar meten, wedden, dobbelen
Adol					
Agĕm					Kranig v. voorkomen
Agĕm					
Agĕng					Groot, omvangrijk
Aing					
Ais	Ngais			*Ngĕmban	In een doek op de heup dragen
Aja	Aja	Antĕn (Buitenzorg)			Er is, er zijn, aanwezig zijn
Aki	Aki			Ejang	Grootvader
Akoe	Aki-aki Ngakoe	Ngangkĕn			Grootvader zijn, zeer oud zijn
					Erkennen (als), Bekennen, Rechten laten gelden op, Hartelijk zijn, Zich gast- vrij betoonen
Akoean	Akoean			Sareseh	Gastvrij, voorkomend
Ali	Ali			Lelepen of Tjingtjin	Vingerring

beteekenis: recht overeind staan (lichaamshouding) is ngadĕg l.p.

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Alim	l.	Zie Teu daek onder Daek		
Alih	g. w.	Zie Pindah		
Aloes	k. (k. l.)			Aloes
Ambĕk	k. l.	Rĕdjag manah wordt alleen ge- zegd van een opkomenden toorn en sprekende v. d. derde persoon		
Ambeu	g. w.			
Amboeng	g. w.	Zie Ambeu en Tjjoem. Pa- ngamboeng, zie Iroeng		
Ambrih	g. w.	Zie Arah		
Amĕng(an)	l. p.	Zie Oelin		
Ampĕg	l. p.	Zie Mĕngi		
Ampih	g. w.			Ngampih
Anak	k. l.	Sa-anak-rabi, zie sarerea, onder rea		
Andika		Pers. en biz. vnw. 2 ^e persoon. Zie Inleiding. Pangandika, zie Heueuh II		
Andjang	g. w.	Tjalik is ook wel l. p., maar dan minder hoog dan Linggih		
Andjeun(na)		Pers. en biz. vnw. 2 ^e (3 ^e) persoon, zie Inleiding		
Andjeun	l. p.	Reflexief vnw., zie Maneh en Inleiding		
Angĕn	k. l.			
Anggĕl	k. l.			
Anggeus	k.	Zie Geus		
Anggo	g. w.	Zie Dangdan, Pake en Rĕsĕp		
Angkat	l. p.	Zie Andjang		
Angkat	l. p.	Zie Ijang		
Angkat	l. p.	Zie Indit		
Angkat	l. p.	Zie Saba		
Angkat	l. p.	Zie Leumpang		
Angkĕn	g. w.	Zie Akoe		
Angkeng	l. p.	Zie Tjangkeng		
Angkeut	l. p.	Zie Gado		
Angloeh	g. w.	Zie Gĕring en Rasa		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Alim Alih Aloes Ambĕk	Ambĕk	Sae		Bĕndoe of Rĕdjag manah Ngamboeng	Niet willen Mooi, fraai Boos, vertoornd; toorn Ruiken (transitief)
Ambeu Amboeng	Ngambeu				
Ambrih Amĕng(an) Ampĕg					Spelen (zich vermaken) Aamborstigheid, aambor- stig zijn
Ampih Anak	Anak	Njimpĕn	Seuwen of Pĕtjil	Poetra	Bergen, bewaren Kind (familiebetrekking)
Andika					
Andjang Andjeun(na)	Ngandjang		Tjalik	Angkat(ka), Linggi	Even aangaan, een kort bezoek brengen Zelf.
Andjeun Angĕn	Angĕn			Manah	Onderborst, beneden dada ter plaatse der onderste ribben
Anggĕl	Anggĕl			Kadjang mastaka Bantal (Tjiandjoer)	Hoofdkussen Gereed, klaar, voleindigd
Anggeus Anggo Angkat Angkat Angkat Angkat					Even aangaan Op weg gaan Vertrekken Er op uit gaan of zijn, rondnemen Loopen
Angkat Angkĕn Angkeng Angkeut Angloeh					Lendenen, Heup Kin

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Anom	l. en l. p.	Zie Ngora		
Antara	k.	Zelden gebruikt. Zie Heuleut		Antara
Antara	k.	't K. zelden gebruikt. Zie Kira		Antara
Antawis	l.	Zie Heuleut en Antara		
Antawis	l.	Zie Kira en Antara		
Antĕn	l. (Buitenzorg)	Zie Aja		
Anteur	g. w.			
Antos	g. w.	Zie Toenggoe en Dago		
Aos	g. w.	Zie Batja, Harga en Adj		
Arah	g. w.			Ngarah Ngarah
Arek	k.	Zie Rek		
Arĕp	g. w.			Ngarĕp-ngar
Ari	k.			Ari
Ari	k.	Vooral „ari” vaak zinledig ge- bruikt aan 't begin van een zin en dan ook wel in lĕmĕs, onge- veer ons „Nou” of Fransch „or”. In de beteekenis „zoo- dra”, „toen” is ari k. l.		Ari, Dĕmi, Moenggoeh (zelden)
Arot	g. w.	Zie Inoem		
Arta	k.	Zelden gebruikt. Zie Doewit		
Arti	g. w.	Zie ook Harti		
Artos	l.	Zie Doewit		Ngarti
Asal (Mal.)	k.	Zie Soepaja		
Asal	k.			Asal
Asih	l. p.	Zie Njaäh. Kakasih l. p., zie Ngaran		
Asoeh	g. w.			
Asoep	k.			Asoep of At Ka-asoe

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Anom		Antawis			Jong (van jaren)
Antara					Tusschenruimte, met tus- schenruimte van
Antara		Antawis			Ongeveer
Antawis					Tusschenruimte, met tus- schenruimte van
Antawis					Ongeveer
Antĕn					Er is, er zijn, aanwezig zijn
Anteur	Nganteur Nganteuran			*Ngadjadjap *Moepoen- doetan	Begeleiden Spijzen brengen of zenden aan
Antos					
Aos					
Arah	Ngambrih Pambrih				Beoogen Beoogende, met 't doel, opdat
Arek					Willen, van plan zijn (zelfstandig gebruikt)
Arĕp		Ngadjĕng- ngadjĕng (Kahajang)			Al wachtende hopen
Ari	Karĕp	Oepami of Oepantĕn		Kĕrsa	Wensch, verlangen Wanneer (voegwoord) Bij- aldien
Ari		Doepi, Dopi, Mĕnggah			Wat betreft
Arot					
Arta					Geld
Arti		Ngartos			Begrijpen
Artos					Geld
Asal (Mal.)					Als maar
Asal		Awit of Poerwa			Oorsprong, oorsprong heb- ben, oorspronkelijk
Asih					Liefhebben, gehecht zijn aan
Asoeh	Ngasoeh			Ngatik	Verzorgen, zijn zorg (aan iets) wijden
Asoep		Lĕbĕt Ka-lĕbĕt		Kagaleuh Ka-manah (hooger)	In- Binnengaan Aanvaard (verl. deelw.) Behager: aan, aanstaan, bevallen aan

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Astana	k. l.	Astana meer in Oost-, Koeboeran meer in West-Prijangan		
Atanapi	l.	Zie Atawa		
Atawa	k.			Atawa
Ati	k. l.	Zie ook Hate		
Ati-Ati	g. w.			Ati-ati
Atoh	k.			Atoh of Boeng
Atos-atos	l.	Zie Ati-ati		
Awak	k. l.	Zie ook Diri		
Awĕrat	l.	Zie Beurat		
Awewe	k. l.	Zie Ewe		
Awis	l.	Zie Tjarang		
Awit	l.	Zie Asal		
Awit	g. w.	Zie Mimiti en afleidingen		
Awitna	l.	Zie Mimiti en afleidingen		
Awon	l.	Zie Goreng		
B				
Babar	l. p.	Zie Bidjil		
Babar	g. w.	Zie Djoeroe		
Badami	k. l.	Badantĕn l. is Tjiandjoersch, doch wordt ook elders gehoord.		
Badan	k. l.	= Awak, zie aldaar		
Badantĕn	l.	Zie Badami		
Badarat	k. l.	Zie Darat		
Bade	l.	Zie Eukeur		
Bade	l.	Zie Rek		
Badega	l. p.	Zie Boedjang		
Baderek	l. p.	Zie Rendeng		
Badi	g. w.	Zie Pribadi		
Badjoe	k. l.			
Bados	g. w.	Zie Pribadi		
Bageja	k.			Bageja!
Baham	l. p.	Zie Soengoet		
Bakal	k.	Zie Rek		

¹ Bageja is niet alleen een toeroep van gastheer tot gast, doch ook omgekeerd. Wanneer opening van 't gesprek, te vertalen met: „Gegroet!” of iets dergelijks. Men kan „Bageja” ook ond

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sědĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Astana	Astana of Koeboeran	Atanapi of Oetawi	Pasarean	Padjaratan	Begraafplaats
Atanapi Atawa					Of Of
Ati	Ati				Hart (van dieren); anders: gemoed, binnenste
Ati-Ati					Oppassen voor, op zijn hoede zijn
Atoh Atos-atos		Atos-Atos			Blijde, verheugd
		Bingah			Oppassen voor, op zijn hoede zijn
Awak	Awak of Badan			Salira	Lichaam
Awĕrat Awewe Awis Awit					Zwaar Vrouw, vrouwelijk Zelden, zeldzaam Oorsprong, oorsprong heb- ben, oorspronkelijk
Awit Awitna Awon					't Begin (er van) Leelijk, slecht
B					
Babar Babar Badami	Badami	Badantĕn			Geboren worden
Badan Badantĕn Badarat Bade Bade Badega Baderek Badi Badjoe Bados Bageja Baham Bakal					Beraadslagen
					Lichaam Beraadslagen Te voet gaan Voor, ten behoeve van Futurum vormer; willen Bediende, dienaar Zij aan zij zijn
	Badjoe			Raksoekan	Baadje, jas
				*Hatoeran!	Welkom! ' Wees gegroet! Mond Futurum vormer; willen. — Ook vóór substantieven (= pi — eun)

van buiten komende bij zijn aankomst roept: „Bageja! (Hatoeran)”, is de beteekenis zoowat een
aankomstwoorden rangschikken, daar 't gebruik altijd een zekere mate van onderscheiding te kennen geeft.

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Bakti	k. l.			
Baktos (zelden)	l.	Zie Bakti		
Balēs	g. w.			Ngabalēs
Balēsan	k.			Balēsan
Balik	k.	Vrg. Poelang ¹		Balik
Bandjat	k.	Zie Handjat		
Bangēt	k.			Bangēt
Bantal		Zie Anggēl		
(Tjiandjoer)	l. p.			
Bantoen	g. w.	Zie Bawa		
Bapa	k. l.			
Baraja	k. l.			
Barēng	k.			Barēng
Bareto	k.			Bareto
Baris	k.	Zie Eukeur		
Basa	k.	Basa bareto — nalika kapoengkoer Basa iraha? (v. h. verleden spre- kende), nooit Basa ajeuna enz. Paribasa, zie aldaar.		Basa
Basasontēn	l.	Zie Sore		
Batin	k. l.			
Batja	g. w.	't Lēmēs „maos” luidt in 't passief di-(ka-)aos.		Matja
Batjot	k. p.	Zie Soengoet		
Batoek	k. l.			
Batoer	l.	Zie Boedjang. — In de beteekenis v. „makker, kameraad” k. l.		
Batos	l.	Weinig gebruikt. Zie Batin		

¹ In de algemeene beteekenis „gekeerd, gewend” is balik k. l. Evenzoo malik — wel

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Bakti	Bakti	Baktos (zelden)			Eerbiedige hulde
Baktos (zelden)					Eerbiedige hulde
Balěs		Ngawang- soel		Ngawalon	Antwoorden, beantwoorden · (een brief)
Balěsan		Wangsoelan		Walonan, Walěran (zeer hoog)	Antwoord
Balik		Wangsoel		Moelih	Teruggegaan, naar huis ge- gaan, naar huis gaan, terugkeeren
Bandjat	Bapa	Sangět			Overgaan (v. lager naar hooger), aan land gaan
Bangět					Zeer
Bantal Tjr					Hoofdkussen
Bantoen					
Bapa				Rama	Vader

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Bawa	g. w.			Mawa
Bawarasa	k.	Zie Rasa		
Bawiraos	l.	Zie Rasa		
Beak	k.			Beak
Bebedja	k.	Zie Bedja		
Běběl	k. p.	Zie Sirit		
Beda	k.			Beda
Bědag	g. w.	Zie Oedag		
Bedja	k.			Bedja
				Bebedja Ngabedja Ngabedjaāi
				Ngabedjake Běkěl
Běkěl	k.			
Běndoe	l. p.	Zie Amběk		
Běněr	k.			Běněr
Bentěn	l.	Zie Beda		
Běntet	k. p.	Zie Seubeuh		
Bere	g. w.	Hoewel „masih, masihan” feitelijk beteekent „geven van hoogere tot lagere” (waarbij de afstand niet groot is in tegenstelling met „maparin” waarbij de gever veel hooger staat), wordt 't ook als l. van Mere gebruikt.		
		*Oendjoek kan alleen gezegd worden van 't aanbieden eener mededeeling, beleefd kennis geven.		
Beres	k. l.	*Meresan l. p. en Pameres l. p., zie Sisir		
Běrkah	k. l.			
Běrkah	k.			Běrkah! of l
Běrsih	g. w.	Zie Soenat		
Beuheung	k. l.	't L. p. woord alleen van menschen in gebruik.		

¹ Běrkah — zegen, voorspoed, doa — gebed, pangestoe — toegenegenheid, hibar — gunst, zegen l. p. uitdrukkingen worden natuurlijk 't langst uitgerekt: pangestoe (hibar) gamparan, — kangdj sěděng-uitdrukking is aangemerkt, (hoewel 't daar naar de eigenlijke beteekenis behoort) omdat (bv. zijn bedienden) gebruikt wordt. Vrg. de noot bij Bageja!

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Bawa		Ngabantoen		Njandak	Bij zich hebben, mede- brengen, medenemen
Bawarasa					Oordeel, gevoelen, meening
Bawiraos					Oordeel, gevoelen, meening
Beak		Seěp of seět			Op, verbruikt
Bebedja					Eenig bericht geven, zenden
Běběl					Penis
Beda		Bentěn			Verschillen, verschil
Bědag					
Bedja	Tjarijos of Wartos				Bericht
		Njarijos			Eenig bericht geven, zenden
		Njarijos			Berichten
		Ngawartos- an, Nja- rijosan (zelden)			Berichten aan
		Njarijoskeun			
		Sangoe			Iets mededeelen
Běkěl	Měkělan			Sangoe	Leeftocht
				*Njaosan of	Van leeftocht voorzien
				*Njangoean	
Běndoe					Vertoornd, boos; toorn
Běněr		Lěrěs			Juist (niět verkeerd)
Bentěn					Verschillen, verschil
Bě					

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Beuki Beuli	Beuki	Meser of Ngadoewit	Sěněng	Sěděp Ngagaleuh	Lusten Kopen
Beulitan Beunang		Kenging Kenging			Gordel, buikband Verkregen, gekregen, ge- lukken Verkrijgen, winnen, ge- oorloofd zijn, durende Gelaat
Beungeut	Beungeut Sibeungeut			Raraj of Pameunteu (Tjiandjoer) Ditamas of Ditjipeunteu (Tjiandjoer) Soegih	Zich 't gelaat wasschen
Beunghar Beurang	Beunghar	Kaja Sijang			Rijk Dag zijn (in tegenstelling met nacht zijn) Laat op den dag
Beurat		Abot of Awěrat			Zwaar
Beuteung	Beuteung		Padaha- ran	Patoewa- ngan of Lamboet (Tjiandjoer)	Buik
Bidjil Bidjil	Bidjil	Kaloewar Mědal (ook wel: l. p.)		Babar	Naar buiten Geboren worden
Bijang Bijasa					Moeder Kunnen
Bikeun	Mikeun	Masihkeun		Masihkeun of Maparin- keun(hooger) *Ngahatoer- keun of *Njangga- keun	Geven, overgeven, over- dragen, (schenken, aan- bieden)
Bilih					Voor geval, 't mocht eens dat....(gebeurde wat men hoopt van niet)

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Bingah Bingoeng	Bingoeng	Ewĕd of Ewoeh			Blijde, verheugd In de war, geen uitweg weten
Birit	Birit			Imbit	Bilnaad
Bisa		Tijasa, Ijasa, Jasa, Bijasa (Djampang)			Kunnen
Bisi		Bilih, bok- bilih			Voor geval, 't mocht eens dat (gebeurde wat men hoopt van niet)
Bisoel	Bisoel			Gamboeh	Zweer, puist e. d.
Bitis	Bitis			Wĕntis	Kuit (lichaamsdeel)
Biwir	Biwir			Lambe of Lambĕj	Lip, lippen
Bobos					Zwanger
Bobot					
Bobot					
Bodjo					Echtgenoot, huisvrouw
Boeboedjĕng					Jagen, op de jacht zijn
Boeboewang					Een groote boodschap doen
Boedak	Boedak			Moerang- kalih	Knaap, meisje
	Boedak keneh			Moerang- kalih keneh	Nog kind zijn
Boedjal	Boedjal			Oedĕl	Navel
Boedjang		Batoer		Badega, Gandek, Rentjang, Pangiring, Landjang (Oost Prija- ngan voor vrouwelijke gandek's)	Dienaar, bediende, volge- ling, knecht, boerenar- beider enz.
Boedjĕng					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Boedoeg	k. l.			
Boelan	k.			Boelan
Boemi	l. p.	Zie Imah		
Boengah	k.	= Atoh (zie aldaar). Boengah-boengah k. l. = schermen met stokken (spel)		
Boeoeck	k. l.			
Boepati	k. l.	Zelden gebruikt. Zie Bopati		
Boepatos	l.	Zelden gebruikt. Zie Bopati		
Boerat	l. p.	Zie Oebar		
(Tjiandjoer)				
Boerĕj	l. p.	Zie Ngora		
Boeroe	g. w.	Zie ook Boro. 't Kasar „Boeroe-boeroe!” Snel, gezwind! moet in 't lĚmĚs (pisan) worden omschreven (bv. kĕdah enggal e. d.)		Ngaboeroe of Moro of Moere
				Kaboeroe (zeldz Kaboro)
Boeroewan	k. l.			
Boewang	g. w.	Zie Ising		
Boewat Mal.	k.	Plaatselijk, zie Eukeur.		
Boga	k.		Gablĕg of gadoer (minder grof)	Boga
		Voor „boga ewe” k., zie Ewe k. Voor „boga gawe” k., zie Gawe		
Bokbilih	l.	Zie Bisi.		
Bolon	k.			Bolon of Palang
Bongsor	k.	Om de schadelijke gevolgen wordt „koeris” vermeden; men zegt dan „panjakit aloes”.		Bongsor
Bopati	k. l.	Zelden gebruikt voor Dalĕm.		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Boedoeg Boelan Boemi Boengah	Boedoeg	Sasih		Koreng	Schurft, kleine uitslag Maand Huis Blijde, verheugd
Boeok Boepati Boepatos Boerat (Tjiandjoer) Boerĕj	Boeok			Ramboet	Hoofdhaar Regent Regent Geneesmiddel
Boeroe		Ngaboe- djĕng		Ngaboe- djĕng	Jong van leeftijd (van kinderen) Zich spoeden, haasten, om zeker doel te bereiken, najagen, ergens op aan- streven
		Kaboedjĕng			Bereikt, achterhaald, over- vallen, geklaard, 't klaar kunnen spelen, volbren- gen, 't kunnen halen enz.
Boeroewan	Boeroewan			Latar	Erfgedeelte, ruimte naast 't huis en ervoor
Boewang Boewat Mal.					Voor, ten behoeve van, om te
Boga		Gadoeh		Kagoengan	Bezitten, hebben
Bokbilih					Een vrouw hebben Een feest te geven hebben Voor geval, 't mocht eens dat (gebeurde wat men hoopt van niet)
Bolon		Oedoersasih, (Gadoeh) kotor, kapa- malian		Karĕsĕban	Stonden
Bongsor		Koeris			Pokken, de pokken hebben
Bopati	Bopati of Boepati	Boepatos (zĕer zelden)			Regent

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Bopeng	k. l.	't K. p. is vooral spottend.	Garok	
Boro	g. w.	Zie ook Boeroe		
D				
Dadoet (Tjiandjoer)	l. p.	Zie Ising		
Daek	k. l.	Dek, zie bij Rek		
Dago	g. w.	In 't kasar zegt men meer „Ngadagoan” dan „Ngadago”, in 't lēmēs meer „Ngantos” dan „Ngantosan”	Ēmboeng of Sangeuk ²	Teu daek ¹ Ngadago of Noenggoe ³ Mal Noenggoe-noeng goe Mal. Ngadagoan
Dahar	s.	Zie Njatoe Padaharan s. zie Beunteung		
Dahar	g. w.	Zie Hakan		
Dahoep	g. w.	Zie Kawin		
Daja	g. w.	Zie Kabeh		
Damang	l. p.	Zie Tjageur Teu damang l. p., zie Gëring		
Damēl	l.	Zie Gawe, ook voor „Gadoeh damēl”		
Damēl	g. w.	Zie Djijeun en Gawe.		
Dampal	l. p.	Alleen in de uitdrukkingen „Dampal gamparan!”, „dampal dalēm!” enz. om den aangesprokene nog hooger te verheffen dan door dezelfde betitelingen zonder „dampal”. In de eigenlijke beteekenis k. l.		
Dampal	g. w.	Zie Tintjak		
Dangdan	k.	Dangdos niet algemeen gebruikelijk		Dangdan
Dangdan	k. l.	In kasar ook Make (zie Pake)		
Dangdos	l.	Zie Dangdan		
Dangdos	g. w.	Zie Ome		
Dangēt	g. w.	Zie Denge		
Dangēt ajeuna (ijeun)	l.	Zie Mangsa (ajeuna)		

¹ Hierbij kunnen nog genoemd worden de woorden „Nampik” en „*Narah”, afwijzen, afslaan

² Sangeuk drukt bepaald een weerzin uit.

³ 't Komt me voor dat „noenggoe” in de beteekenis „wachten” (op antwoord, brieven enz. is, als hoedanig 't ook gebruikt wordt. „Noenggoean” wordt niet in de plaats van „Ngadagoan”

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Bopeng	Bopeng of Korod (platter)				Van de pokken geschonden, pokdalig
Boro	Moro			Boeboedjĕng	Jagen, jacht maken op, op jacht zijn
D					
Dadoet (Tjiandjoer)					Een groote boodschap doen
Daek	Daek Daekeun	Alim		{ Kĕrsaeun Teu kĕrsaeun	Willen, wenschen Willig zijn Niet willen
Dago		Ngantos			Wachten
		Ngantos- ngantos Ngantosan			Al maar, aanhoudend wachten Wachten op Eten (intr.)
Dahar					
Dahar					
Dahoep					
Daja					
Damang					Gezond
Damĕl					Werk, nut
Damĕl					
Dampal					Eigenlijk: zool (v. d. voet), palm (v. d. hand)
Dampal					
Dangdan		Dangdos			Gereed, opgemaakt, uit- gerust
Dangdan	Dangdan			Nganggo	Gekleed, zich kleeden
Dangdos					Gereed, opgemaakt, uit- gerust
Dangdos					
Dangĕt					
Dangĕt					Tegenwoordig
ajeuna (ijeu)					

Wat uitgaat van een gelijke of mindere resp. meerdere.

overgenomen uit 't Maleisch en de eigenlijke Soendasche beteekenis „waken, de wacht houden”
bezigd, doch beteekent alleen „Bewaken, Wacht houden bij”. Zie ook „Djaga”.

7^e Volgr. V.

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Dangoe	g. w.	Zie Denge		
Dapang	g. w.	Zie Tendjo „Ngalanggir” bezigt men alleen tegen kinderen. Nangkoeban is onderste boven (op den buik) liggen.		Ngalanggir
Dapoer	k. l.			Pawon
Darat	g. w.			
Datang	k.			Datang
Dawoeh	g. w.	Zie Omong		
Dawoeh	l. p.	Soms als mooier dan Timbalan beschouwd. Beide woorden		

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Deukeut	k.			Deukeut
Deuleu	g. w.	Zie Tendjo		
Dewek	—	Pers. en bez. vrnw. 1 ^e pers., zie Inleiding		
Di-angloeh	l. p.	Zie Rasa		
Dintĕn	l.	Zie Powe		
Dioek	k. l.	"Tjalik" is ook wel l. p., maar dan minder hoog dan "Linggih"		
Dirasa	k. l.	Zie Rasa		
Diri	k. l.	Reflexief vrnw. Zie Inleiding blz. 411.		
Ditamas	l. p.	Zie Beungeut		
Ditjipeunteu (Tjiandjoer)	l. p.	Zie Beungeut		
(Dj)				
Djaba	k.			Djaba Kadjaba of Djah
Djadi	k.	= Toeloes. Djadi in den zin van worden, slagen, uitkomen (van planten) is k. l.		
Djadjah ronda of -ngaronda	l. p.	Zie Ronda. Djalan djadjahan — kleine weg, pad is k. l.		
Djadjap	g. w.	Zie Aneur.		
Djaga	g. w.	"Noenggoe" beteekent "waken" in den zin van "de wacht houden", "t oog op houden". In andere afleidingen en samen- stellingen is "djagi" weinig ge- bruikelijk.		Ngadjaga
Djaga	k. l.	= Engke, doch verder reikend: "in de verwijderde toekomst"		
Djagi	g. w.	Zie Djaga		
Djalma	k. l.	Zie Djĕlĕma		
Djalmi	l.	Zeldzaam. Zie Djĕlĕma		
Djangdji	k. l.			Soebaja
Djanggot	k. l.			
Djaoeh	k.			Djaoeh

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Deukeut		Tjakĕt of Parĕk			Dichtbij
Deuleu					
Dewek					
Di-angloeh					Hebben, gevoelen (van een een ziekte)
Dintĕn					Dag, ook: etmaal minus de nacht
Dioek	Dioek		Tjalik	Linggiĥ of Lĕnggah	Zitten
Dirasa					Hebben, gevoelen (van een ziekte)
Diri	Diri, ook Awak (Djampang)			Salira	
Ditamas					Zich 't gelaat wasschen idem
Ditjipeunteu (Tjiandjoer)					
(Dj)					
Djaba		Djawi Kadjawi			Buiten en behalve Uitgezonderd
Djadi					Doorgang hebben
Djadjah ronda of -ngaronda					De ronde doen, een toernee maken
Djadjap Djaga		Ngadjagi			Waken, waakzaam zijn, bewaken
Djaga					
Djagi					
Djalma					Mensch
Djalmi					Mensch
Djangdji	Djangdji				Belofte, afspraak, ver- bintenis
Djanggot	Djanggot			Roembah	Baard, sik
Djaoh		Tĕbih			Ver

WOORD	Aan- duiding	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Djarat	g. w.	Zie Astana		
Djawi	l.	Zie Djaba		
Djawi	g. w.	Zie Djaba		
Djĕlēma	k. l.			
Djĕlēma leutik	k.			Djĕlēma leutik
Djĕnĕng	l. p.	Zie Hiroep		
Djĕnĕngan	l. p.	Zie Ngaran		
Djĕngkar	l. p.	Hoog lĕmĕs pisan. Zie Ijang, Indit en Njaba (onder Saba)		
Djĕro	k. l.	Lĕbĕt alleen gebruikt van Regen- tenverblijven		
Djĕro	k.	In de beteekenis „diep” is „djĕro” k. l.		Djĕro
Djeuneung	g. w.			Ngadjeneung of Njeuneung of Ngilikan
Djeung	k.			Djeung
Djiga	k. l.	Zie Kawas, noot.		
Djijeun	g. w.			Njijeun
Djoegdjoeg	g. w.			Ngadjoejdjoeg
Djoemĕnĕng	l. p.	Zie Hiroep		
Djoeroe	g. w.			
Djoeroesĕrat	l. p.	Zie Toelis met aantekening		
Djoeroe simpĕn	k. l.	Zie Simpĕn, aantekening		
Djoeroetoelis	k. l.	Zie Toelis		
Djoewal	g. w.			
Doa !	k.	Zie Bĕrkah		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Djarat					Buiten en behalve
Djawi					
Djawi					
Djĕlēma	Djĕlēma of Djalma	Djalmi (zelden)			Mensch, mensen
Djĕlēma		Abdi-abdi			De geringe lieden, de kleine man
leutik					Levend, in leven. In alge- meenen zin: een rang, waardigheid bekleeden
Djĕnĕng					Naam
Djĕnĕngan					Resp. Op weg gaan, ver- trekken en erop uitgaan
Djĕngkar					of zijn
Djĕro	Djĕro			Lĕbĕt	Verblijf, woning van een aanzienlijke
Djĕro		Lĕbĕt			Binnen
Djeueung		Ningalan		Ningalian	Aanzien, bekijken
Djeung		Sarĕng, sina- rĕng (mooier) miwah (in brie- ven), rawoeh			En, met
Djiga					Schijnen, den schijn hebben van
Djijeun		Ngadamĕl			Maken
Djoegdjoe		Ngaboe- djĕng			Rechtstreeks op afgaan
Djoemĕnĕng					In leven
Djoeroe	Ngadjoeroe Ngadjoeroe- keun	Mĕdalkeun (ook wel l. p.)		Ngowo Ngowo- keun of Ngaba- barkeun	Bevallen Baren (tr.)
Djoeroesĕrat					Schrijver
Djoeroe					Vertrouwd bediende, belast met 't opbewaren van goederen enz.
simpĕn					Schrijver
Djoeroetoelis					Verkoopen
Djoewal	Ngadjoewal	Ngaging- sirkeun			
Doa !					Een dankbetuiging

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Doega	g. w.			Kadoega
Doegi	l.	Zie Těpi		
Doeh	g. w.	Zie Tjidoeh		
Doehoeng	l. p.	Zie Kěris		
Doeka	l.	Zie Njaho		
Doekoej	g. w.			
Doeloer	k. l.			
Doeloer ipe	s.	Zie Adibeuteung		
Doemeh	k.			Doemeh of Pedah (grover)
*Doemeu- heus	l. p. (l.)	Zie Deuheus		
Doemoegi	l.	Zie Něpi		
Doengkap	l.	= Dongkap, zie Datang		
Doepi	l.	Zie Ari II		
Doeroe	g. w.			
Doewa	g. w.	Overigens is doewa k. l.		Doewa pěkara of kadoewa pěkara
Doewit	k.	Ngadoewit l., zie Beuli		Doewit of Arta (zelden)
Dompēt	k. l.			
Dongdang	g. w.			
Dongkap	l.	Zie Datang, Těpi en Něpi (onder Těpi)		
Dongkip (Tjiandjoer)	l.	Zie Datang		
E				
Ebog	l. p.	Zie Kěděng Zie Gelehe		
Ejang	l. p.	Zie Aki en Nini		
Eleh	k.			Eleh of Kalah (Mal.)

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Doega		Wĕrat			Vermogen (fyziek kunnen, moreel durven) Tot aan
Doegi					Kris
Doeh					"Ik weet niet!"
Doehoeng					Zonnehoed
Doeka					
Doekoej	Doedoekoej			Toedoeng of Langgoekan Saderek	Broeder of zuster, verwante T. o. v. d. man, de adi zijner vrouw T. o. v. d. vrouw, de adi haars mans Naardien, aangezien, nademaal
Doeloer	Doeloer				
Doeloer ipe					
Doemeh		Reh(na), Sa- reh(na), Wi- reh, Sarehing Sarehning			
*Doemeh- heus					Zijn opwachting maken
Doemoegi					Tot aan
Doengkap					Gekomen, aangekomen
Doepi					Wat betreft
Doeroe	Sidoeroe			Sideang	Zich warmen bij 't vuur
Doewa		Kalih pĕr- kawis			In opsommingen: ten twee- de, in de tweede plaats
Doĕwit		Artos			Geld
Dompēt	Dompēt			Tampekan	Sigarenkoker
Dongdang	Sidongdang			Sidengdang	Zitten met de beenen van den grond
Dongkap					Resp. gekomen of aange- komen, gereikt tot en tot aan (toe), reikende tot
Dongkip (Tjiandjoer)					Gekomen, aangekomen (ko- men, aankomen)
E					
Ebog					Liggen
					Liggen in den toestand, vóór men inslaapt
Ejang					Grootvader, grootmoeder
Eleh		Kawon			't Verliezen, 't afleggen. Verliezen bij 't spel

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sědĕng s. .	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Eling					Zich herinneren, indachtig zijn
Ěmban					
Ěmboeng					Niet willen, 't verdommen
Emoet					Zich herinneren, indachtig zijn
Endjing					Morgen (dag van morgen)
Engab					Geeuwen
Enggal					Snel — Spoedig
Ěnggeus					Reeds
Ěnggon	Ěnggon			PakoelĚman of Pagoeli- ngan (Tjian- djoer)	Slaapplaats, slaapvertrek
Ěnja		Jaktos			Waar, werkelijk
Ěnja					Beaming van 't gesprokene
Enta					
Enteng					Licht (niet zwaar)
Era	Era			Lingsĕm	Beschaamd (gemaakt door een mindere)
Erek					Futurumvormer, willen
Estoe	Estoe				Werkelijk
Etang					
Eukeur		Bade			Voor, ten behoeve van, om te
Eukeur	Eukeur of Keur	(Noedjoe)			Bezig zijn met
Eunteung					
Eureun		Liren			Spiegel
					Ophouden, met zijn ambt, beroep enz. uitscheiden, dat neerleggen
Euweuh		Teu aja of Sěwĕng (ook Soewĕng ^p) of Lěpat of Sěpi			Er is niet, er zijn niet, niet (aanwezig) zijn

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Ewe	Ewe Awewe			Istĕri	Huisvrouw
Ewe		Gadoeh bodjo		Istĕri Kagoengan istĕri	Vrouw, vrouwelijk Een huisvrouw hebben, ge- trouwd zijn
Ewe					Paren
Ewean	Ewean				Paren (van dieren)
Ewean					Een huisvrouw hebben, getrouwd zijn
Ewĕd					In moeilijkheden, in de nesten, ongerust
Ewoeh					In moeilijkheden, in de nesten, ongerust
G					
Gado	Gado			Angkeut	Kin
Gadoeh					Bezitten, hebben
Gadoeh damĕl					Een partij te geven hebben
Gadoeh kotor					Stonden
Galeuh					Gemoed, hart (niet in ma- terieelen zin)
Galih					Zweer, puist
Gamboeh					Gemakkelijk
Gampang		Gampil			Gemakkelijk
Gampil					Dienaar, knecht
Gandek		Gĕntos of Gantos			't Geen voor iets anders in de plaats komt; veranderen van (meening, lucht enz.)
Ganti					Snel, gezwind
Gantjang		Enggal			't Geen voor iets anders in plaats komt
Gantos					Spotnaam voor van de pok- ken geschonden
Garok					Echtgenoot, gemalin
Garwa					
Gawe		Damĕl Gadoeh da- mĕl			Werk, arbeid, nut Een feest te geven hebben

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Gĕde	k.	't L. p. bepaaldelijk v. 't lichaam gezegd.		Migawe of Ma- gawe (Djampang) Gĕde
Gedeng	l. p.	Zie Gigir		
Gegelehean	k. l.	Zie Gelehe		
Gelehe	g. w.			
Gĕloeng	k. l.			
Gĕntos	l.	Zie Ganti		
Gĕntra	l. p.	Zie Sora		
Gĕring	k.	"Oedoer" beteekent in 't algemeen "verhinderend, verhinderend heb- ben" (pambĕngan)		Gĕring
Geubis	l. p.	Zie Laboeh en Ragrag.		
Geulang	k. l.			
Geureuha	l. p.	Zie Pamadjikan (onder Padjik)		
Geus	k.	't Gebruik der woorden "Geus", "Enggeus" en "Anggeus" is niet scherp gescheiden.		Geus of Ěnggeus Anggeus
Gigir	k. l.			
Gingsir	g. w.	Zie Djoewal		
Gobang	k. l.			
Gobrag	g. w.	Zie Imah		
Goedjĕng	g. w.	Zie Seuri		
Goegah	l. p.	Zie Hoedang		
Goegoeling	k. l.	Zie Goeling		
Goegoerah	l. p.	Zie Kĕmoe		
Goeling	g. w.	Pagoelingan l. p., zie Ěnggon		
Goemoe- djĕng	l. p.	Zie Seuri		
Goerah	g. w.	Zie Kĕmoe		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Gĕde		Midamĕl			Vervaardigen, maken
Gedeng Gegelehean		Agĕng		Agĕng	Groot (van omvang)
Gelehe	Ngagelehe Gegelehĕan			Ebog Ebog	Zijde van 't lichaam Verkeeren in den toestand, dat men is gaan liggen om te slapen en nog niet ingeslapen is Gelegen zijn om in te slapen Verkeeren in den toestand, dat men is gaan liggen om te slapen en nog niet ingeslapen is
Gĕloeng Gĕntos	Gĕloeng			Sanggoel	Haarwring 't Geen voor iets anders in de plaats komt, verande- ren van . . .
Gĕntra Gĕring		Oedoer		Teu damang of Ngangloeh	Stem, geluid Ziek, ongesteld
Geubis					Omvalten — neervallen (van een hoogte)
Geulang Geureuha Geus	Geulang	Parantos		Pinggĕl	Armband Echtgenoot, gemalin Reeds, Perfectumvormer
Gigir	Gigir	Parantos of Salse (Mal.)		Gedeng	Gereed, afgedaan (zelfstan- dig gebruikt) Zijde, 't l. p. woord alleen v. zijde van 't lichaam
Gingsir Gobang Gobrag Goedjĕng Goegah Goegoeling Goegoerah Goeling Goemoe- djĕng Goerah	Gobang			Soengkĕlang	Houwer, zwaard
	Goegoeling			Pĕpĕdĕk	Opstaan, ontwaken Rolkussen Den mond spoelen Rolkussen Glimlachen, lachen

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Goesar Gogobrag Gohgoj Goreng	g. w. k. p. l. p. k.	Zie Imah Zie Batoek		Goreng
H				
Hade Hade	k. k.	't Verzoek van een zeer hoog gesteld persoon is zoo goed als een bevel. Op beide zal 't antwoord zijn: (Soe) mangga! eig. „op de handen dra- gen.” Beleeft iets aanbiedende, zegt men ook „Mangga” of „Sa- wawi!” (ouderwetsch) z. v. a. „Als 't U belieft.” Een kasar-equi- valent bestaat daarvan natuurlijk niet. Geeft men iets zonder plicht- plegingen, dan kan men bv. zeggen: „Ijeu” — „Hier!”	Heug! Rampes! (zeer plat)	Hade Hade!
Hah Hajang	k. p. k. l.	Zie Naon		
Hakan Haksami Halabhab Halang	g. w. l. k. g. w.	Zie Hampoera Zie Hanaäng Halang komt voor in plaatsnamen, te vertalen met hinder- Zie voorts Palang	Ngalëbok(?)	Ngahakan
Halangan	k.			Kahalangan Halangan
Hampang Hampoentën Hampoera	k. l. k.	Kahampangan l. p., zie Kūh Zie Hampoera „Poenten!” — „Vraag excuus!” geeft op zichzelf reeds een lēmēs spreken te kennen, wordt alleen dan gebruikt en is dus niet als een vervangwoord aan te merken.		Hampang Hampoera Panghampoera ^(o) Pangapoera ²⁾

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Goesar Gogobrag Gohgoj Goreng	Ngagoesar	Awon of Kawon (Djampang)		*Mĕpĕr	De tanden vijlen Huis Hoest, hoesten Slecht, leelijk
H Hade Hade		Sae	Sae!	Mangga! Soemangga! Oendjoek soemangga enz.	Goed 't Is goed! Ga Uw gang! Zooals U verkiest! enz., als antwoord op een ge- daan verzoek of voorstel
Hah Hajang	Hajang			Hojong of Palaj	Wat? Begeeren, verlangen hebben
Hakan Haksami Halabhab Halang	Kahajang	Nĕda	Ngadahar	Kahojong Noewang	Begeerte, verlangen Eten (transitief) Vergiffenis Dorst hebben Een hindernis vormen, in den weg staan, hinderen (tr.), dwarsboomen Verhinderd, Behinderd ('t l. is eig. „gedwarsboomd“)
Halangan	Ngahalang	(Mambĕng- an)			Hindernis, verandering, bezwaar, hinderpaal
Hampang Hampoentĕn Hampoera		Kapambĕng Pambĕngan of Wagĕlan Enteng Hampoentĕn of Haksami Pangham- poentĕn, ge- woonlijk: Pangapoen- tĕn, Pang- haksami of Pangaksami			Licht (v. gewicht) Vergiffenis Vergiffenis Vergiffenis

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Hanaäng Handjat	k. l. k. l.			Halabhab Bandjat
Hareup	k.	Heula is k. l., en beteekent eerst, voor (in volgorde)		Hareup Tihareup of Ti heula
Harga	k.			Harga of (zelden) adji en pangad
Harti	k.	Zie ook Arti		Harti
Hartos	l.	Zie Harti		
Hate	k. l.	Van planten alleen „Hate“. Van dieren „Ati“. Galih beteekent nooit „hart“ in materieelen zin, evenzoo Ati.		
Hatoer	g. w.	Zie Bikeun		
Hatoer	g. w.	Zie Seuri		
Hatoer	g. w.	Zie Tjĕk		
*Hatoer	l. p.	Zie Bere		
*Hatoeran!	l. p.	Zie Bageja! en noot aldaar		
*Hatoeran	l. p.	Zie Omong		
Hatoeran	g. w.	Zie Ondang en Tjarek		
Hawatir	k.			Hawatir of (me) Kawatir
Hawatos	l.	Zie Hawatir		
Heës	k.	Heës — slapen van dieren en be- vroren of gestolten zijn is k. l.	Molor	Heës
Hese	k.			Hese
Heuaj	k. l.			
Heubeul	k.			Heubeul, som Lawas
Heueuh	k.	„Soemoehoen!“ wordt tot langere frasen uitgedijd, naarmate men den spreker, wiens woorden men beaamt, hooger boven zich stelt. „Soemoehoen“ zonder meer is reeds l. p., wordt dus alleen gebruikt jegens personen, van wie men met l. p. woorden spreekt.		Heueuh of min grof: Bĕnĕ
Heug!	k. p.	Zie Hade II		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Hanaäng Handjat	Hanaäng Handjat			Palaj	Dorst hebben Overgaan (van lager naar hooger), aan land gaan
Hareup		Pajoen (Tipajoen ?)		Pajoen Tipajoen	Vóór (plaats) Vóór, vóóraan
Harga		Pangaos			Waarde, prijs
Harti		Hartos			Beteekenis, kort begrip
Hartos					Beteekenis, kort begrip
Hate	Hate of Ati			Galih of (hooger) Ma- nah	Hart, gemoed
Hatoer					
Hatoer					
Hatoer					
*Hatoer					Aanbieden
*Hatoeran !					Gegroet ! Welkom !
*Hatoeran					Beleefd spreken tot
Hatoeran					
Hawatir		Hawatos (zelden) Ka- watos			Beducht, beduchtheid wek- kend
Hawatos					Beducht, beduchtheid wek- kend
Heës		Mondok	Sare	Koelĕm	Slapen
Hese		Roegĕl of Sĕsah			Mocielijk
Heuaj	Heuaj			Engab	Geeuwen
Heubeul		Lami			Lang van duur (verleden), oud, vroeger, gewezen
Heueuh		Lĕrĕs	Ĕnja	Soemoehoen Pangandika (Tjiandjoer)	Ja ! (Bevestiging of onder- streeping van 't door een ander gesprokene)
Heug !					't Is goed !

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Heula	k. l.	Tiheula k., zie ook Hareup		
Heuleut	k.			Tiheula Heuleut of Antara (zelden)
Heuntjeut	k. l.			
*Hibar	l. p.	Zie Bĕrkah en noot daarbij		
Hidji	g. w.	Overigens is „hidji” k. l.		Salahsahidji of Salasahidji
Hilang	s.	Zie Paeh en aantekening		
Hilap	l.	Zie Poho		
Hili	g. w.			Ngahilikeun
Hiroep	k. l.			
Hitoet	k. l.			
Hoedang	k. l.	Hoedang is: opgericht, omhoog staan, vandaar: zich oprichten, opstaan enz.		
Hoeloe	k. l.	't S. en l. p. woord alleen van mensen. Kop (v. dieren). — Hoeloe	Tangkoerak	
Hoentoe	k. l.			
Hoetang	k.			Hoetang
Hojong	l. p.	Zie Hajang		
Honĕng	l. p.	Zie Sono		
I				
Ibing	g. w.	Zie Igĕl		
Iboe	l. p.	Zie Indoeng		
Idin	k. l.			
Igĕl	g. w.			
Ijang	k.			Ijang of Mijan
				Ngijangkeun
Ijasa	l.	Zie Bisa		
Ikĕt	k. l.	= Totopong, doch wat fijner. Zie aldaar.		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Heula	Heula	Tipajoen Antawis			Eerst, voor (in volgorde)
Heulent					Vooruit, van tevoren
Heuntjeut	Heuntjeut	Salahsawijos of Salasawijos		Momok	Tusschenruimte, tusschen- tijd, ook — hebbend, met — van
*Hibar					Vrouwelijk schaamdeel
Hidji					Een dankbetuiging
					Een van beide of meerdere
Hilang		Ngaliron- keun Lĕpat			Dood, sterven
Hilap					Vergeten
Hili					Verwisselen
					Verwisseld, verward
Hiroep	Pahili			Djĕnĕng Kabobosan Goegah	Levend, in leven
Hitoet	Hiroep				Wind, een wind laten
Hoedang	Hitoet				Zich oprichten uit een liggende houding, opstaan,
	Hoedang				wakker worden
Hoeloe	Hoeloe		Tanghi of Tangi (Tji- andjoer) Sirah	Mastaka	Hoofd
Hoentoe	Hoentoe				
Hoetang					Waos
					Tand
Hojong		Sambĕtan			Schuld (iets dat men ver- schuldigd is)
Honĕng					Begeeren, verlangen, wen- schen
					Een sterk verlangen hebben naar, liefhebben
I					
Ibing					
Iboe					Moeder
Idin	Idin				Vergund, vergunning
Igĕl	Ngigĕl	Mijos		Widi Ngibing	Dansen (de Inlandsche wijze van dansen)
Ijang					Op weg gaan
					Angkat of (hooger)
					Djĕngkar
Ijasa		Mijoskeun			Wegzenden, verzenden
Ikĕt					Kunnen
					Hoofddoek

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Ilaing	—	Pers. en bez. vrnw. 2 ^e pers., zie Inleiding.		
Ilari	g. w.	Zie Teang		
Ilat	l. p.	Zie Letah		
Ilik	g. w.	Zie Djeueung		
Iloe	g. w.	Zie Piloe		
Imah	k.		Gogobrag	Imah
Imbit	l. p.	Zie Birit		
Imoet	k. l.			
Impas	k. l.	= Loenas, zie aldaar		
Impen	l. p.	Zie Impi		
Impi	k. l.			
Inang	l. p.	Zelden gebruikt (Soekapoera), zie Soesoe		
Indit	k.		Mantog	Indit
Indjeum	g. w.			Ngindjeum
Indoeng	k.			Indoeng ¹
Ingët	k.			Ingët
Inoem	g. w.			
Intjoe	k. l.			
Ipe	s.	= Doeloer ipe, zie Adibeuteung		
Iring	g. w.	Pangiring l. p., zie Boedjang		
Iroeng	k. l.			
Isin	k. l.	Vrg. Era		
Ising	g. w.		Modol	Ngising
Isoek	k.			Isoek
Istëri	l. p.	Zie Ewe		

¹ In één geval gebruikt men „indoeng” ook in 't lĚmĚs, nl. „indoeng abdi (koering enz.)”

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Iteuk Itoeng Itoengan	k. l. g. w. k.			Ngitoeng Itoengan
J				
Jaji	l. p.	Zie Adi		
Jakti	k.	= Enja, doch zelden gebruikt		
Jaktos	l.	Zie Enja		
Jasa	l.	Zie Bisa		
Jasa	k. l.	Jasa in tanah jasa, sawah jasa enz. k. l. : door eigen inspanning ont- gonnen grond, erfelijk indi- vidueel bezeten grond		
Joeswa	l. p.	Zie Oemoer		
K				
Ka-asoep	k.	Zie Asoep		
Kabeh	k.			Kabeh Kabeh-kabeh!
Kabeuratan	l. p.	Zie Ising		
Kabobosan	l. p.	Zie Hitoet		
Kaboedjĕng	l.	Zie Boeroe		
Kaboeroe	k.	Zie Boeroe		
Kaboro	k.	= meer gebruikelijk Kaboeroe, zie Boeroe		
Kadjaba	k.	Zie Djaba		
Kadjang mastaka (Tjiandjoer)	l. p.	Zie Anggĕl		
Kadjawi	l.	Zie Djaba		
Kadoega	k.	Zie Doega		
Kadoewa pĕrkara	k.	Zie Doewa		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Iteuk Itoeng Itoengan	Iteuk	Ngetang Paetangan		Tĕtĕkĕn	Wandelstok Rekenen Rekening
J					
Jaji Jakti Jaktos Jasa Jasa					Jongere broer of zuster Waar, werkelijk Waar, werkelijk Kunnen
Joeswa					Leeftijd
K					
Ka-asoep Kabeh		Sadaja Sadaja-daja!			Aanvaard Alle, alles Een uitroep, waarmee men zich geheel voegt naarden vorigen spreker Een groote behoefte doen Een wind laten Bereikt, achterhaald, over- vallen, geklaard, 't klaar kunnen spelen, volbren- gen, 't kunnen halen enz. Idem Idem
Kabeuratan Kabobosan Kaboedjĕng					Uitgezonderd Hoofdkussen
Kaboeroe Kaboro					
Kadjaba Kadjang mastaka (Tjiandjoer) Kadjawi Kadoega					Uitgezonderd Vermogen (fyziek: kunnen, moreel: durven) Opsommend: Ten tweede, in de tweede plaats
Kadoewa pĕrkara					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Kados	l.	Zie Tjara		
Kaemoet	l.	Zie Pikir		
Kagaleuh	l. p.	Zie Asoep		
Kagaleuh	l. p.	Zie Pikir [Kagaleuh, passief van Ngagaleuh, koopen, biedt niets bijzonders]		
Kagalih	l. p.	Zie Pikir		
Kagoengan	l. p.	Zie Boga		
Kahajang	k. l.	Zie Hajang		
Kahalangan	k.	Zie Halang		
Kahampang- an	l. p.	Zie Kiuh		
Kahatoeran	l. p.	Zie Seuri		
Kahojong	l. p.	Zie Hajang		
Kaja	l.	Zie Beunghar		
Kaka	k. l.	Vrg. Lantjeuk		
Kakan- doengan	k. l.	Gadoeh kakandoengan l., zie Reuneuh		
Kakang	k. l.	= Kaka, zie aldaar		
Kakara	k.	Zie Kara		
Kakarek	k.	Zie Kara		
Kakasih	l. p.	Zie Ngaran		
Kalah (Mal.)	k.	Zie Eleh		
Kalahadjat	l.	Kyaitaal. Zie Ising		
Kalangĕnan	l. p.	Zie Oelin		
Kalĕbĕt	l.	Zie Ka-asoepp onder Asoep		
Kalĕpatan	l.	Zie Kaliroe		
Kalih pĕrka- wis	l.	Zie Doewa		
Kaliroe	k. l.			
Kaloeron	l. p.	Zie Oedoel		
Kaloewar	l.	Zie Bidjil		
Kaloewat	g. w.	Zie Koeboer		
Kamanah	l. p.	Zie Pikir		
Kamandang	l. p.	Zie Toeloeng		
Kami	—	Pers. en bez. vrnw. 1 ^e persoon, zie Inleiding		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Kados					Zooals, op de manier van (vragend)
Kaemoet					Overdacht
Kagaleuh					Aanvaard
Kagaleuh					Overdacht
Kagalih					Overdacht
Kagoengan					Bezitten, hebben
Kahajang					Begeerte, verlangen
Kahalangan					Verhinderd, behinderd
Kaham- pangan					Wateren
Kahatoeran					Lachen, glimlachen
Kahojong					Begeerte, verlangen
Kaja					Rijk
Kaka	Kaka of Kakang Kakandoe- ngan			Raka	Oudere broer
Kakan- doengan					Iets, dat bij zich gedragen wordt
Kakang					Oudere broer
Kakara					(Nu — of toen — of dan —) eerst, pas
Kakarek					Idem
Kakasih					Naam
Kalah (Mal.)					't Verliezen, 't afleggen, verliezen bij 't spel
Kalahadjat					Een groote boodschap doen
Kalangěnan					Vermaak, „spielerei“
Kalěbět					Aanvaard
Kalěpatan					Zich vergist hebben
Kalih pěrka- wis					Opsommend: Ten tweede, in de tweede plaats
Kaliroe	Kaliroe of Saliroe	Kalěpatan			Zich vergist hebben
Kaloeron					Miskraam, een miskraam hebben
Kaloewar					Naar buiten (gaan, treden enz.)
Kaloewat					Overdacht
Kamanah					Hulp, uitredding
Kamandang					
Kami					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Kampoeh	l. p.	Zie Simboet		
Kandoeng	g. w.	Zie Reuneuh		
Kantĕnan	l.	Zie Poegoeh		
Kantĕnan	l.	Zie Tangtoe		
Kantoen	l.	Zie Tinggal		
Kantos	l.	Zie Koengsi		
Kaoela	—	Pers. en bez. vrnw. 1 ^e persoon, zie Inleiding		
Kaoelinan	k. l.	Zie Oelin		
Kaoeninga	l. p.	Zie Tendjo		
Kaos	l.	Zie Kawas		
Kapaehan	k. l.	Zie Paeh II		
Kapamalian	l.	Zie Bolon		
Kapambĕng	l.	Zie Halang		
Kapĕngkĕr	l.	Zie Bareto		
Kapijoehan	l. p.	Zie Paeh II		
Kapikir	k.	Zie Pikir		
Kapoeng- koer	l.	Zie Bareto		
Kara	g. w.			Kakara of Kare of Kakarek
Karana	k.			Karana
Karang	g. w.			
Karantĕn	l.	Zie Karana		
Karek	k.	Zie Kara		
Karembong	k. l.			
Karĕp	k.	Zie Arĕp		
Karĕsĕban	l. p.	Zie Bolon		
Kari	k.	= 't Meer gebruikelijke Tinggal		
Karingĕt	l. p.	Zie Kesang		
Karoenja ¹	k. l.	Karoenja wordt ook gezegd van 't objekt: medelijden-opwekkend, deerniswaardig		
Kasaj	l. p.	Zie Roeroe		
Kasakit	k. l.	Zie Sakit		
Kasawat	l. p.	Zie Sakit		
Katara	k.			Katara
Katawis	l.	Zie Katara		
Katembong	k.	Zie Tendjo		
Katendjo	k.	Zie Tendjo		

¹ Uitgesproken: „Karoĕnya”.

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Kampoeh Kandoeng Kantĕnan Kantĕnan Kantoen Kantos Kaoela					Deken Zeker, gewis (bevestigend) Zeker, vaststaande Achterblijven, overblijven 'Tot aan toe
Kaoelinan Kaoeninga Kaos Kapaeahan Kapamalian Kapambĕng Kapĕngkĕr Kapijoeahan Kapikir Kapoeng- koer Kara		Nĕmbe			Vermaak, „spielerei“ Zichtbaar, te zien 't Lijkt alsof, 't schijnt wel In zwijm vallen Stonden Gedwardsboomd, gehinderd Vroeger In zwijm vallen Overdacht Vroeger
Karana Karang	Pakarangan	Karantĕn		Pakoewon (zelden)	Wegens Erf
Karantĕn Karek Karembong	Karembong			Kĕkĕmbĕn	Wegens Eerst, pas Slendang (vrouwenkleeding- stuk)
Karĕp Karĕsĕban Kari Karingĕt Karoenja	Karoenja			Wĕlas	Wensch, verlangen Stonden Achterblijven, overblijven Zweet Medelijden, deernis hebben
Kasaj					Voorwerp waarmee men boent bv. een spons, zeep enz.
Kasakit Kasawat Katara Katawis Katembong Katendjo		Katawis			Ziekte (onbepaald) Ziekte (onbepaald) Zichtbaar, waar te nemen Zichtbaar, waar te nemen Gezien, zichtbaar, te zien Zichtbaar, te zien

WOORD	Kasar Lēmēs k. l.	Lēmēs l.	Sēdēng s.	Lēmēs pisan l. p.	Vertaling.
Katik Katingal Katingali Katja Katjida	Katja	Sakalang- koeng			Zichtbaar, te zien Idem Spiegel Zeer
Katoehoe	Katoehoe			Tēngēn	Rechts
Kawalon Kawas		Kaos			Stief — 't Lijkt alsof, 't schijnt wel '1
Kawatir					Beduchtheid wekkend en beducht
Kawatos Kawin	Kawin	(Nikah)		Nikah	Idem Huwen, trouwen (intr.)
	Ngawin			Nikah	Huwen (tr.), ten huwelijk, tot vrouw nemen
	Ngawinkeun			Nikahheun Ngarendeng- ankeun of Ngadahoe- keun (in brieven, stad- huiswoord) Rendengan	Uithuwelijken, in den echt verbinden. Van planten : de mannelijke met de vrouwelijke in aanraking brengen, z. a. bij kunst- matige bevruchting
Kawinan	Kawinan				Trouwerij, huwelijk, ook : bruidspaar
Kawon					't Verliezen, 't afleggen. Verliezen bij 't spel
Kawon Kēbak Kēdah Kēdap Kede Kēdēng	Ngēdēng			Ebog	Slecht, leelijk Moeten Links Liggen (in liggende hou- ding)

schijnen, den schijn hebben" zonder 't te zijn. Bv. Iemands gelaat glanst „siga boelan”.

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Kedjo	k.	Is de rijst niet op de gewone wijze gaar gestoomd, dan duidt men dat door een toevoeging aan (sangraj, liwět)		Kedjo
Kehed	k. p.	Zie Sirit		
Kĕkĕdĕngan	k. l.	Zie Kĕdĕng		
Kĕkĕmbĕn	l. p.	Zie Karembong		
Kĕkĕmoe	k. l.	Zie Kĕmoe		
Kĕmbĕn	g. w.	Zie Karembong		
Kĕmoe	g. w.			
Kĕmpĕl	l.	Zie Koempoel		
Kĕndi	k. l.			
Kenging	l.	Zie Beunāng en Meunang, aldaar		
Kentja	k. l.	't L. p. wordt alleen gebruikt ten opzichte van personen		Kede
Kĕris	k. l.			
Kĕrsa	l. p.	Zie Arĕp Zie Rek (Dek)		
Kĕrsaeun	l. p.	Zie Daek		
		Ten kĕrsaeun, zie Daek		
Kĕrsaeun	l. p.	Zie onder Rek.		
Kesang	k. l.			
Keser	g. w.	Zie Sĕrah		
Kĕtjĕr	l. p.	Zie Peureuh		
Keudeung	g. w.			Sakeudeung
Keur	k.	= Eukeur I, zie aldaar		
Keur	k. l.	= Eukeur II, zie aldaar		
Kiĕh	k. l.			
Kijat	l.	Zie Koewat		
Kintĕn	l.	Zie Kira		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Kedjo	Kĕkĕdĕngan	Sangoe		Ebog Sangoe	Kĕdĕng-erig zijn, liggerig zijn Rijst gereed om genuttigd te worden
Kehed Kĕkĕdĕngan Kĕkĕmbĕn					Penis Liggerig zijn Slendang (vrouwenkleeding- stuk) Den mond spoelen
Kĕkĕmoe Kĕmbĕn Kĕmoe Kĕmpĕl Kĕndi	Kĕkĕmoe Kĕndi			Goegoerah Tjaratan (Tjiandjoer)	Den mond spoelen Bijeen, vergaderd Aarden kruik van bepaald model Verkregen, gekregen Verkrijgen, winnen, ge- oorloofd zijn, durende
Kenging				Kiwa	Links
Kentja	Kentja			Doehoeng	Kris (wapen) Wensch, verlangen Willen (hulpwerkw.), van plan zijn, wenschen I. Willen wenschen — II. willig zijn Niet willen Willen, van plan zijn
Kĕris Kĕrsa	Kĕris				Zweet
Kĕrsaeun				Karingĕt	Oogdruppel Een oogenblik Voor, ten behoeve van, om te Bezig zijn met Wateren
Kĕrsaeun Kesang Kesor Kĕtjĕr Keudeung Keur	Kesang	Sakĕdap		Kaham- pangan	Sterk, krachtig, met weer- standsvermogen (ook van mensen) enz. Naar (iemand) denkt, naar gissing
Keur Kiĕh	Kiĕh				
Kijat					
Kintĕn					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Kintĕn- kintĕn	l.	Teu kintĕn en Pangintĕn, zie Kira en Meureun		
Kintoen	g. w.	Sakintĕn, zie Meueusan		
Kira	k.	Zie Kira		Kira (ook Pan- gira) Kira-kira
				Teu kira
Kirang	l.	„Teu kintĕn” wordt meer gebruikt dan „Teu kira”, vaak als ver- vangwoord van „katjida”, „na- kĕr” enz.		
Kirim	g. w.	Zie Koerang		
Kiwa	l. p.			Ngirim
Kodjor	k. p.	Zie Kentja		
Koe andjeun	l. p.	Zie Paeh		
Koeboer	g. w.	Zie Pribadi		
		De l. p. woorden alleen van mensenlijken		
Koeboeran	k. l.	= Astana, zie aldaar		
Koeda	k. l.	„Titihan” kan alleen van een rij- paard worden gezegd		Koedoe of Moed
Koedoe	k.			
Koekoe	k. l.			
Koela	—	Pers. en bez. v. n. w. 1 ^e pers., zie Inleiding		
Koelawarga	k. l.	Zelden gebruikt. = Baraja, zie aldaar		
Koelawargi	l. p.	Zelden gebruikt, zie Baraja		
Koelĕm	l. p.	Zie Heĕs		
		Pakoelĕman l. p., zie Ėnggon.		
Koe maneh	k.	Zie Pribadi		
Koempoel	k.			Koempoel
Koengsi	k. l.			
Koentji	k.			Koentji
Koeping	l.	Zie Tjeuli		
Koeping	g. w.	Zie Denge		
Koeraboe	k. l.			

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Kintĕn- kintĕn Kintoen Kira		Kintĕn of Pangintĕn Kintĕn- kintĕn of Antawis Teu kintĕn			Ongeveer Naar denk(t), naar gissing Gegist en nog eens gegist, ongeveer, bij benadering Naar men niet zou denken, d. w. z. in sterkere mate dan men zou denken, zeer
Kirang					Ontbreken, te kort zijn, minder zijn, minus
Kirim		Ngintoen			Zenden
Kiwa					Links
Kodjor					Dood, dood gaan
Koeandjeun					Zelf
Koeboer	Ngoeboer Mĕndĕm Ngaroewang			*Ngaloewat of *Ngoe- rĕbkeun	Begraven
Koeboeran					Begraafplaats
Koeda	Koeda			Titihan	Paard
Koedoe		Kĕdah			Moeten
Koekoe	Koekoe			Tanggaj	Nagel
Koela					
Koelawarga					Verwante, familielid
Koelawargi					Verwante, familielid
Koelĕm					Slapen
Koe maneh					Zelf
Koempoel		Kĕmpĕl			Bijeen, vergaderd
Koengsi	Koengsi	Kantos			Tot aan toe
Koentji		Sosi			Slutel, slot
Koeping					Oor
Koeping					
Koeraboe	Koeraboe of Soewĕng			Soembĕr of Tjĕtjĕpan (Tjiandjoer)	Oorknop

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Koerang	k.			Koerang
Koerĕb	g. w.	Zie Koeboer		
Koering	—	Pers. en bez. vrnw. 1 ^e persoon, zie Inleiding. Als substantief k. l. — kleine man		
Koeris	l.	Zie Bongsor en aanteekening aldaar		
Koeris	g. w.	Zie Tjatjar		
Koeroe	k. l.			
Koetoe	k. l.			
Koewat	k.			Koewat
Kokod	k. p.	Zie Leungeun		
Kolot	k. l.	De s. en l. p. woorden slechts van menschen		
Koreng	l. p.	Zie Boedoeg Zie Radang Ook l. p. van Rodek — uitslag op 't hoofd?		
Korod	k. l.	= Bopeng, zie aldaar		
Kotor	k. l.	Gadoeh kotor l., zie Bolon		
L				
Laboeh	k. l.			
Ladjĕng	l.	Zie Toeloej II met aanteekening		
Ladjo	g. w.			
Ladjoe	k.	Zeer zelden gebruikt = Toeloej II		
Lahir	g. w.	Zie Omong		
Lahiran (nana)	l. p.	Zie Tjĕk(na) met aanteekening		
Lahoen	g. w.			
Lain	k.			Lain
Lajad	g. w.	Zie Panggih		
Laki	g. w.			
Laladjo	k. l.	Zie Ladjo		
Lalaki	k. l.	Zie Laki		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Koerang		Kirang			Ontbreken, te kort zijn, minder zijn, minus *
Koerĕb Koering					
Koeris Koeris Koeroe Koetoe Koewat	Koeroe Koĕtoe	Kijat		Langsip Poentang	Pokken, de pokken hebben Mager, schraal Luis (geen bladluis) Sterk, krachtig, met weer- standsvermogen (ook van mensen) enz.
Kokod Kolot	Kolot		Sĕpah	Sĕpoeh	Hand Oud, ook: ouders
Koreng					Schurft, kleine uitslag Groote uitslag
Korod					Van de pokken geschonden. Pokdalig
Kotor					Vuil
L					
Laboeh	Laboeh			Geubis	Omvallen
Ladjĕng					Vervolgens, daarop
Ladjo	Laladjo	Nongton of Ningal		Ningali	Toeschouwen
Ladjoe					Vervolgens, daarop
Lahir					(Iemands) zeggen, 't (Door iemand) geuite
Lahiran (nana)					Op schoot hebben, in den schoot dragen
Lahoen	Ngalahoen			Mangkön	Niet (aldus) zijn
Lain		Sanes of Sĕnes			
Lajad					
Laki	Lalaki Salaki			Pamĕgĕt Tjaroge	Mannelijk, man Echtgenoot Toeschouwen
Laladjo					Mannelijk, man
Lalaki					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Lalangse	l. p.	Zie Reregan		
Lali	l. p.	Zie Poho		
Lamar	g. w.	Zie Tanja		
Lambe	l. p.	Zie Biwir		
Lamběj	l. p.	Zie Biwir		
Lamboet	l. p.	Zie Beuteung		
(Tjiandjoer)				
Lami	l.	Zie Heubeul		
		Zie Lila		
Lamoen	k.			Lamoen
Landjang	l. p.	Zie Boedjang		
Landong	l. p.	Zie Oebar		
Langēn	g. w.	Zie Oelin		
Langgir	g. w.	Zie Dapang		
Langgoekan	l. p.	Zie Doedoekoej (onder Doekoej)		
Langkoeng	l.	Zie Leuwih		
		Zie Liwat		
Langkoeng	g. w.	Sakalangkoeng l., zie Katjida		
Langse	g. w.	Zie Reregan		
Laugsip	l. p.	Zie Koeroe		
Lantjeuk	k. l.	Vrg. Kakang		
Lantjingan	l. p.	Zie Tjalana		
Lapar (Ma- leisch)	k. l.	= Ponjo, zie aldaar		
Latar	l. p.	Zie Boeroewan		
Lawas	k.	= Heubeul, zie aldaar		
Lěbah	k.			Lěbah of Palěba
Lěbět	l.	Zie Asoep		
Lěbět	l.	Zie Djěro II		
Lěbět	l. p.	Zie Djěro I		
Lěbok	g. w.	Zie Njatoe en Hakan		
Leho	k. l.			

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Lelepen	l. p.	Zie Ali		
LĚlĚt	g. w.	Zie Oedoed		
LĚmar	g. w.	Zie Seupah		
Lemek	k. p.	Zie Omong		
LĚnggah	l. p.	Zie Dioek		
LĚpat	l.	Zie Loepoet		
		Zie Euweuh		
		Zie Teu njaho (onder Njaho)		
		Zie Pahili (onder Hili)		
		Zie Poho		
		Zie Salah		
Lepen	g. w.	Zie Ali		
LĚrĚs	l.	Zie BĚnĚr		
LĚrĚs	l.	Zie Heueuh! met aanteekening aldaar		
LĚrĚsan	l.	Zie LĚbah		
Letah	k. l.			
Leueut	g. w.	Zie Inoem		
Leumpang	k. l.			
Leungeun	k. l.	't K. l. is ook "mouw" van een kledingstuk en "steel" van een arenbloemtros, waar 't sap uit verzameld wordt	Kokod	
Leutik	k.			Leutik
Leuwih	k.			Leuwih
Leweh	k. p.	Zie Tjeurik		
Lijan	k.	= Sedjen, zie aldaar		
Lila	k.			Lila
Limbrah	l.	Zie Loembrah		
Linggih	l. p.	Zie Dioek		
		Zie Andjang		
		Zie Sindang		
LingsĚm	l. p.	Zie Era		
		Zie Isin		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Lelepen Lĕlĕt Lĕmar Lĕmek Lĕnggah Lĕpat					Vingerring Zeggen, spreken, praten Zitten, zetelen Mis Er is niet, er zijn niet „Ik weet 't niet!“ Verwisseld, verward Vergeten Fout, verkeerd
Lepen Lĕrĕs Lĕrĕs Lĕrĕsan					Juist (niet verkeerd) Ja! (bevestigende 't door een ander gesprokene) Ter plaatse of ter hoogte van, omtrent, omstreeks (plaatsaanduidend)
Letah Leueut Leumpang	Letah Leumpang			Ilāt Angkat	Tong Loopen, ook: op reis zijn ter uitoefening van zijn bedrijf (nl. van lieden die dat loopende plegen te doen, zooals marskramers, koelies)
Leungeun	Leungeun			Panangan	Hand, arm
Leutik Leuwih Leweh Lijan Lila Limbrah Linggi Lingsĕm		Alit Langkoeng Lami			Klein Meer Schreien, grienen Ander, anders Lang (van tijd), tijdsduur Gewoon, algemeen voor- komend Zitten, zetelen Even aangaan Toeven Beschaamd (voor een mindere) Beschaamd, verlegen (voor een meerdere)

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Lintar Liren Liroe	Ngalintar			Moepoeh	Visschen met een werpnet Ophouden, uitscheiden
Liron Lisa Lisah Lisan Liwat Loba	Lisa	Langkoeng Roa of Seueur		Paseuk	Neet Olie Voorbij, ook: zĕér Veel Sneeksel

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Mambĕngan	l.	Zie Halang		
Mana	k.			Mana
Manah	l. p.	Zie Angĕn		
Manah	l. p.	Zie Hate		
Manah	l. p.	Zie Pikir en aanteekening		
Manah	g. w.	Zie Asoep en Pikir		
		Rĕdjag —, zie Ambĕk		
Manantĕn (Tjiandjoer)	l.	Zie Soegan		
Manawi	l.	Zie Soegan		
		Zie Palangsijang		
Mandi	k. l.	De eigenlijke beteekenis van „Ngĕ- bak” k. l. is „baden in een groote bak”		
Maneh(na) (Manehan- nana)	—	Pers. en bez. voornaamwoord 2 ^e (3 ^e) persoon, zie Inleiding		
Maneh	k. l.	Reflexief vrnw., zie Inleiding		
Mangga!	l. p.	Zie Hade		
Mangga!	l. p. en s.	Zie Hade, aanteekening		
Manggiĕh	k.	Zie Panggiĕh		
Manggiĕhan	k.	Zie Panggiĕh		
Mangkon	l. p.	Zie Lahoen		
Mangsa	k. l.			Mangsa ajeuma (ijeu)
Mani	l.	Zie Mana		
Mantog	k. p.	Zie Indit		
Maos	l.	Zie Batja en aanteekening		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Mambĕngan					Dwarsboomen, een hinder- nis vormen, hinderen (tr.), in den weg staan
Mana		Mani			Tusschenwerpsel van ver- bazing dat nadruk legt op 't volgende woord: Zie, kijk, neen maar!
Manah					Onderborst
Manah					Hart, gemoed (van den mensch)
Manah					Plaats van 't denken
Manantĕn (Tjiandjoer)					Misschien, wellicht (waarbij men denkt, dat 't ver- onderstelde juist zal blij- ken te zijn)
Manawi					idem
Mandi	Mandi			Ngĕbak, ook Siram	Wellicht Zich baden
Maneh(na) (Manehan- nana)					
Maneh	Maneh			Andjeun	
Mangga!					't Is goed!
Mangga!					Als 't U belieft!
Mauggih					Vinden, aantreffen
Mauggihan					Opzoeken, bezoeken, een bezoek brengen aan
Mangkön					Op den schoot dragen, in den schoot hebben
Mangsa	Mangsa				Tijdstip, ook zonder meer Tijdstip van sterven, (een korte) tijdsduur
		Dangĕt a- jeuna (ijeu)			Tegenwoordig
Mani					Tusschenwerpsel van ver- bazing dat nadruk legt op 't volgende woord
Mantog					Heengaan, vertrekken
Maos					Lezen

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Maot	l.	Zie Paeh en aanteekening		
Maparin	l. p.	Zeer hoog. Zie Bere		
Maparin- keun	l. p.	Zeer hoog. Zie Bikeun		
Marak	k. l.	Zie Parak		
*Maras	l. p.	Zie Tjoekoer		
Marentah	k. l.	Zie Titah		
Marga	l.	Zelden gebruikt, zie Sawab		
Margi	l.	Zie Sawab		
Marijos	l.	Zie Pariksa		
Marijos	l.	Zie Tanja		
Mariksa	k.	Zie Pariksa		
Mariksa- (keun)	l. p.	Zie Tanja		
Masih of Ma- sihan	l. en l. p.	Zie Bere en aanteekening		
Masihkeun	l. en l. p.	Zie Bikeun		
Mastaka	l. p.	Zie Hoeloe		
Mata	k. l.			Tjimata
Matak	g. w.	Panonpowe doelt meer op 't zonnelicht, srangenge op 't zonnelichaam Matak is reden, oorzaak, aanleiding, reden —, aanleiding zijn, veroorzaken. Noe matak dus: 't geen de reden, oorzaak, aanleiding is		Noe matak
Matja	k.	Zie Batja		
Mawa	k.	Zie Bawa		
Mawi	g. w.	Zie Matak		
Mědal	l. (soms: l. p.)	Zie Bidjil II		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Maot					Dood, sterven
Maparin					Geven, verleenen
Maparin- keun					Geven, overgeven, over- dragen, schenken
Marak					't Water in een rivier af- leiden waardoor een ge- deelte komt droogteliggen, met 't doel er de visch te vangen
*Maras					Scheren
Marentah					Last geven, orders geven, kommandeeren
Marga					Om reden, omdat, dewijl
Margi					Reden, oorzaak, om reden, omdat, dewijl
Marijos					Onderzoeken
Marijos					Vragen, informeeren
Mariksa					Onderzoeken
Mariksa- (keun)					Vragen, inuformeeren
Masih of Masihan					Geven
Masihkeun					Geven, overgeven, over- dragen, schenken
Mastaka					Hoofd
Mata	Mata	Tjisĕer	Panon Tjipanon	Sotja Tjisotja of Tjikaseĕr	Oog Traan, tranen
	Panonpowe	Srangenge of Sarangenge			Zon
Matak		Noe mawi			De reden, aanleiding dat; dat (is) de reden of aan- leiding, daarom, vandaar
Matja					Lezen
Mawa					Bij zich hebben, mede- brengen, medenemen
Mawi					Geboren worden
Mĕdal					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Mědalkeun	l. (soms : l. p.)	Zie Djoeroe		
Měkělan	k. l.	Zie Běkěl		
Měndak	l.	Zie Panggih		
Měndakan	l.	Zie Panggih		
Měndēm	k. l.	Zie Koeboer		
Měnggah	l.	Zie Ari		
Měngi	k. l.			
Menta	k.	Zie Penta		
Měntjet	k. l.	Zie Pěntjet		
*Měpěr	l. p.	Zie Goesar		
Mere	k.	Zie Bere		
*Meresan	l. p.	Zie Sisir		
Měртоewa	l. p.	Zie Mitoha		
Mesēm	l. p.	Zie Imoet		
Měsěn	l. p.	Zie Talatah		
Meser	l.	Zie Beuli		
Meueusan	k.			Meueusan
Meuli	k.	Zie Beuli		
Meunang	k.	Zie Beunang		
Meureun	k.			Meureun
*Meuseul	l. p.	Zie Pěntjet		
Midaměl	l.	Zie Gawe		
Midangět	l.	Zie Denge		
Migawe	k.	Zie Gawe		
Mihape	k. l.	Zie Pihape met aantekening		
Mijang	k.	Zie Ijang		
Mijos	l.	Zie Ijang		
		Zie Indit		
Mijoskeun	l.	Zie Ijang		
Mikarēsēp	k. l.	Zie Rēsēp		
Mikir	k.	Zie Pikir		
Miloe	k.	Zie Piloe		
Mimiti	k.			Mimiti

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Mĕdalkeun					Baren
Mĕkĕlan					Van leeftocht voorzien (iemand)
Mĕndak					Vinden, aantreffen
Mĕndakan					Bezoeken, opzoeken
Mĕndĕm					Begraven
Mĕnggah					Wat betreft
Mĕngi	Mĕngi			Ampĕg	Aamborstigheid, aamborstig zijn
Menta					Vragen, verzoeken
Mĕntjet					Masseeren
*Mĕpĕr					De tanden vijlen
Mere					Geven
*Meresan					('t Haar) Kammen
Mĕrtoewa					Schoonvader, -moeder, -ouders
Mesĕm					Fijntjes glimlachen, grim- lachen, meesmuilen
Mĕsĕn					Opdragen, bestellen
Meser					Koopen
Meueusan		Sakintĕn			Nogal, iets of wat
Meuli					Koopen
Meunang					Verkrijgen, winnen, geoor- loofd zijn, durende
Meureun		Pangintĕn			't Zal wel
*Meuseul					Masseeren
Midamĕl					Vervaardigen, maken
Midangĕt					Hooren
Migawe					Vervaardigen, maken
Mihape					Toevertouwen, in bewa- ring geven
Mijang					Op weg gaan
Mijos					Op weg gaan
Mijoskeun					Vertrekken, heengaan
Mikarĕsĕp					Wegzenden, verzenden
Mikir					Tot voorwerp van behagen nemen, doen zijn
Miloe					Denken, over- of bedenken
					Medegaan, mede- (een be- paalde handeling ver- richten)
Mimiti		Ngawitan			Beginnen

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
				Mimitina
				Ngamimitian
Minareup	l. p.	Zie Soesoe		
Mindĕng	k.			Mindĕng of Rĕmĕn
Minjak	k.			Minjak
Mirah	l.	Zie Moerah		
Mitjeun	l.	Zie Sĕrah		
Mitjeun	s.	Zie Ising		
Mitoha	k. l.			
Miwah	l.	Zie Djeung		
Miwarang	l. p.	Zie Titah		
Modar	k. p.	Zie Paeh en aantekening		
Modol	k. p.	Zie Ising		
Moedoe	k.	Zie Koedoe		
Moega	k.	Zeer vaak: „Moega-moega” — „moegi-moegi”		Moega
Moegi	l.	Zie Moega		
Moelang	k.	Zie Poelang		
Moelang	k.	Zie Poelang		
Moelang- keun	l.	Zie Poelang		
Moelih	l. p.	Zie Balik		
Moelih	l. p.	Zie Poelang		
Moendaj	l. p.	Zie Roengkoep?		
Moendaj	l. p.	Zie Marak		
*Moendajan	l. p.	Zie Sijar		
Moenggoeh	k.	Zelden gebruikt, zie Ari II		
Moepakat	k.	Zelden gebruikt, zie Rĕmpoeg		
Moepoeh	l. p.	Zie Lintar		
*Moepoen- doetan	l. p.	Zie Anteur		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Minareup	Mitoha	Awitna of Ngawitan- nana Nĕmbean		Mĕrtoewa	't Begin (ervan), in de eerste plaats, om te beginnen
Mindĕng		Sĕring			Met iets beginnen, voor de eerste maal iets doen
Miujak		Lisah			Zuigen (van een kind aan de borst)
Mirah					Dikwijls
Mitjeun					Olie
Mitjeun					Goedkoop
Mitoha					(Zijn vrouw) verstooten
Miwah					Een groote boodschap doen
Miwarang					Schoonvader, -moeder, -ouders
Modar					En (in brieven)
Modol					Gelasten, bevelen
Moedoe					Dood zijn, -gaan
Moega		Moegi			Schijten
Moegi					Moeten
Moelang					Moge 't zijn (conjunctief)
Moelang					Idem
Moelang- keun					Teruggaan, naar huis gaan
Moelih					Op iets iets anders terug- zenden, beantwoorden met
Moelih					Terugzenden
Moendaj					Terugkeeren, naar huis gaan
Moendaj					Teruggaan, naar huis gaan
Moendaj					Vangen door over 't te vangen dier een net, mand enz. heen te werpen
Moendajan					't Water in een rivier af- leiden, waardoor een ge- deelte komt droog te liggen, met 't doel er de visch weg te vangen
Moenggoeh					Luizen
Moepakat					Wat betreft
Moepoeh					't Eens zijn, instemmen met
Moepoen- doetan					Visschen met een werpnet Spijzen brengen of zenden aan

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Moerah	k.			Moerah
Moerangka- lih	l. p.	Zie Boedak		
Moerijang	k. l.			
Moeroe	k.	Zie Boeroe		
Molor	k. p.	Zie Heës		
Momok	l. p.	Zie Heuntjeut		
Mondok	l.	Zie Heës		
		In de eigenlijke beteekenis: „zijn tijdelijk verblijf hebben, over- nachten“ is 't k. l.		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Moerah Moerangka- lih Moeijang Moeroe Molor Momok Mondok Moro Moro N Nalak Nalika Namboet Nami Namoeng Nampa Nampi Nampik Nampiling Nanganan Nanggĕl Nanggoeng Nanging Nangis Nangtoeng	Moerijang	Mirah		Njĕnjĕpan	Goedkoop Knaap, meisje Koorts, koorts hebben Zich spoeden, haasten (om zeker doel te bereiken), najagen, ergens op aan- streven Slapen Vrouwelijk schaamdeel Slapen Zich spoeden, haasten (om zeker doel te bereiken), najagen, ergens op aan- streven Jagen, jacht maken op, op de jacht zijn Verstooten (zijn vrouw) Tijdens (van den verleden tijd sprekende) Leenen (Engelsch: to borrow) Naam Slechts, alleenlijk Ontvangen Idem Afwijzen, afslaan Om de ooren slaan Om de ooren slaan Slaan (bv. met een stok) Met de vlakke hand slaan Er voor instaan Idem Maar (voegwoord) Weenen Recht overeind staan

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Nanja	k.	Zie Tanja		
Nanjaän	k. l.	Zie Tanja		
Naon	k. l.	In 't l. heeft kitoe-kijeu de voor- keur. Er zijn vele dergelijke uitdrukkin- gen, bv. teu matak naon-naon, teu djadi naon-naon, teu kitoe kijeu (k. l.), teu djadi koemaha enz.	Hah?	
*Narah	l. p.	Zie onder Daek, noot		
Narima	k.	Zie Tampa		
Narima	k.	Zie Rasa		
*Naros	l. p.	Zie Tanja		
Neang	k.	Zie Panggih		
Neang of ne- angan	k.	Zie Teang		
Něda	l.	Zie Njatoe		
Něda	l.	Zie Hakan		
*Něda	l. p. en s.	Zie Penta		
Němbe	l.	Zie Kara		
Němbean	l.	Zie Mimiti		
Nendjo	k.	Zie Tendjo		
Něpi	k.	Zie Těpi		
Nětčpan	l. p.	Zie Salat		
Neuleu	k.	Van Deuleu, zie Tendjo		
Neundeun	k.	Zie Teundeun		
(Ng)				
Ngababar- keun	l. p.	Zie Djoeroe		
Ngabalěs	k.	Zie Balěs		
Ngabalik- keun	k. l.	Zie Poelang, aantekening		
Ngabantoen	l.	Zie Bawa		
Ngabědag	l.	Zie Oedag		
Ngabedja	k.	Zie Bedja		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Nanja Nanjaän					Vragen, informeeren Ten huwelijk vragen, een huwelijksaanzoek doen
Naon	Naon? Naon-naon of Kitoë-kijeu Teu naon- naon			Teu sawijos of Teu aja sa- wijos (wijos)	Wat? 't Een of ander 't Maakt niets uit, er is niets tegen, geen bezwaar enz.
*Narah Narima Narima					Beleefd afwijzen, afslaan Ontvangen Aannemen, op zich nemen, erkennen, bekennen (schuld)
*Naros					Vragen, informeeren

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Ngabedjaän	k.	Zie Bedja		
Ngabedja- keun	k.	Zie Bedja		
Ngabĕn	l.	Zie Adoe		
Ngabĕrsih- an	l.	Zie Soenat		
Ngabobot	l.	Zie Timbang		
Ngaboeroe	k.	Zie Boeroe		
Ngaboe- djĕng	l. p. en l.	Zie Boeroe		
Ngaboe- djĕng	l.	Zie Djoegdjoeg		
Ngaboe- djĕng	l.	Zie Soesoel		
Ngadago	k.	Zie Dago		
Ngadagoan	k.	Zie Dago		
Ngadahar	s.	Zie Hakan		
Ngadahoe- keun	l. p.	Deftig en officieel, zie Kawin		
Ngadamĕl	l.	Zie Djijeun		
Ngadampal	l. p.	Zie Tintjak		
Ngadang- dosan	l.	Zie Ome		
Ngadangoe	l. p.	Zie Denge		
Ngadangoe	l. p.	Oost Prijangan. Zie Tendjo		
Ngadapang	k. l.	Zie Dapang		
Ngadawoeh	l. p.	Zie Omong		
Ngadĕg	l. p.	Zie Tangtoeng. In algemeenen zin is "ngadĕg" k. l.		
Ngadĕleh	k. p.	Zie Tendjo		
Ngadenge	k.	Zie Denge		
*Ngadeu- heus	l. p. (k.)	Zie Deuheus		
Ngadeuleu	k.	Zie Tendjo		
*Ngadja- djap	l. p.	Zie Anteur		

WOORD	Aan- duiding	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Ngadjaga	k.	Zie Djaga		
Ngadjagi	l.	Zie Djaga		
Ngadjeu- eung	k.	Zie Djeueung		
Ngadjoe- djoeg	k.	Zie Djoegdjoeg		
Ngadjoeroe	k. l.	Zie Djoeroe		
Ngadjoeroe- keun	k. l.	Zie Djoeroe		
Ngadoe	k.	Zie Adoe		
Ngadoewit	l.	Zie Beuli		
Ngadol	k. p.	Zie Ewe II		
Ngagaleuh	l. p.	Zie Beuli		
Ngagalih	l. p.	Zie Pikir		
Ngagelehe	k. l.	Zie Gelehe		
Ngagēm	l. p.	Zeer zelden, zie Pake		
Ngahakan	k.	Zie Hakan		
Ngahalang	k. l.	Zie Halang		
*Ngahatoe- ranan	l. p.	Zie Ondang		
*Ngahatoe- ranan	l. p.	Zie Tjarek		
*Ngahatoer- keun	l. p.	Zie Bikeun		
Ngahilikeun	k.	Zie Hili		
Ngais	k. l.	Zie Ais		
Ngakoe	k.	Zie Akoe		
Ngalahir	l. p.	Zie Omong		
Ngalahoen	k. l.	Zie Lahoen		
Ngalajad	l. p.	Zie Panggih		
Ngalamar	l. p.	Zie Tanja		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Ngadjaga					Waken, waakzaam zijn, bewaken
Ngadjagi					Idem
Ngadjeu- eung					Aanzien, bekijken
Ngadjoe- djoe					Rechtstreeks op afgaan
Ngadjoeroe					Bevallen
Ngadjoeroe- keun					Baren
Ngadoe					Zich of iets met elkaar meten, wedden, dobbelen
Ngadoewit					Koopen
Ngadol					Paren
Ngagaleuh					Koopen
Ngagalih					Denken, bedenken, over- denken
Ngagelehe					Gelegen zijn om in te slapen
Ngagĕm					Gekleed, zich kleeden
Ngahakan					Eten (transitief)
Ngahalang					Een hindernis vormen, in den weg staan, hinderen (tr.), beletten
*Ngahatoe- rauan					Uitnoodigen tot een feest
*Ngahatoe- rauan					Onder 't oog brengen aan, verbieden aan
*Ngahatoer- keun					Geven, aanbieden
Ngahilikeun					Verwisselen
Ngais					In een doek op de heup dragen
Ngakoe					Erkennen (als), bekennen, rechten laten gelden op, hartelijk zijn, zich gast- vrij betoonen
Ngalahir					Zeggen, uiten
Ngalahoen					Op schoot hebben, in den schoot dragen
Ngalajad					Bezoeken
Ngalainar					Aanzoek doen om de hand van een meisje, ten hu- welijk vragen

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Ngalanggir	k.	Tegen kinderen. Zie Dapang		
Ngalĕbok	k. p.	Zie Njatoe		
Ngalĕbok	k. p.	Zie Hakan		
Ngalĕlĕt	s.	Zie Oedoed		
Ngalĕmar	l. p.	Zie Seupah		
Ngaleueut	l. p.	Zie Inoem		
Ngalih	l. p.	Zie Pindah		
Ngalintar	k. l.	Zie Lintar		
Ngaliron	l.	Zie Toekeur		
Ngaliron- keun	l.	Zie Hili		
Ngalisanan	l.	Zie Sĕrah		
*Ngaloewat	l. p.	Zie Koeboer		
Ngamanah	l. p.	Zie Pikir		
Ngambeu	k. l.	Zie Ambeu		
Ngamboeng	l. p.	Zie Ambeu		
		Zie Tjijoem		
Ngampih	k.	Zie Ampih		
Ngan	k.			Ngan
Ngandjang	k. l.	Zie Andjang		
Nganggo	l.	Zie Pake		
Nganggo	l. en l. p.	Zie Pake		
Nganggo ka- rĕsĕp	l. p.	Zie Rĕsĕp		
Ngangkĕn	l.	Zie Akoe		
Ngangloeh	l. p.	Zie Gĕring		
Nganteur	k. l.	Zie Anteur		
Nganteuran	k. l.	Zie Anteur		
Ngantos	l.	Zie Dago		
Ngantosan	l.	Zie Dago		
Ngantos- ngantos	l.	Zie Toenggoe		
Ngaragap	k. l.	Zie Tjabak		
Ngaran	k.			Ngaran
Ngaraos	l. p.	Zie Rasa		
Ngaraosan	l. p.	Zie Rasa		
Ngarasa	k.	Zie Rasa		
Ngarasaän	k. l.	Zie Rasa		

WOORD	Kasar Lēmēs k. l.	Lēmēs l.	Sēdēng s.	Lēmēs pisan l. p.	Vertaling.
Ngalanggir					Languit op den buik liggen
Ngalēbok					Eten
Ngalēbok					Eten
Ngalēlēt					Rooken (van tabak)
Ngalēmar					Sirih kauwen
Ngaleueut					Drinken
Ngalih					Verhuizen
Ngalintar					Visschen met een werpnet
Ngaliron					Ruilen, verruilen
Ngaliron- keun					Verwisselen
Ngalisanan					(Zijn vrouw) verstooten
*Ngaloewat					Begraven
Ngamanah					Bedenken, over iets denken
Ngambeu					Ruiken (transitief)
Ngamboeng					Ruiken (transitief)
					Kussen
Ngampih					Bewaren, bergen
Ngan		Namoeng			Slechts, alleenlijk
Ngandjang					Even aangaan, een kort bezoek brengen
					Met
Nganggo					Gekleed, zich kleeden
Nganggo					Tot voorwerp van behagen
Nganggo karēsēp					nemen, doen zijn
Ngangkēn					Bekennen, erkennen
Ngangloeh					Ziek zijn
Nganteur					Begeleiden
Nganteuran					Spijzen brengen of zenden aan
Ngantos					Wachten
Ngantosan					Wachten op
Ngantos- ugantos					Al maar, aanhoudend wachten
Ngaragap					Betasten, aanvatten
Ngaran		Wasta of Nami		Djēnēngan of Kakasih	Naam
Ngaraos					Gevoelen, smaken (tr.), genieten
Ngaraosan					Proeven
Ngarasa					Gevoelen, smaken (tr.), genieten
Ngarasaän					Proeven

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Ngarĕmpoeg	k. l.	Zie Rĕmpoeg		
Ngarendeng	k. l.	Zie Rendeng		
Ngarendeng- ankeun	l. p.	Zie Kawin		
Ngareungeu	s. k.	Zie Denge		
Ngaroeng- koop	k. l.	Zie Roengkoop		
Ngaroengoe	s. l.	Zie Denge		
Ngaroewang	k. l.	Zie Koeboer		
Ngaronda	k. l.	Zie Ronda		
Ngarot	s.	Zie Inoem		
Ngarti	k.	Zie Arti		
Ngartos	l.	Zie Arti		
Ngasoeh	k. l.	Zie Asoeh		
Ngatik	l. p.	Zie Asoeh		
Ngawajoeh	l. p.	Zie Tjandoeng		
Ngawalon	l. p.	Zie Balĕs		
Ngawang- soel	l.	Zie Balĕs		
? Ngawang- soel	l.	Zie Poelang		
Ngawang- soelkeun	l.	Zie Poelang		
Ngawartosan	l.	Zie Bedja		
*Ngawĕrat	l. p.	Zie Talatah		
*Ngawĕra- tan	l. p.	Zie Talatah, aanteekening		
*Ngawĕwĕ- ratan	l. p.	Zie Talatah, aanteekening		
Ngawitan	l.	Zie Mimiti		
Ngawitan- nana	l.	Zie Mimitina		
Ngĕbak	l. p.	Zie Mandi en aanteekening		
Ngĕdĕng	k. l.	Zie Kĕdĕng		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Ngarĕmpoeg					Bij afspraak iets gezamen- lijk doen
Ngarendeng					Zij aan zij zijn
Ngarendeng- ankeun					Uithuwelijken, in den echt verbinden
Ngareungen					Hooren
Ngaroeng- koop					Vangen, door over 't te vaugen dier een mand, net enz. te werpen
Ngaroengoe					Hooren
Ngaroewang					Begraven
Ngaronda					De ronde doen, een toernee maken
Ngarot					Drinken
Ngarti					Begrijpen
Ngartos					Begrijpen
Ngasoeh					Verzorgen, zijn zorgen (aan iets) wijden
Ngatik					Idem
Ngawajoeh					Een tweede vrouw hebben of nemen
Ngawalon					Antwoorden, (een brief) beantwoorden
Ngawang- soel					Idem
Ngawang- soel					Op iets iets anders terug- zenden, beantwoorden met
Ngawang- soelkeun					Terugzenden
Ngawartosan					Berichten aan
*Ngawĕrat					Opdragen
*Ngawĕra- tan					Opdragen aan
*Ngawĕwĕ- mtan					Een opdracht geven aan, iemand van een opdracht voorzien
Ngawitan					Beginnen
Ngawitan- nana					't Begin (ervan), in de eerste plaats, om te be- ginnen
Ngĕbak					Zich baden
Ngĕdĕng					Liggen (in liggende hou- ding zijn)

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
*Ngĕmban	l. p.	Zie Ais		
Ngemoet- keun	l.	Zie Pikir		
Ngenta	k. l.	Zie Penta		
Ngeser of Ngeserkeun	l. p.	Zie Sĕrah		
Ngetang	l.	Zie Itoeng		
Ngeunah	k.			Ngeunah
Ngewe	k.	Zie Ewe II		
Ngibing	l. p.	Zie Igĕl		
Ngigĕl	k. l.	Zie Igĕl		
Ngijangkeun	k.	Zie Ijang		
Ngilari	l.	Zie Teang		
Ngilikan	k.	Zie Djeueung		
Ngiloe	k.	Zie Piloe		
Nginang	l. p.	Zelden gebruikt (Soekapoera), zie Soesoe		
Ngindjeum	k.	Zie Indjeum		
Nginoem	k.	Zie Inoem		
Ngintoen	l.	Zie Kirim		
Ngirim	k.	Zie Kirim		
Ngiring	k. l.	Zie Iring		
*Ngiring	l. p.	Zie Piloe		
Ngising	k.	Zie Ising		
Ngitoeng	k.	Zie Itoeng		
Ngoeboer	k. l.	Zie Koeboer		
Ngoedag	k.	Zie Oedag		
*Ngoeninga- keun	l. p.	Zie Tendjo, aantekening		
Ngoeping	l.	Zie Denge		
*Ngoerĕb- keun	l. p.	Zie Koeboer		
Ngoerisan	l.	Zie Tjatjar		
Ngogan	k. l.	Zie Ondang		
Ngome	k. l.	Zie Ome		
Ngomean	k.	Zie Ome		
Ngomong	k.	Zie Omong		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sědĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
*Ngĕmban					In een doek op de heup dragen
Ngemoet- keun					Iets bedenken, over iets denken
Ngenta					Vragen, verzoeken
Ngeser of Ngeserkeun					(Zijn vrouw) verstooten
Ngetang					Rekenen
Ngeunah		Raos			Aangenaam, lekker, behagelijk enz., ook: aangenaam enz. gestemd zijn; smaken (intr.)
Ngewe					Paren
Ngibing					(Op Inlandsche wijze) dansen
Ngigĕl					Idem
Ngijangkeun					Wegzenden, verzenden
Ngilari					Zoeken
Ngilikan					Bekijken, aanzien
Ngiloe					Medegaan
Nginang					Zuigen (van een kind aan de borst)
Ngindjeum					Leenen (Engelsch: to borrow)
Nginoem					Drinken
Ngintoen					Zenden
Ngirim					Idem
Ngiring					Volgen
*Ngiring					Medegaan
Ngising					Een groote boodschap doen
Ngitoeng					Rekenen
Ngoeboer					Begraven
Ngoedag					Nazetten
*Ngoeninga- keun					Laten zien — Doen weten
Ngoeping					Hooren
*Ngoerĕb- keun					Begraven
Ngoerisan					Inenten
Ngogan					Uitnoodigen tot een feest
Ngome					Verzorgen, zorg dragen (dat iets in goeden staat blijft)
Ngomean					Herstellen, verbeteren
Ngomong					Spreeken, praten, zeggen

7^e Volgr. V.

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Ngondang Ngora	k. l. k. l.	Zie Ondang „Anom” alleen in den zin van „jong in leeftijd” „Boerĕj” van jonge kinderen		
Ngowo Ngowokeun	l. p. l. p.	Zie Djoeroe Zie Djoeroe		
<hr/>				
Nikah	l. p.	Soms als l. gebezigd, zie Kawin		
Nilad	l.	Zie Toelad		
Nilar	l. p.	Zie Tinggal		
Nilar	l. p.	Zie Paeh		
Nimbalan	l. p.	Zie Omong		
Nimbang	k.	Zie Timbang		
Nimoe	k.	Zie Timoe		
Ningal	l.	Zie Ladjo		
Ningal	l.	Zie Tendjo		
Ningalan	l.	Zie Djeueung		
Ningali	l. p.	Zie Ladjo		
Ningali	l. p.	Zie Tendjo		
Ningalian	l. p.	Zie Djeueung		
Ningalikeun	l. p.	Zie Tendjo, aantekening		
Ninggal	k.	Zie Tinggal		
Ninggal	s.	Zie Paeh		
Nintjak	k. l.	Zie Tintjak		
Nitah	k. l.	Zie Titah		
Nitih	l. p.	Zie Toempak		
Nitip	l. p.	Zie Pihape		
(Nj)				
Njaäh	k. l.			
Njaba	k. l.	Zie Saba		
Njabak	k. l.	Zie Tjabak		
Njabok	k. l.	Zie Tjabok		

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Njaho	k.			Njaho
				Teu njaho
Njalira	l. p.	Zie Salira		
Njaloekan	k. l.	Zie Tjaloek		
Njampak	k.	Zie Sampak		
Njana	k. l.			
Njandak	l. p.	Zie Tjokot		
Njandak	l. p.	Zie Bawa		
Njandak	l. p.	Zie Tjabak		
Njandak	l. p.	Zie Tjĕkĕl		
Njandoeng	k. l.	Zie Tjandoeng		
*Njangga- keun	l. p.	Zie Bikeun		
*Njangoean	l. p.	Zie Bĕkĕl		
Njantĕn	l.	Zie Njana		
Njaer	l. p.	Zie Omong		
Njaer	l. p.	Zie Tjaloek		
Njaoran	l. p.	Zie Tjarek		
*Njaosan	l. p.	Zie Bĕkĕl		
Njarek	k. l.	Zie Tjarek		
Njarekan	k. l.	Zie Tjarek		
Njarijos	l.	Zie Bedja		
Njarijosan	l.	(Zelden in deze beteekenis) zie Bedja		
Njarijoskeun	l.	Zie Bedja		
Njatjaran	k.	Zie Tjatjar		
Njatjat	l. p.	Zie Darat		
Njatoe	k.	Zie ook Hakan. In 't l. behelpt men zich met 't transitieve „nĕda”. Ook in 't k. p. gebruikt men steeds den transitieven vorm „ngalĕbok”	Ngalĕbok	Njatoe of (mind grof) Hakan

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Njaho		Těrang Wěroeh (Tjiandjoer) Oeninga (Tjiandjoer) Soeměrĕp (Tjiandjoer) Doeka, Lě- pat, teu tě- rang enz.		Oeninga of Tingali Teu oeninga enz.	Weten, kennen Niet weten, niet kennen
Njalira Njaloekan Njampak					Alleen Aanroepen (om te komen) Aantreffen, vinden (al of niet aanwezig bv. njampak euweuh)
Njana Njandak Njandak Njandak Njandoeng	Njana	Njantĕn			Vermoeden Grijpen, wegnemen, oprapen Bij zich hebben, mede- brengen, medenemen Aanvatten, betasten Vasthouden, beetpakken Een tweede vrouw hebben of nemen Geven, aanbieden
Njangga- keun Njangoean Njantĕn Njaer Njaer Njaeran Njaosan Njarek Njarekan Njarjos Njarjosan					Van leeftocht voorzien Vermoeden Spreken, zeggen Roepen, opontbieden Berispen Van leeftocht voorzien Verbieden Berispen Berichten Berichten aan
Njarjoskeun Njatjaran Njatjat Njatoe		Něda	Dahar	Toewang	Iets mededeelen Inenten Te voet gaan Eten (intransitief)

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Njěbat					Vermelden
Njěboet					Idem
Njěkěl					Vasthouden, beetpakken
Njěnjěpan					Koorts hebben, koorts
Njěpěng					Vasthouden, beetpakken
*Njěpitan					Besnijden
Njěrahkeun					Verstooten (zijn vrouw)
Njěrat					Schrijven
Njěsěp					Rooken
Njěsěp					Zuigen (kinderen aan de borst)
Njeueung					Aanzien, bekijken
Njeupah					Sirih kauwen
Njeuseul					Berispen, ook verbieden
Njějar					Zoeken
Njějaran					Luizen
Njějeun					Maken
Njějoem					Kusser
Njěmpěn					Bergen, bewaren
Njěmpěn					Plaatsen, zetten
Njěsiran					('t Haar) Kammen
Njěba					Beproeven
Njěbi					idem
Njěkoer					Scheren
Njěnatan					Besnijden
Njěngkě- lang					Op zijde hebben, aan- gorden (bv. van een zwaard, niet een bědog)
Njěoesoe					Zuigen (van een kind aan de borst)
Njěoesoel					Gaan ophalen, opsporen ook: gaan achterhalen, nasporen
Njěoesoelan					Voorzien van iets, dat moet opsporen, bv. als men een brief verwacht, die zich laat wachten, schrijven, om erop aan te dringen, dien brief te mogen ontvangen. — Aan een brief een tweede achterna zenden enz.
Njěkot					Grijpen, van zijn plaats nemen, oprapen

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Njondong Njoren	l. en l. p. k. l.	Zie Sampak Zie Soren		
<hr/>				
Noedjoe	l.	Zie Parēng Zie Eukeur II en aantekening.		
Noekeur	k.	Zie Toekeur		
Noelad	k.	Zie Toelad		
Noelis	k.	Zie Toelis		
Noelis	k. l.	Zie Toelis		
Noe matak	k.	Zie Matak		
Noe mawi	l.	Zie Matak		
Noemoet- keun	l.	Zie Toetoer		
Noemoet- keun	l.	Zie Toeroet		
Noenggoe	k. l.	Zie Djaga		
Noenggoe (Maleisch)	k.	Zie Dago		
Noenggoe- noenggoe (Maleisch)	k.	Zie Dago		
Noeroet (Tjiandjoer)	l.	Zie Iring		
Noeroetan	k. l.	Zie Toeroet		
Noeroetkeun	k.	Zie Toeroet		
Noetoerkeun	k.	Zie Toetoer		
Noewang	l. p.	Zie Hakan		
Nongton	l.	Zie Ladjo		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Njondong Njoren					Aantreffen, vinden Op zijde hebben, aangorden (van een wapen)
Noedjoe					Gevallen, bij geval
Noekeur					Bezig zijn met
Noelad					Ruilen, verruilen
Noelis					Zich een voorbeeld stellen en dat navolgen
Noelis					Schrijven
Noe matak					Batikken
Noe mawi					De reden dat, dat (is) de reden, daarom
Noemoet- keun					idem
Noemoet- keun					Opvolgen (een vermaning, raad enz.)
Noenggoe					(Een persoon) Volgen, achternagaan
Noenggoe (Maleisch)					Waken, de wacht houden
Noenggoe- noenggoe (Maleisch)					Wachten
Noeroet (Tjiandjoer)					Al maar, aanhoudend wachten
Noeroetan					Volgen
Noeroetkeun					Navolgen, nadoen
Noetoerkeun					Opvolgen (een vermaning, raad enz.)
Noewang					(Een persoon) Volgen, achternagaan
Nongton					Eten (transitief)
Nonoman					Toeschouwen
O					Nog jong zijn, in zijn jonge jaren zijn
Oebar	Oebar			Landong en Boerat (Tjiandjoer)	Geneesmiddel
Oedag		Ngabĕdag			Nazetten
Oedĕl					Navel
Oedĕng					Hoofddoek

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Oedoed	k. l.			
Oedoed	k. l.	Oedoed is intransitief, transitief (iets rooken) is ngoedoed. In s. en l. p. gebruikt men steeds de transitieve vormen		
Oedoel	k. l.			
Oedoer	l.	Zie Gëring en aantekening		
Oedoer sasih	l.	Zie Sakit		
Oelin	k. l.	Zie Bolon		
Oemběl	l. p.	Zie Leho		
Oemoer	k. l.			
*Oendjoek	l. p.	Zie Bere		
Oendjoek	g. w.	Zie Tjěk		
*Oendjoe- kan	l. p.	Zie Omong		
Oengěl	l.	Zie Oeni		
Oenggal	k. l.	Saban is niet overal bekend		
Oeni	k.			Oeni
Oeninga	g. w.	Zie Tendjo		
Oeninga	l. p.	Zie Njaho		
Oepama	(l. Tjiandjoer) k.			Oepama
Oepami	l.	Zie Oepama		
Oepami	l.	Zie Ari I		
Oepami	l.	Zie Lamoen		
Oepantën	l.	Als Oepami		
Oerang	—	Pers. en bez. vnw. 1 ^e pers. meer- voud en enkelvoud, zie Inleiding		
Oetah	k. l.			
Oetama	k.			Oetama
Oetami	l.	Zie Oetama		
Oetawi	l.	Zie Atawa		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Oedoed	Oedoed		Lĕlĕt	Sĕsĕpan	Rooktuig (strootjes of anderszins)
Oedoed	Oedoed		Ngalĕlĕt	Njĕsĕp	Rookten
Oedoel	Oedoel			Kaloeron	Miskraam, een miskraam hebben
Oedoer					Ziek, ongesteld
Oedoer sasih					Ziekte
Oelin	Oelin			Amĕng(an)	Stonden
Oembĕl	Kaoelinan			Kalangĕnan	Spelen, zich vermaken
Oemoer	Oemoer				Vermaak, „spielerei“
*Oendjoek				Joeswa	Snot
					Leeftijd, ouderdom
Oendjoek					Zeer onderdanig geven,
*Oendjoe- kan					aanbieden, alleen van mededeelingen, dus: kennis geven
Oengĕl					Zeggen, spreken
Oenggal	Oenggal	Saban			't Luiden, inhoud (van een brief)
Oeni		Oengĕl			Elk, ieder
Oeninga					't Luiden, inhoud (van een brief)
Oeninga					Weten, kennen
Oepama		Oepami of Oepantĕn			Voor geval, in geval
Oepami					Voor geval, in geval
Oepami					Wanneer (voegwoord), bijaldien
Oepami					Indien
Oepantĕn					
Oerang					
Oetah	Oetah of Ongkek			Loega	Braken, braaksel
Oetama		Oetami			Voortreffelijk, zeer van pas idem
Oetami					Of
Oetawi					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Oewa	l. p.	Zie Towa		
Ogan	g. w.	Zie Ondang		
Ojot (Soeka- poera)	k. l.	Zie Towa		
Ome	g. w.			Ngomean
Omong	g. w.	Vrg. Tjĕk met aantekening	Lemek	
			Lelemekan	
Ondang	g. w.	*Ngahatoeranan beteekent in 't alge- meen: een beleefde mededeeling of aanbod (hatoeran) doen aan		
Ongkek	k. l.	Zie Oetah		
Owo	g. w.	Zie Djoeroe		
P				
Pada	k.			Pada
Padaharan	s.	Zie Beuteung		
Padjĕng	l.	Zie Pajoe		
Padjĕng	l. p.	Zie Pajoeng		
Padjĕng	g. w.	Zie Padjoe		
Padjik	g. w.	Vrg. Ewe II. Een man spreekt van zijn echtgenoote wel als zijn adi, anderen tot den man als diens rai		Pamadjikan of Ewe
Padjoe	g. w.			Madjoe

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Oewa					Oom of tante, oudere broer of zuster van vader of moeder
Ogan					idem
Ojot (Soeka- poera)					
Ome	Ngome	Ngadang- dosan			Verzorgen, zorg dragen (dat iets in goeden staat blijft) Herstellen, verbeteren
Omong	Ngomong		Njaoer	Ngalahir Nimbalan Ngadawoeh *Hatoeran of (nederiger) *Oendjoekan Sasaoeran	Zeggen, spreken (uiten) Praten
Ondang	Ngomong (zelden: Omong- omongan) Ngondang of Ngogan			*Ngahatoe- ranan	Uitnoodigen tot een feest
Ongkek					Braken, braaksel
Owo					
P					
Pada		Sami			Gelijkelijk, beide of (van meerderen) alle
Padaharan					Buik
Padjĕng					Gewild, in trek, vlug van de hand gaan
Padjĕng					Zonnescherm
Padjĕng					
Padjik		Bodjo	(Naam van den echt- genoot met bijvoe- ging: „is- tĕrina“)	Geuheura of Garwa	Echtgenoot
Padjoe		Madjĕng			Vooruitgaan

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Paeh	k.	Modar, Ninggal en Nilar betee- kenen in de eerste plaats: sterven, de overige woorden: dood, in de beteekenis „sterven” plaatst men er gewoonlijk „dek (bade)” voor. „Adjal” wordt soms gebezigd ge- lijkwaardig met „maot”, soms met „hilang”, dus s.	Modar of Kodjor	Paeh
Paeh	g. w.			
Pagoelingan	l. p.	Zie Ěnggon		
(Tjiandjoer)				
Pajah	k. l.			
Pajoe	k.			Pajoe
Pajoen	l. en l. p.	Zie Hareup. „Tipajoen” l. p. (en l.?), zie Hareup en Heula		
Pajoeng	k.			
Pakarangan	k. l.	Zie Karang		
Pake	g. w.	Vrg. Dangdan		Make Make
Pakeun	k.	= Eukeur I, zie aldaar		
PakoelĚman	l. p.	Zie Ěnggon		
Pakoewon	l. p.	Zelden gebruikt, zie Karang		
Palaj	l. p.	Zie Hajang		
Palaj	l. p.	Zie Hanaġng		
Palaj	l. p.	Zie Ponjo		
Palaj	l. p.	Zie Tjape		
Palakara	k.	Zie Pĕrkara		
Palang	g. w.	Vrg. Halang. Palang — dwarslat en malang — een dwarslat aanbrengen, sluiten met een dwarslat zijn k. l.		Malang
Palangan	k.	In 't k. wordt gewoonlijk „Halang- an” gebruikt		Palangan
Palangan	k.	Zie Bolon		
Palangsijang	k.			Palangsijang

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
PalĚbah	k.	= LĚbah, zie aldaar		
Palih	g. w.	Zie Paro en Warch		
Pamali	g. w.	Zie Bolon		
Pambĕng	g. w.	Zie Palang en Halang		
Pambĕngan	l.	Zie Palangan		
		Zie Halangan		
Pamĕgĕt	l. p.	Zie Laki		
Pamere	k.	Zie Bere		
Pameres	l. p.	Zie Sisir		
Pameunteu (Tjiandjoer)	l. p.	Zie Beungeut		
Panangan	l. p.	Zie Leungeun		
Pandauri	k.			Pandauri
				Pandauri
Pandjang	k. l.			
				Sapandjang
Pangadji	k.	Zelden gebruikt, zie Harga		
Pangais patoewangan	l. p.	Zie Adibeuteung		
Pangaksami	l.	Zie Hampoera		
Pangam- boeng	l. p.	Zie Iroeng		
Pangaos	l.	Zie Harga		
Pangapoen- tĕn	l.	Zie Hampoera		
Panga- poera (?)	k.	Zie Hampoera		
Panggih	g. w.	Papanggih k. = Tĕpoeng, zie aldaar		Manggih Manggihan of Neang
Panghak- sami	l.	Zie Hampoera		
Pangham- poentĕn	l.	Zie Hampoera		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Palĕbah Palih Pamali Pambĕng Pambĕngan					Ter plaatse van Hinderpaal, belemmering hindernis Hindernis, verhinderend, bezwaar (Van 't) mannelijk (geslacht), man Gift Kam Gelaat
Pamĕgĕt Pamere Pameres Pameunteu (Tjandjoer) Panangan Pandeuri		Dipoengkoer of (mooier) Dipĕngkĕr Tipoengkoer (of mooier) Dipĕngkĕr Paos (som- tijds) Sapapaosna		Dipĕngkĕr, ook Dipoeng- koer Tipĕngkĕr, ook Tipoeng- koer	Hand, arm (Op zekeren afstand) achter (iets) zijn, achteraan Achterna (bijwoord)
Pandjang	Pandjang				Lang
Pangadji Pangais Patoewangan					Voortdurend, al den tijd Waarde, prijs Ten opzichte van den man: de adi zijner vrouw, ten opzichte van de vrouw: de adi haars mans.
Pangaksami Pangam- boeng Pangaos Pangapoen- tĕn Panga- poera (?) Panggi					Vergiffenis Neus Waarde, prijs Vergiffenis Vergiffenis
Panghak- sami Pangham- poentĕn		Mĕndak Mĕndakan		Ngalajad	Vinden, aantreffen Bezoeken, opzoeken, een bezoek brengen aan Vergiffenis Vergiffenis

WOORD	Kasar Lěmēs k. l.	Lěmēs l.	Sěděng s.	Lěmēs pisan l. p.	Vertaling.
Wěroeh (Tjiandjoer)					Weten, kennen
Widi					Vergunning
Wijos					
Wiloedjěng					Welvarend, zonder onheil enz.
Wiloedjěng					Gezond
Wiloedjěng					Welvarend, in welstand zijn
Wireh					Naardien, aangezien, na- demaal
Woewoeh					Vermeerderen (intr.), toe- nemen, vermeerderd

WOORD	Kasar Lēmēs k. l.	Lēmēs l.	Sēdēng s.	Lēmēs pisan l. p.	Vertaling.
Pangham- poera					Vergiffenis
Pangintēn					Gissen (subst.), gissing, naar...denk(t), naar gissing
Pangintēn					't Zal wel
Pangira					Gissen (subst.), gissing, naar...denk(t), naar gissing
Pangiring					Dienaar, volgeling
Pangkon					
Pangloe- dahan					Kwispedoor
Panjakit					Ziekte (bepaald)
Panjawat					idem
Panou					Oog
Panonpowe					Zon
Paos					Lang
Papakean					Kleedij
Papanggih					Een ontmoeting hebben
Paparin					Gift
Parak	Marak			Moendaj	't Water in een rivier aflei- den, waardoor een gedeelte komt droog te liggen, met 't doel er de visch te vangen
Parantos					Reeds, gereed, afgedaan
Parantos					Gereed, bereid
Paras					
Parawan					Maagd, maagd zijn
Parareasa-					Twisten, kijven
Parer					
Parēng	Parēng	Noedjoe			Dichtbij
Parintah					Gevallen, bij geval
Paribasa		Paripaos			Last, order
Parijos					Spreekwoord
Parijos					
Pariksa		Marijos			
Parin					Onderzoeken
Paripaos					
Paro		Sapalih			Spreekwoord
Paraja					De helft
					Twisten, kijven, elkaar uitschelden
Parēndatan					idem

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Paseuk	l. p.	Zie Lisa		
Pasih	g. w.	Zie Bere en Bikeun		
Pasihan	l. p.	Zie Bere		
Pati	g. w.	Pati = Dood (substantief) is k. l.		Teu pati
Patos	g. w.	Zie Pati		
Patoewang- an	l. p.	Zie Beuteung Pangais patoewangan l. p., zie Adibeuteung		
Pawon	k.	Zie Dapoer		
Pedah	k.	Zie Doemeh		
Pēdal	g. w.	Als stam beschouwd, zie Bidjil en Djoeroe		
Pēdēk	g. w.	Zie Goeling		
Pēndak	g. w.	Zie Panggih, Timoe		
Pēndēm	g. w.	Zie Koeboer		
Pēngkēr	l.	Zie Toekang		
Pēngkēr	g. w.	Zie Pandauri, Toekang, Bareto		
Penta	g. w.	„Nēda” is beleefd-, „njoehoenkeun” zeer eerbiedig vragen		
Pēntjet	g. w.			
Pēpēdēk	l. p.	Zie Goeling		
Pēpēr	g. w.	Zie Goesar		
Pērkarā	k.	Doewa pērkarā k., zie Doewa		Pērkarā, prakā, palakara
Pērkarāwis	l.	Zie Pērkarā		
Pērmijos	l.	Zie Pērmisi		
Pērmisi	k.			Pērmisi
Pērtjados	l.	Plaatselijk, zie Pērtjaja		
Pērtjaja	k.			Pērtjaja
Pērtjantēn	l.	Zie Pērtjaja		
Pēsēn	g. w.	Zie Talatah		
Peser	g. w.	Zie Beuli		
Pētjil	s.	Zie Anak		
Peunteu	g. w.	Zie Beungeut		
Peureuh	k. l.			
Peuseul	g. w.	Zie Pēntjet		
Peuting	k.			Peuting
Pidamēl	—	Zie Gawe		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Paseuk Pasih Pasihan Pati		Teu patos			Neet Gift Niet in groote mate, niet veel, niet erg
Patos Patoewang- an					Buik
Pawon Pedah					Keuken Nademaal, aangezien, naardien
Pĕdal					
Pĕdĕk Pĕndak Pĕndĕm Pĕngkĕr Pĕngkĕr Penta	Menta of Ngenta			Moendoet *Nĕ da *Njoehoen- keun *Meuseul	Achter Vragen, verzoeken
Pĕntjet Pĕpĕdĕk Pĕpĕr Pĕkara	Mĕntjet	Pĕrkawis Prakawis			Masseeren Rolkussen
Pĕrkawis Pĕrmijos Pĕrmisi Pĕrtjados Pĕrtjaja		Pĕrmijos Pĕrtjantĕn of Pĕrtjados (Oost-Prijangan)			Zaak Zaak Permissie Permissie Gelooven Gelooven
Pĕrtjantĕn Pĕsen Pĕser Pĕtjil Peunteu Peureuh Peuseul Peuting Pĕdamĕl	Peureuh	Wĕngi		Kĕtjĕr	Gelooven Kind (familiebetrekking) Oogdruppel Nacht, nacht zijn

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Pigawe Pihape	— g. w.	Zie Gawē		
Pihatoer (na)	s.	Zie Tjĕk(na)		
Pijoeĥ	g. w.	Zie Paeh II		
Pijos	g. w.	Als stam beschouwd, zie Ijang en Indit		
Pikarĕšĕp	—	Zie Rĕšĕp		
Pikeun	k.	= Eukeur I, zie aldaar		
Pikir	g. w.	In plaats van „dina pikir” zegt men in l. wel „emoetan” of „koe emoetan” Ngagaleuh wordt niet in 't actief in deze beteekenis gebruikt		Mikir (tr) Kapikir
Pilĕg	l. p.	Zie Salesma		
Piloe	g. w.			Miloe of Ng
Pinareup	l. p.	Zie Soesoe		
Pindah	k. l.			
Pinggĕl	l. p.	Zie Geulang		
Pioendjoek (na)	l. p.	Zie Tjĕk(na)		
Pirbadi	k. l.	Zie Pribadi		
Pirbados	l.	Zie Pribadi		
Pisan	k. l.	Zie Katjida, aantekening		
Pitandang	l. p.	Zie Toeloeng		
Pitjeun	g. w.	Zie Ising en Sĕrah		
Pitoeloeng	k. l.	Zie Toeloeng		
Piwarang	g. w.	Zie Titah		
Podar	g. w.	Zie Paeh		
Podol	k. p.	Zie Tai		
Podol	g. w.	Zie Ising		
Poegoeh	k.	Teu poegoeh — geen peil op te trekken, ordeloos, dwaas enz. is k. l.		Poegoeh
Poejĕng	l. p.	Zie Rijeut		
Poekoel	k.			Poekoel

WOORD	Kasar Lëmës k. l.	Lëmës l.	Sëdëng s.	Lëmës pisan l. p.	Vertaling.
Ngawe Nhape	Mihape			Nitip	Toevertouwen, in bewa- ring geven (Zijn) zeggen, (hij) zegt (beleefd)
ihatoer (na) hjoeh hjos					
hkarësëp hkeun					Voor, ten behoeve van, om te
hkir	Pikir			Manah	Plaats van 't denken
		Ngemoet- keun		Ngagalih of (hooger) Ngamanah	Bedenken, overdenken
		Kaemoet		Kagalih of gewoonlijk Kagaleuh (hooger) Ka- manah	Overdacht
hleg hloe		Sarëng		*Ngiring	Verkoudheid Medegaan
hmareup hndah	Pindah			Ngalih	Vrouwenborst, borsten Verhuizen, zich verplaatsen
hnggël hjoendjoek- (na)					Armband (Zijn) zeggen, (hij) zegt (zeer beleefd)
hnbadi hnbados					Zelf Zelf
hnan hndang					Zéer Hulp, uitredding
hnjeun hloeng					Hulp, uitredding
hwarang hndar					
hndol hndol					Stront
hgoeh		Kantënan			Zeker, dat zal waar zijn! (Bevestigend)
hjeëng					Hoofdpijn, hoofdpijn hebben
hkoel		Taboeh			 Uur (tijdstip)

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Poelang	g. w.			Poelang of Moelang (?) Moelang Moelangkeun
Poelih	g. w.	Als stam beschouwd v. Moelih, zie Poelang. „Poelih“ — „hersteld in den vorigen staat“ is k. l.		
Poen	l.	Zie Si		
Poenah	l.	Zie Loenas		
Poendaj	g. w.	Zie Roengkoep en Sijar		
Poendoet	g. w.	Zie Penta. Poepoendoet g. w., zie Anteur		
Poengkoer	l.	Zie Toekang		
Poengkoer	g. w.	Zie Pandouri, Toekang en Bareto		
Poentang	l. p.	Zie Koetoe		
Poentĕn	l.	Zie Hampoera, aanteekening		
Poepoeh	g. w.	Zie Lintar		
Poepoes	l. p.	Zeër hoog, zie Paeh		
Poerwa	l.	Zelden gebruikt, zie Sawab		
Poerwa	l.	Zelden gebruikt, zie Asal		
Poetoe	l. p.	Zie Intjoe		
Poetra	l. p.	Zie Anak		
		Zie ook Rea		
Poewasa	k. l.			
Poewasa	k.			Poewasa
Poho	k.			Poho
Pok(na)	k.	Zie Tjĕkna met aanteekening		
Pondok	g. w.	Zie Heës. Pondok — een tijdelijk verblijf is k. l.		
Ponjo	k. l.			
Powe	k.	Panonpowe k., zie Mata		Powe
Prajoga	k.			Prajoga
Prajogi	l.	Zie Prajoga		
Prakara	k.	Zie Pĕrkara		
Prakawis	l.	Zie Pĕrkara		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Poelang		Wangsoel Ngawang- soel (?) Ngawang- soelkeun		Moelih	Naar huis toe. Naar huis gaan, teruggaan Op iets iets anders terug- zenden, beantwoorden met Terug zenden
Poelih					
Poen					Een voorvoegsel voornamen, titels enz.
Poenah					Afgedaan, afbetaald
Poendaj					
Poendoet					
Poengkoer					Achter
Poengkoer					
Poentang					Luis (op 't lichaam)
Poentĕn					"Vraag excuus!"
Poepoeh					
Poepoes					Dood, gestorven, ook sterven
Poerwa					Om reden, omdat
Poerwa					Oorsprong
Poetoe					Kleinkind
Poetra					Kind (in betrekking tot de ouders)
Poewasa	Poewasa			Saoem	Vasten, de jaarlijksche vasten houden
Poewasa		Sijam			De Vastenmaand
Poho		Hilap of Lĕpat		Lali	Vergeten (verl. deelw.), ook indefinitief
Pok(na)					(Zijn) zeggen, (hij) zegt
Pondok					
Ponjo	Ponjo of Lapar (Mal.)			Palaj	Honger hebben
Powe		Dintĕn			Dag, ook 't etmaal minus de nacht
Pajoga		Prajogi			Behoorlijk, passend
Pajogi					Behoorlijk, passend
Pakara					Zaak
Pakawis					Zaak

WOORD	Aan-	Verwijzing of toelichting	Verwijzing of toelichting	Verwijzing of toelichting
-------	------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Pribadi	Pribadi of	Pribados of		Koe andieun Zelf	

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
				Roemasa of Narima
Rawoeh	l.	Zie Djeung		
Rawoeh	l. p.	Zeer hoog, zie Datang		
Rea	k. l.	Sarerea k. l. — de onderscheidene personen, die een gezelschap uitmaken, tesamen Zie ook Seja		Sarerea
Rědjag manah	l. p.	Zie Amběk en aantekening		
Reh(na)	l.	Zie Doemeh		
Rek	k.			Rek
				Dek
Rěměn	k.	Zie Minděng		
Rěmpag	l. en l. p.	Zie Rěmpoeg		
Rěmpoeg	k.	Ragěm k. l. is ongeveer 't zelfde als „rěmpoeg“, doch kan ook beteekenen „met zijn velen“		Rěmpoeg of Moepakat (zeld)
Rendeng	g. w.			
Rendengan	l. p.	Zie Kawinan. — Ngarendengankeun l. p., zie Kawin		
Rentjang	l. p.	Zie Boedjang en aantekening		
Reregan	k. l.			
Rěsak	l.	Zie Roeksak		
Rěsěb	g. w.	Zie Bolon		
Rěsěp	k. l.			

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Reudjeung	k.			Reudjeung of Reureudjeunge
Reuneuh	k. l.			
Reungeu	g. w.	Zie Denge		
Reureu- djeungan	k.	Zie Reudjeung		
Rijeut	k. l.			
Rimbit	—	Zie Rea		
Roegĕl	l.	Zie Hese		
Roegĕl	l.	Zie Roegi		
Roegi	k.			Roegi
Roeksak	k.			Roeksak
Roemaos	l.	Zie Rasa		
Roemasa	k.	Zie Rasa		
Roembah	l. p.	Zie Djanggot		
Roengkoep	g. w.			
Roengoe	g. w.	Zie Denge		
Roepa	k.			Roepa
Roepi	l.	Zie Roepa — Roepina, zie ook Tajoh		
Roepi	l.	Zie Sĕmoe		
Roeroe	k. l.			
Roewang	g. w.	Zie Koeboer		
Rompok	g. w.	Zie Imah		
Ronda	g. w.			
Rorompok	l.	Zie Imah		
S				
Sa-anakrabi	l.	Zie Rea		
Saba	g. w.			
Sabab	k.	Zie Sawab		
Saban	l.	Zie Oenggal		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Reudjeung		Sasarĕngan			Te samen, bij elkaar
Reuneuh	Reuneuh	Gadoeh ka- kandoengan		Bobot	Zwanger (zijn)
Reungeu					Te samen, bij elkaar
Reureu- djeungan					
Rijeut	Rijeut			Poejĕng	Hoofdpijn
Rimbit					Moeielijk
Roegĕl		Roegĕl			Schade, schade lijden
Roegĕl		Rĕsak			Idem
Roegi					Vernield, bedorven, in slechten, onbruikbaren staat
Roeksak					Gevoelen (werkwoord), sma- ken (tr.), genieten. Be- kennen (schuld), erkennen
Roemaos					Bekennen (schuld)
Roemasa					Baard
Roembah					Vangen door over 't te vangen dier een net, mand enz. te werpen
Roengkoop	Ngaroeng- koop			Moendaj?	
Roengoe		Roepi			Uiterlijke verschijnings- vorm
Roepa					Idem
Roepi					Aanschijn, aanschijn hebben
Roepi	Roeroe			Kasaj	Voorwerp waarmee men boent, bv. zeep, een spons enz.
Roeroe					
Roewang					
Rompok					
Ronda	Ngaronda			Djadjah (nga) ronda	De ronde doen, een toernee maken
Rorompok					Huis, woning
S					
Sa-anak-rabi					Met vrouw en kind
Saba	Njaba			Angkat of Djĕngkar	Er op uit gaan of zijn, ronddolen
Sabab					Reden, oorzaak. — Om reden, omdat, dewijl
Saban					Ieder, elk

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Saboek	k. l.			
Sadaja	l.	Zie Kabeh		
Sadajadaja!	l.	Zie Kabeh		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Saboek Sadaja Sadajadaja!	Saboek			Beulitan	Buikband Alle, alles Een uitroep, waarmee men zich geheel voegt naar den vorigen spreker Broeder of zuster, verwante Gereed, bereid (niet: afge- daan) Goed "t Is goed!" als antwoord op een gedaan verzoek of voorstel Mooi, fraai Al, alle, alles, wat ergens bij of bij mekaar hoort Eén Zonder dat er iets aan hapert, zonder gebreken Gereed, bereid Zonder dat er iets aan hapert, zonder gebreken Een oogenblik Een oogenblik Nog al, iets of wat Ziekte (onbepaald), ziek- zijn (subst.) Ziekte, ziektegeval (be- paald, volgt naam der ziekte) Alle degene Fout, verkeerd Een van beide of meerdere idem Echtgenoot Welvarend, zonder onheil enz.
Saderek Sadija		Sajagi of Parantos			
Sae Sae					
Sae Sagala					
Sahidji Sajaga	Sajaga	Sajagi			
Sajagi Sajagi					
Sakĕdap Sakeudeung Sakintĕn Sakit	Kasakit Panjakit	Oedoer (Oedoer)		Kasawat Panjawat	
Sakoer Salah Sala(h)sa- hidji Salahsa wijos Salaki Salamĕt	Sakoer Salamĕt	Soegri Lĕpat			
				Wilodjĕng	

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Salasahidji Salasawijos Salat Salĕmpaj Salesma Salira Salira	Salat Salesma			Nĕtĕpan Pilĕg	Een van beide of meerdere Idem 't Gebed doen Zakdoek Verkoudheid Lichaam Reflexief
Saliroe Salse (Mal.) Sambĕtan Sami Sami Sampak		Njondong		Njondong	Zich vergist hebben Gereed, afgedaan zijn Schuld Gelijkelijk, beide of (van meerdere) alle Gelijk, gelijk zijn Aantreffen, (al of niet aan- wezig) vinden Voet
Sampejan Sampejan Samping Sanes Sanes Sangĕt Sangeuk	Samping			Sindjang	Saroeng (kleedingstuk) Niet zijn (Jav. Doedoe) Ander, anders Zeer Niet willen, ongezind zijn, 't staat (me) tegen
Sangga Sanggĕm Sanggĕm(na) Sanggoel Sanggoep Sangoe		Sanggĕm			Op zich nemen (Zijn) zeggen is, (hij) zegt Haarwrong Op zich nemen Rijst, gereed genuttigd te worden Leeftocht
Sangoe Saniskantĕn Saniskara		Saniskantĕn			Al, alle, alles, wat ergens bij of bij mekaar hoort Idem
Saoem Saoer Saoer(na) Saos Sapalih					Vasten, de jaarlijksche vasten houden (Zijn) zeggen is, (hij) zegt De helft. — Een deel, gedeelte

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Saparo	k.	Zie Paro		
Sapĕrti	k.	In de eerste beteekenis is sapĕrti gewoonlijk k. l.		Sapĕrti
Sapĕrtos	l.	Zie Sapĕrti		
Sapĕrtos	l.	Zie Tjara		
Sapoetangan (Salangan) Mal.	k. l.	Zie Tjaretjet		
Sapoetra- garwa	l. p.	Zie Rea		
Sarangenge	l.	Zie Mata		
Sare	s.	Zie Heës Pasarean s., zie Astana		
Sareh(na) }	l.	Zie Doemeh		
Sareh(n)ing }				
Sarĕng	l.	Zie Djeung		
Sarĕng	l.	Zie Barĕng		
Sarĕng	g. w.	Zie Reudjeung		
Sarĕng	l.	Zie Piloe		
Sarerea	k.	Zie Rea — Sarerea k. l., zie aan- teekening aldaar		
Sareseh	l. p.	Zie Akoean		
Sarimbit	l.	Zie Rea		
Saroeng tjagak (Tjiandjoer)	l.	Zie Tjalana		
Saroewa	k.			Saroewa
Sasarĕngan	l.	Zie Reudjeung Sasarĕngan is ook l. van Babarĕngan (gezamenlijk)		
Sasih	l.	Zie Boelan		
Sawab	k.	Als voegwoord gewoonlijk „Koe sawab“. „Marga“ en „Poerwa“ zijn uitzondering en heb ik alleen als voegwoord hooren gebruiken		Sawab of Saba
Sawah	k. l.			
Sawat	g. w.	Zie Sakit		
Sawatara	k.	Zie Watara		
Sawatawis	l.	Zie Watara		
Sawawi!	l. p. en s.	Ouderwetsch. Zie Hade!		
Sawijos	l. p.	Teu sawijos l., zie „Naon“ — „Sala(h) sawijos“ l., zie „Hidji“		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Saparo Sapĕrti		Sapĕrtos			De helft Bij voorbeeld, als daar zijn : Net als, gelijkend op, als ware 't
Sapĕrtos					Idem
Sapĕrtos					Zooals, op zijn sch
Sapoetangan (Salangan) Mal.					Zakdoek
Sapoetra					Met vrouw en kinderen
garwa					
Sarangenge					Zon
Sare					Slapen
Sareh(na) }					Nademaal, naardien, aan-
Sareh(n)ing)					gezien
Sarĕng					En, met
Sarĕng					Tegelijkertijd
Sarĕng					
Sarĕng					Medegaan
Sarerea					Met vrouw en kind
Sareseh					Gastvrij, voorkomend
Sarimbit					Met vrouw en kind
Saroeng					Broek
tjagak					
(Tjiandjoer)					
Saroewa		Sami			Gelijk, gelijk zijn
Sasarĕngan					Te samen, bij elkaar
Sasih					Maand
Sawab		Margi of Marga Poerwa			Reden, oorzaak — Omdat, dewijl, om reden
Sawah	Sawah			Serang	Nat rijstveld
Sawat					Ongeveer
Sawatara					Idem
Sawatawis					Als 't u belieft!
Sawawi!					Beleefde uitdrukking om te zeggen: 't Gaat niet!
Sawijos					't Zou niet passen! e. d. (eig. er is iets!)

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Sĕbat	g. w.	Zie Sĕboet		Njĕboet
Sĕboet	g. w.			
Sĕdĕp	l. p.	Zie Beuki		
Sĕdĕp	l. p.	Zie Rĕsĕp		
Sĕdja	k. l.			Sedjen of Lija
Sedjen	k.	Lijan is niet „anders zijn”		
Seĕp	l.	Zie Beak		
Seĕr	g. w.	Zie Mata		
Seĕt	l.	Zie Beak		
Sĕgoet	k. l.			
Sehat	l. of l. p.	Zie Tjageur met aantekening		Semah
Seja	g. w.			
Semah	k.			
Sĕmĕt	k.			
Sĕmi	l.	Zelden, plaatselijk. Zie Sĕmoe. Sĕmi kan ook k. l. en = Tjĕmi zijn		Sĕmoe
Sĕmoe	k.			
Sĕndat	g. w.	Zie Seja		Nalak
Sĕnĕng	s.	Zie Beuki		
Sĕnes	l.	Zie Lain		
Sĕpah	s.	Zie Kolot		
Sĕpi	l.	Zie Soewoeng		
		Zie Euweuh		
Sĕpit	g. w.	Zie Soenat		
Sĕpoeĥ	l. p.	Zie Kolot		
Sĕrah	g. w.	Ngeser (intr.) is k. l. — op zijde gaan, opschuiven		
Serang	l. p.	Zie Sawah		
Sĕrat	l. en l. p.	Zie Soerat		
Sĕrat	g. w.	Zie Toelis		
Sĕrĕp	g. w.	Zie Njaho		
Sĕring	l.	Zie Mindĕng		
Sĕsah	l.	Zie Soesah. — Ook wel als l. ge- bruikt v. hese		
Sĕsĕp	g. w.	Zie Oedoed, Soesoe		
Sĕsĕpan	l. p.	Zie Oedoed		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	SĚdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Sĕbat Sĕboet Sĕdĕp Sĕdĕp		Njĕbat			Vermelden Lusten 't Behaagt (mij enz.), be- hagen hebben in
Sĕdja Sĕdjen Sĕĕp Sĕĕr Sĕĕt Sĕgoet	Sĕdja Sĕgoet	Soemĕdja Sanes			De bedoeling hebben Ander(e), anders, anders zijn Op, verbruikt
Sehat Seja				Agĕm	Op, verbruikt Kranig, flink van voor- komen
Semah	Paseja	Pasĕndatan		Parearea- saoer	Gezond Twisten, kijven, elkaar uitschelden
Sĕmĕt		Tatamoe soms Tamoe Wangkid		Tatamoe of Tamoe	Gast
Sĕmi					Grens, van af (tot aan) . . . als grens
Sĕmoe		Roepi of Sĕmi (zelden, plaatselijk)			Aanschijn, aanschijn hebben Idem
Sĕndat Sĕnĕng Sĕnes Sĕpah Sĕpi					Lusten Niet zijn (Jav. doedoe) Oud, ouder(s) Ledig Niet (aanwezig) zijn
Sĕpit Sĕpoeh Sĕrah	Njĕrahkeun	Mitjeun of Ngalisanan		Ngeser of Ngeserkeun	Oud, ouder(s) Verstooten (zijn vrouw)
Serang Sĕrat Sĕrat Sĕrĕp Sĕring Sĕsah					Nat rijstveld Brief
Sĕsĕp Sĕsĕpan					Dikwijls Zorgbarend, zorg, zorgen hebben
					Rooktuig (strootjes, ciga- retten enz.)

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Seubeuh	k. l.		Bĕntet	
Seungit	k. l.			
Seupah	g. w.			
Seuri	k. l.			
Seuseul	g. w.	Zie Tjarek		
Seuwen	s.	Zie Anak		
Sĕwĕng	l.	Zie Euweuh		
		Zie Soewoeng		
Sewot	k. l.			
Si	k.			Si
Sibeungeut	k. l.	Zie Beungeut		
Sideang	l. p.	Zie Doeroe		
Sidengdang	l. p.	Zie Dongdang		
Sidoeroe	k. l.	Zie Doeroe		
Sidongdang	k. l.	Zie Dongdang		
Siga	k. l.	Zie Kawas, noot		
Sija	—	Pers. en bez. vrnw. 2 ^e persoon. Zie Inleiding		
Sijam	l.	Zie Poewasa II		
Sijang	l.	Zie Beurang en aantekening		
Sijar	g. w.	Zie ook Teang		
Sijeun	k. l.	Voor „adjrih” — „beschroomd, met ontzag vervuld” wordt in 't kasar dikwijls „sijeun” gebruikt		
Silaing	—	Pers. en bez. vrnw. 2 ^e persoon. Zie Inleiding		
Simboet	k. l.			
Simpĕn	g. w.	Zie Ampih en Teundeun Djoeroe simpĕn — eerste bediende, vertrouwde, die over de berg- plaatsen, de kleren enz. gaat, is, meen ik, k. l.		
Sinantĕn	g. w.	Zie Sinari		
Sinarĕng	l.	Zie Djeung		

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Sinari	g. w.			Sisinarieun
Sindang	k. l.			
Sindjang	l. p.	Zie Samping		
Sios	l.	Zie Toeloës		
Sirah	s.	Zie Hoeloe		
Siram	l. p.	Zie Mandi		
Sirit	k. l.		Bëbël of Kehed	
Sisig	k.			Sisig
Sisinantën- eun	l.	Zie Sinari		
Sisinarieun	k.	Zie Sinari		
Sisir	k. l.			
Soebaja	k.	Zie Djangdji		
Soegan	k.			Soegan
Soegih	l. p.	Zie Beunghar		
Soegri	l.	Zie Sakoer		
Soeka	k.	Niet kasar sprekende, wordt dit woord vermeden en door om- schrijvingen vervangen		
Soekoe	k. l.		Tjokor	
Soemangga!	l. p.	Zie Hade II en aantekening		
Soemawonna	k.			Soemawonna
Soemawon- tën	l.	Zie Soemawonna		
Soembër	l. p.	Zie Koeraboe		
Soemoehoen!	l. p.	Zie Heueuh en aantekening		
Soemping	l. p.	Zie Datang		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Sinari		Sisinantĕn- eun			Gezegd bv. van 't komen van iemand, die vroeger nooit placht te komen (na lange tusschenpoos?)
Sindang Sindjang Sios Sirah Siram Sirit	Sindang Sirit			Linggih Mamas	Toeve Saroeng (kleedingstuk) Doorgang hebben, doorgaan Hoofd Zich baden Penis
Sisig Sisinantĕn- eun		Soesoer		Soesoer	Tabakpruim Gezegd bv. van 't komen van iemand, die vroeger nooit placht te komen (na lange tusschenpoos?)
Sisinarieun Sisir	Sisir Njisiran			Pameres *Meresan	Idem Kam 't Haar kammen aan zich of een ander
Soebaja					Belofte, afspraak, verbin- tenis
Soegan		Manawi of Manantĕn (Tjiandjoer)			Misschien, wellicht (waarbij men denkt, dat 't ver- onderstelde juist zal blij- ken te zijn)
Soegih Soegri Soeka					Rijk Alle degene 't Lust (mij enz.)
Soekoe Soemangga!	Soekoe			Sampejan	Voet 't Is goed! — Als 't U belieft!
Soemawonna		Soemawon- tĕn			Hoeveel te meer
Soemawon- tĕn					Idem
Soembĕr Soemoehoen!					Oorknop Ja! (bevestiging of onder- streeping van 't door een ander gesprokene)
Soemping					Gekomen, aangekomen, arriveeren

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Soenat Soengkĕlang Soengkĕlang Soengoet	Soengoet of Tjangkĕm	Ngabĕrsihan		*Njĕpitan	Besnijden Houwer, zwaard
				Baham	Mond
Soepados Soepaja		Soepados of Soepantĕn			Opdat, als maar, alleenlijk idem
Soepantĕn Soerat Soesah		Sĕrat Sĕsah		Sĕrat	idem Brief Zorgbarend, zorg, zorgen hebben
Soesoe	Soesoe			Pinareup of Inang(Soeka- poera, zelden)	Borst, borsten (v. e. vrouw)
	Njoesoe			Minareup Nginang (zelden) of Njĕsĕp(an)	Zuigen, aan de borst zijn (v. e. zuigeling)
	Njoesoean			Minareupan of (zelden) Nginangan	Zogen
Soesoel	Njoesoel Njoesoelan	Ngaboe- djĕng			Opsporen, gaan ophalen, nasporen, gaan achterhalen Voorzien van iets, dat moet opsporen, bv. als men een brief verwacht, die zich laat wachten, schrijven om erop aan te dringen dien brief te mogen ont- vangen. — Aan een brief een tweede achterna zen- den enz.
Soesoer					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Sondong Sono	g. w. k. l.	Zie Sampak		
Sontĕn	l.	Zie Sore		
Sora Sorangan	k. l. k. l.			
Sorangan Sore	k. k.	Zie Pribadi „Basa sontĕn” beteekent speciaal ’s avonds		Sore
Soren	g. w.	’t L. p. alleen van zwaarden e. d., niet van een kapmes		
Sosi Sotja Srangenge	l. l. p. l.	Zie Koentji Zie Mata (ook voor Tjisotja) Zie Mata en aanteekening		
T				
Taär Taboeh Tai	l. p. l. k. l.	Zie Tarang Zie Poekoel	Podol Tja- doek of Wadoek	
Tajohna Taktak Talak Talatah	k. k. l. g. w. k. l.	Zie Sĕrah Van „wĕrat” gebruikt men ge- woonlijk „*ngawĕratan” — op- dragen aan of liever nog *„nga- wĕwĕratan” — een opdracht geven aan, iemand van een opdracht voorzien		Tajohna
Tamas Tambah	g. w. k.	Zie Beungent		Tambah
Tambih Tamboet Tamoe	l. g. w. l. en l. p.	Zie Tambah Als stam beschouwd. Zie Indjeum Zie Semah		

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Tampa	g. w.			Nampa of Na- rima (Mal.)
Tamparaos	k.	Zie Rasa		
Tampekan	l. p.	Zie Dompét		
Tampi	g. w.	Zie Tampa		
Tampik	g. w.	Zie Daek, noot		
Tampiling	g. w.			
Tampiraos	l.	Zie Rasa		
Tampolong	k. l.			
Tanda	k.			Tanda
Tandang	g. w.	Zie Toeloeng		
Tangan	g. w.	Zie Tampiling, Teunggeul, Tjabok Zie Leungeun		
Tanggaj	l. p.	Zie Koekoe		
Tanggël	g. w.	Zie Tanggoeng		
Tanggoeng	g. w.	Nanggoeng — over den schouder dragen is k. l.		Nanggoeng
Tanghi (Tjiandjoer) of Tangi	s.	Zie Hoedang		
Tangis	g. w.	Zie Tjeurik		
Tangkëpan	l. p.	Zie Tjangkir		
Tangkoerak	k. p.	Zie Hoeloe		
Tangtoe	k.			Tangtoe
Tangtoeng	g. w.			
Tangtos	l.	Zie Tangtoe		
Tanja	g. w.			Nanja
Tapi	k.			Tapi of Tatapi
Taradjoe	l. p.	Zie Taktak		
Tarang	k. l.			
Tarima	g. w.	Zie Tampa, Rasa en Asoep		
Taros	g. w.	Zie Tanja		
Tatamoe	l. en l. p.	Zie Semah		
Tatapi	k.	Zie Tapi		
Tatoe	l. p.	Zelden gebruikt. Zie Raheut		
Tawis	l. en l. p.	Zie Tanda		

WOORD	Kasar Lēmēs k. l.	Lēmēs l.	Sēdēng s.	Lēmēs pisan l. p.	Vertaling.
Tampa		Nampi			Ontvangen
Tamparaos					Niet aangenaam gestemd
Tampekan					Sigarenkoker
Tampi					
Tampik					
Tampiling	Nampiling			Nanganan	Om de ooren slaan
Tampiraos					Niet aangenaam gestemd
Tampolong	Tampolong			Pangloedah- an	Kwispedoor
Tanda		Tawis		Tawis	Teeken, ook: handteekening
Tandang					
Tangan					
Tanggaj					Nagel
Tanggěl					
Tanggoeng		Nanggěl			Er voor instaan
Tanghi					Zich uit een liggende hou- ding oprichten, opstaan, wakker worden
(Tjiandjoer of Tangi					
Tangis					
Tangkēpan					Kopje en schoteltje
Tangkoerak					Kop, hoofd (scheldwoord)
Tangtoe		Tangtos of Kantēnan			Zeker, vaststaande, bepaald
Tangtoeng	Nangtoeng			Ngadēg	Recht overeind staan (hou- ding van 't lichaam)
Tangtos					Zeker, vaststaande, bepaald
Tanja		Marijos		Mariksa- (keun) *Naros of (mooier) *Toemaros	Vragen, informeeren
Tapi		Nanging			Maar, doch
Taradjo					Schouder
Tarang	Tarang			Taär	Voorhoofd
Tarima					
Taros					
Tatamoe					Gast
Tatapi					Maar, doch
Tatoe					Wond
Tawis					Teeken, ook: handteekening

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Teang	g. w.	Neang k. = Manggihan, zie Panggih		Neang of (gewoon lijk) Neangan o Njijar
Tĕbih	l.	Zie Djaoeh		
Tĕda	g. w.	Zie Penta, Hakan en Njatoe		
Tĕkĕn	g. w.	Zie Iteuk		
Tĕmbe	g. w.	Zie Kara en Mimiti		
Tembong	k.	Zie Tendjo		
Tendjo	g. w.		Ngadĕleh	Nendjo, Ngade leu of Neuleu
		Volgens 't spraakgebruik bezigt men „*Ngoingakeun” als cau- satief: laten zien (aan een hoog persoon), „Ningalikeun” als tran- sitief: iets zien (door een hoog persoon), „*Ngoingakeun” kan ook l. p. zijn van „nganjaho- keun” doen weten (aan een hoog persoon), zie Njaho		Katendjo of Ten bong, Katembon
Tĕngĕn	l. p.	Zie Katoehoe en aantekening		
Tĕnggĕk	l. p.	Zie Beuheung		
Tĕpang	l.	Zie Tĕpoeng		
Tĕpi	k.			Tĕpi Nĕpi
Tĕpoeng	k.	Tĕpoeng wordt meer gezegd van zaken, bv. wegen en is dan ook wel k.l.; papanggih zegt men meer van personen		Tĕpoeng, gewoo lijk Papanggih
Tĕrang	l.	Zie Njaho		
Tĕras	l.	Zie Tĕroes		
Tere	k. l.			
Tereh	k.			Tereh
Tĕroes	k.			Tĕroes
Tĕtĕkĕn	l. p.	Zie Iteuk		
Tĕtĕp	g. w.	Zie Salat		
Teu aja	l.	Zie Euweuh		
Teu daek	k.	Zie Daek		
Teu damang	l. p.	Zie Gĕring		
Teu kĕrsaeun	l. p.	Zie Daek		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sěděng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Teang		Ngilari			Zoeken
Těbih					Ver
Těda					
Těkěn					
Těmbe					Zichtbaar
Tembong		Ningal		Ningali of Ngadangoe	Zien
Tendjo		Katingal		(Soekapoera) Katingali of Kaoeninga	Te zien, zichtbaar
Těngěn					Rechts
Těnggěk					Hals
Těpang					Samentreffen, elkaar ontmoeten
Těpi		Dongkap Dongkap of Doegi			Gereikt tot, tot aan toe Reikende tot, tot aan
Těpoeng		Těpang			Tesamen getroffen, samen- treffen, elkaar ontmoeten, elkaar tegenkomen
Těrang					Weten, kennen
Těras					Doorgaande, doorgaan
Tere	Tere			Kawalon	Stief —
Tereh		Enggal			Spoedig
Těroes		Těras			Doorgaande, doorgaan
Tětěkěn					Wandelstok
Tětěp					Niet (aanwezig) zijn, er is niet, er zijn niet
Těu aja					Niet willen
Těu daek					Ziek
Těu damang					Niet willen, niet wenschen
Těu kěrsaeun					

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Teu kintĕn					Naar men niet zou denken, zeer
Teu kira					Idem
Teu njaho					Niet kennen, niet weten
Teu pati					Niet in groote mate, niet veel, niet erg
Teu patos					Niet in groote mate, niet veel, niet erg
Teu poegoeh					Geen peil op te trekken, ordeloos, dwaas enz.
Teundeun		Njimpĕn			Plaatsen, zetten
Ti hareup					Vóor, vóoraan
Tiheula					Vóor, vóoraan
Tiheula					Vooruit, van tevoren
Tijasa					Kunnen
Tikah					
Tilad					
Tilar					
Timbal					
Timbalan (nana)					(Zijn) zeggen (bevel), (hij) zegt (beveelt)
Timbang		Ngabobot			Wegen (tr.)
Timoe		Mĕndak			Vinden, uitvinden, een op- lossing vinden
Tingal					
Tingali					Weten, kennen
Tingali					
Tinggal		Kantoen		(Tilar?)	Achterblijven, overblijven
Tinggal	Ninggal			Nilar	Achterlaten
Tintjak	Nintjak			Ngadampal	(Ergens op rond) treden, stappen
Tipajoen					Vóór, vóoraan
Tipajoen					Vooruit, van tevoren
Titah	Nitah			Miwarang	Gelasten, bevelen
Titih					
Titihan					Rijddier, paard
Titip					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
(Tj)				
Tjabak	g. w.			
Tjabok	g. w.			
Tjadoek	k. p.	Zie Tai. Tjadoek — inhoud van den pompoen (waloeh) is k. l.		
Tjagak	—	Zie Tjalana		
Tjageur	k. l.	't Gebruik van „sehat“ is nog niet vast, men hoort 't nu eens als l, dan weer als l. p. gebruiken		
Tjai	—	Zie Ising		
Tjakēt	l.	Zie Deukeut		
Tjalana	k. l.			
Tjalik	s. en l. p.	Zie Andjang		
		Zie Dioek		
Tjaloek	g. w.			
Tjandak	g. w.	Zie Tjokot, Bawa, Tjabak, Tjĕkĕl		
Tjandoeng	g. w.			
Tjangkeng	k. l.			
Tjangkir	g. w.	„Tjatjangkir“ is eig. kopje zonder schoteltje (pisin), maar wordt, als bij ons, ook voor 't geheel gebruikt, „tangĕpan“ is altijd kopje + schoteltje = Saos, zie Bĕkĕl		
Tjaos	g. w.			
Tjape	k. l.			
Tjara	k.			Tjara
Tjarang	k.			Tjarang

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Tjaratan (Tjiandjoer)	l. p.	Zie Kĕndi		
Tjarek	g. w.	*Ngahatoeranan beteekent in 't algemeen: een aanbod of beleefde mededeeling (hatoeran) doen aan		
Tjaretjet	k. l.			
Tjarijos	l.	Zie Tjarita		
Tjarijos	g. w.	Zie Bedja		
Tjarita	k.	Zie Bedja		Tjarita
Tjaroge	l. p.	Zie Laki		
Tjatjangkir	k. l.	Zie Tjangkir met aanteekening		
Tjatjar	g. w.			Njatjaran
Tjatjat	g. w.	Zie Darat		
Tjawene	k. l.			
Tjĕk(na) (Tjekna)	k.	In de plaats van „na“, duidelijkheidshalve er bijgevoegd, kunnen ook woorden staan, die „mijn“ „uw“ „ons“ beteekenen „Lahiran“ is „uiting“ zonder meer (van een aanzienlijke); „timbalan“ een gezegde tot een lagere, dus ook te vertalen met „bevel“, „dawoeh“ of „dawoehan“ nog meer uit de hoogte, doch de woorden worden dooreen gebruikt		Tjĕk(na) of Tjek(na) Pok(na) of Omong(na)
Tjĕkap	l.	Zie Tjoekoep		
Tjĕkĕl	g. w.			Njĕkĕl
Tjĕpĕng	g. w.	Zie Tjĕkĕl		
Tjĕpil	l. p.	Zie Tjeuli		
Tjĕtjĕpan (Tjiandjoer)	l. p.	Zie Koeraboe		
Tjĕtjĕwir	k. p.	Zie Tjeuli		
Tjeuli	k.		Tjĕtjĕwir Leweh	Tjeuli
Tjeurik	k. l.			
Tjĕwir	g. w.	Zie Tjeuli		
Tjidoeh	k. l.			

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Tjaratan (Tjiandjoer) Tjarek	Njarek			Njeuseul *Ngahatoe- ranan	Aarden kruik van bepaald model Verbieden
	Njarekan			Njaieran of Njeuseul	Berispen, een standje geven
Tjaretjet	Tjaretjet of Sa(poe)tan- gan			Salĕmpaj	Zakdoek
Tjarijos					Verhaal Bericht
Tjarijos Tjarita Tjaroge Tjatjangkir Tjatjar Tjatjat Tjawene Tjek(na) (Tjekna)		Tjarijos Ngoerisan (Parawan) Sanggĕm(na)			Verhaal Echtgenoot, gemaal Kopje (en schoteltje) Inenten
	Tjawene		Saoer(na)	Parawan Lahiran- (nana) Timbalan- (nana) Dawoechan- (nana) *Piha- toer(na)	Maagd, maagd zijn (Zijn) zeggen, (hij) zegt
			*Pioen- djoek(na)		
Tjekap Tjekĕl Tjĕpĕng Tjĕpil Tjĕtjĕpan (Tjiandjoer) Tjĕtjĕwir Tjeuli Tjeurik Tjĕwir Tjidoeh		Njĕpĕng		Njandak	Toereikend, voldoende Vasthouden, beetpakken
					Oor Oorknop
	Tjeurik	Koeping		Tjĕpil Nangis	Oor Oor Schreien
	Tjidoeh			Loedah	Speksel

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
TjiJoem	g. w.			
Tjikaseër	l. p.	Zie Mata		
Tjimata	k.	Zie Mata		
Tjingtjin	l. p.	Zie Ali		
Tjios	l.	Zie Toeloes		
Tjipanon	s.	Zie Mata		
Tjipeunteu	g. w.	Zie Beungeut		
Tjiseër	l.	Zie Mata		
Tjisotja	l. p.	Zie Mata		
Tjoba	g. w.			Njoba
Tjobi	g. w.	Zie Tjoba		
Tjoekoep	k.			Tjoekoep of Mahi
Tjoekoer	g. w.			
Tjokor	k. p.	Zie Soekoe		
Tjokot	g. w.			
<hr/>				
Toedjoe	g. w.	Zie Parëng en Eukeur II		
Toedoeng	l. p.	Zie Doekoej		Toekang
Toekang	k.			
				Titoekang
Toekeur	g. w.			Noekeur
Toelad	g. w.			Noelad
Toelis	g. w.			Noelis
		Djoeroesërat — schrijver van een aanzienlijk persoon		
Toeloej	k. l.			
Toeloej	k.	't Gebruik van „ladjěng” is zeer willekeurig. In de schrijftaal vindt men 't ook in 't kasar, van „noeloejkeun” is een l. „ngaladjěngkeun” in gebruik, — „katoetoeloejan” hoort men in k. en l. enz.		Toeloej, zelden: Ladjoe
Toeloeng	g. w.	Van 't werkwoord „noeloeng” is geen l. p.		
Toeloes	k.			Toeloes of Djadi
*Toemaros	l. p.	Zie Tanja		
Toemoet	g. w.	Zie Toeroet en Toetoer		

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Toempak	k.			Toempak
Toenggang	l.	Zie Toempak		
Toenggoe	g. w.	Zie Dago		
Toeoe	k. l.			
Toeroen	k. l.			
Toeroet	k. l.			
Toeroet	g. w.	Vrg. Toetoer en zie Iring		Noeroetkeun
		't Hier vermelde is onvolledig		
Toetoer	g. w.	Onvolledig		Noetoerkeun
Toetoeroet	k. l.	Zie Toeroet		
Toetoeroeti	k. l.	Zie Toeroet		
(Djampang)				
Toewa	g. w.	Zie Mitoha		
Toewang	g. w.	Zie Hakan		
Toewang	l. p.	Zie Njatoe		
		Patoewangan l. p., zie Beuteung		
Tongton	g. w.	Zie Ladjo		
Topong	g. w.			
Towa	k. l.			
Totopong	k. l.	Zie Topong		
W.				
Wadoek	k. p.	Zie Tai		
Wagĕlan	l.	Zie Halangan		
Wajoeh	g. w.	Zie Tjandoeng		
Walĕran	l. p.	Zie Balĕsan		
Walĕs	l. p.	Zie Pajah		
Waloeja	k. l.			
Walon	g. w.	Zie Balĕs		

WOORD	Kasar Lēmēs k. l.	Lēmēs l.	Sēdēng s.	Lēmēs pisan l. p.	Vertaling.
Toempak		Toenggang		Nitih	Berijdende, te (paard) per (wagen) enz. Idem
Toenggang					
Toenggoe					
Toeoeer	Toeoeer			Dēkoe of Dēngkoel Loengsoer	Knies, knieën
Toeroen	Toeroen				Afdalen, afstijgen
Toeroet	Toeroet				Volgende
Toeroet		Noemoet- keun			Opvolgen (een vermaning, raad enz.)
	Noeroetan Toetoeroeti (Djampang) = (elders) Toetoeroet?				Navolgen, nadoen Naäpen, nabootsen
Toetoer		Noemoet- keun			(Een persoon) Volgen, achternagaan
Toetoeroet					Nabootsen, naäpen
Toetoeroeti (Djampang)					Idem
Toewa					
Toewang					
Toewang					Eten (intr.)
Tongton					
Topong	Totopong of (mooier) Ikēt			Oedēng	Hoofddoek
Towa	Towa of Ojot (Soekapoera)			Oewa	Oom of tante, oudere broer of zuster van vader of moeder
Totopong					Hoofddoek
W.					
Wadoek					Stront
Wagēlan					Hindernis, verhindering, bezwaar
Wajoeh					Antwoord
Walēran					In bedenkelijke mate door ziekte uitgeput
Walēs					Welvarend, in welstand zijn
Waloeja	Waloeja			Willoedjēng	
Walon					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Walonan	l. p.	Zie Balĕsan		
Wangi	l.	Zie Seungit		
Wangkid	l.	Zie Watĕs		
Wangkid	l.	Zie Sĕmĕt		
Wangsoel	l.	Zie Balik		
Wangsoel	l.	Zie Poelang		
Wangsoel	g. w.	Zie Poelang en Balĕs		
Wangsoelan	l.	Zie Balĕs		
Wani	k.			Wani
Wantoen	l.	Zie Wani		
Waos	l. p.	Zie Hoentoe		
Wapat	l. p.	Zie Paeh		
Warĕg	l. p.	Zie Seubeuh		
Wareh	g. w.			Sawareh
Warga	k. l.	Zelden gebruikt, zie Baraja		
Wargi	l. p.	Zie Baraja		
Warna	k.			Warna
Warni	l.	Zie Warna		
Warta	k.	Beide woorden zelden gebruikt. Men zegt in k. „bedja“, in l. „wartos“		Warta
Warti	l.	Zie Warta met aantekening		
Wartos	l.	Zie Bedja		
Waspada	k.			Waspada
Waspaos	l.	Zie Waspada		
Wasta	l.	Zie Ngaran		
Watara	k.	= Antara, beide zelden gebruikt. Vrg. Kira		Watara of Sa- watara
Watawis	l.	Zelden gebruikt = Antawis		
Watĕs	k.			Watĕs
Wĕlas	l. p.	Zie Karoenja		
Wĕngi	l.	Zie Peuting		
Wĕntis	l. p.	Zie Bitis		
Wĕra	l. p.	Zie Sewot		
Wĕrat	l.	Zie Doega		
Wĕrat	g. w.	Zie Pihape met aantekening		

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Walonan					Antwoord
Wangi					Welriekend, geurig
Wangkid					Grens
Wangkid					Grens, van af (tot aan) als grens
Wangsoel					Teruggekeerd, naar huis
Wangsoel					gegaan, naar huis gaan
Wangsoel					Teruggegaan, naar huis
Wangsoelar					gaan, teruggaan
Wani		Wantoen			Antwoord
Wantoen					Durven
Waos					Idem
Wapat					Tand
Warĕg					Dood, sterven
Wareh		Sapalih			Zat, verzadigd
Warga					Een deel, gedeelte
Wargi					Verwante, familielid
Warna		Warni			Idem
Warni					Kleur, soort; in soorten
Warta		Warti			Idem
					Bericht
Warti					Idem
Wartos					Bericht
Waspada		Waspaos			Helder, klaar te zien, hel- der uitzicht hebbende (ook figuurlijk)
Waspaos					Idem
Wasta					Naam
Watara		Watawis of Sawatawis			Ongeveer
Watawis					Idem
Watĕs		Wangkid			Grens
Wĕlas					Medelijdend, medelijden hebben
Wĕngi					Nacht, nacht zijn
Wĕntis					Kuit (lichaamsdeel)
Wĕra					Vergramd, zeer toornig
Wĕrat					Vermogen (fyziek: kunnen, moreel: durven)
Wĕrat					

WOORD	Aan- duiding.	Verwijzing of toelichting.	Kasar pisan k. p.	Kasar k.
Wěroeh (Tjiandjoer)	l.	Zie Njaho		
Widi	l. p.	Zie Idin		
Wijos	g. w.	Zie Sawijos, Naon en Hidji		
Wiloedjěng	l. p.	Zie Salamět met aantekening		
Wiloedjěng	l. p.	Zie Tjageur		
Wiloedjěng	l. p.	Zie Waloeja		
Wireh	l.	Zie Doemeh		
Woewoeh	l.	Zie Tambah

WOORD	Kasar LĚmĚs k. l.	LĚmĚs l.	Sĕdĕng s.	LĚmĚs pisan l. p.	Vertaling.
Wĕroeh (Tjiandjoer)					Weten, kennen
Widi					Vergunning
Wijos					
Wiloedjĕng					Welvarend, zonder onheil enz.
Wiloedjĕng					Gezond
Wiloedjĕng					Welvarend, in welstand zijn
Wireh					Naardien, aangezien, na- demaal
Woewoeh					Vermeerderen (intr.), toe- nemen, vermeerderd